

Časopis Knjižničarskog društva Rijeka
UDK 02 - Rijeka - godina 8 - broj 8

KNJIŽNIČARKA KNJIŽNIČAR

ČITANJE

Knjižničar/ka

Časopis Knjižničarskog društva Rijeka

Tema broja:

Čitanje

godina 8

broj 8

2017.

UDK 02

ISSN 1848-5790

Impressum

E-ISSN 1848-5790

UDK: 02

Izdavač:

Knjižničarsko društvo Rijeka,
Dolac 1
51 000 Rijeka
Tel/ + 385 51 336 911
Faks/ + 385 51 332 006
e-mail: kontakt@kdr.hr
www.kdr.hr

Uredništvo: Korina Udina, Maja Cvjetković,
Alica Kolarić, Sanja Heberling Dragičević, Ja-
sminka Kovačević, Ada Prpić, Mario Šlosar

Jezično uredila: Maja Cvjetković

Grafičko oblikovanje i priprema elektroničkog
izdanja:

Bulaja naklada
Klaićeva 74, Zagreb
info@bulaja.com
www.bulaja.com

Glavna urednica: dr. sc. Korina Udina
e-mail: korinau@yahoo.com

Grafički dizajn: Martina Brkić

Mrežnu stranicu KDR-a uređuje: Ivana Vladilo

E-časopis izlazi jedanput godišnje, uz potporu Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke.

Knjižničar/Knjižničarka je stručni e-časopis Knjižničarskog društva Rijeka u kojem se objavljuju radovi iz područja knjižničarstva, knjižnične i informacijske znanosti, radovi s teorijskim diskursom u knjižničarstvu. Promiče knjižničarsku struku i progovara o prikazu rada knjižničara u Primorsko-goranskoj županiji i Gradu Rijeci. Cilj objavljivanja časopisa je doprinijeti razvoju knjižničarstva, ukazati na novine, događanja te promicati i popularizirati rad knjižničara svih vrsta knjižnica te stručno artikulirati pitanja hrvatskoga knjižničarstva.

E-časopis nije isključivo regionalno obilježen. Mnogi autori su iz drugih hrvatskih županija. Međunarodno je čitan jer su autori stručnih i znanstvenih članaka iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Amerike, Kanade.

Autori članaka su znanstvenici s međunarodnim iskustvom: prof. dr. sc. Tefko Saračević (School of Communication and Information, Rutgers University, USA), prof. dr. sc. Dubravka Oraić Tolić, prof. dr. sc. Josip Stipanov, prof. dr. sc. Danijel Labaš, prof. dr. sc. Daniela Živković (Sveučilište u Zagrebu), prof. dr. sc. Irvin Lukežić (Sveučilište u Rijeci), dr. sc. Deana Golenko, dr. sc. Korina Udina, dr. sc. Irena Bando, dr. sc. Karmen Delač Petković, dr. sc. Jadran Zalokar, Oleg Mandić, publicist, Mira Kučar (Ottawa Public Library).

Sadržaj

Čitanje	7
Maja Cvjetković: Važnost provođenja programa informacijskog opismenjavanja unutar sustava srednjoškolskog obrazovanja.....	9
Roko Pešić: Ovisnost izrade normativnih zapisa o broju i podrijetlu autora članka u časopisima iz četiriju područja znanosti.....	24
Ivana Vladilo: Slobodan pristup informacijama u srednjoškolskoj knjižnici – može li se više?	36
Gorana Tuškan: Hrvatsko knjižničarsko društvo u raspravi IFLA Global Vision	46
Ana Ribarić, Donatella Gasparini: Od ideje do realizacije usluge – <i>POSLOVNI KUTAK</i> gradske knjižnice Rijeka.....	55
Isabella Mauro: <i>Kadar za čitanje:</i> trogodišnji projekt noći knjige.....	64
Vjeruška Štivić, Branka Mikačević: 6/3 veličanstvena koraka u traženju informacija i znanja	78
Tatjana Krpan Mofardin: Školska knjižnica – mjesto kreativnog čina i doživljaja.....	87
Ivo Tokić: Sustav upravljanja kvalitetom (ISO 9001) za knjižničare	94
Iz knjižnica – Osvrti, intervju, prikazi	103
Gorana Tuškan: Stavros Niarchos Foundation Cultural Center (SNFCC) u Ateni elitna kultura i javni prostor ruku pod ruku	104
Alida Devčić Crnić: Knjižnica budućnosti koja postoji u sadašnjosti: Dokki u Aarhusu, Europskoj prijestolnici kulture 2017. godine.....	112
Irena Bando: Državni natječaj “Stvarajmo eKreativno u školskoj knjižnici!”	121
Marija Malnar Zidarić: Prvo školsko natjecanje u čitanju naglas	133
Nataša Vršič: Emona i Mursa – Suradnja Osnovne škole Milana Šuštaršiča iz Ljubljane i Osnovne škole Franje Krežme iz Osijeka.....	138
Orieta Lubiana: Ciklus predavanja u sklopu projekta <i>Colloquia Fluminensia</i> – razgovori s baštinom u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka....	145
Karmen Delač Petković: Intervju: Tamara Teković - <i>Sačuvano djetinjstvo</i>	154
Renato Baretić: Prikaz knjige <i>Fragmenti treptaja u minutama svagdana</i>	171

Gabrijela Mahmutović: Izazovi modernog doba.....	175
Silvana Kopajtić Zurak: Festival znanosti 2017. godine – Vrijeme Ane Frank	180
Maja Cvjetković: Razgovor ugodni s Olegom Mandićem.....	186
Jana Krišković Baždarić: Osvrt na događanja u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka u 2017. godini.....	188
Obljetnice, skupovi, okrugli stol	193
Senka Tomljanović: 390. obljetnica osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci	194
Orieta Lubiana: Obilježavanje 390. obljetnice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci.....	200
Sandra Vidović: Rijeka riječi.....	207
Karmen Delač Petković: Knjižničari Strojarsko brodograđevne škole za industrijska i obrtnička zanimanja	217
Sanja Heberling Dragičević: 5. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica: <i>kamo i kako dalje?</i>	224
Mira Matan: 8. Okrugli stol za školske knjižnice – <i>Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed</i>	227
Iz rada Knjižničarskog društva Rijeka.....	235
Korina Udina: Izvješće o radu Knjižničarskog društva Rijeka između dviju skupština	236
Korina Udina: <i>DAJEM KNJIGU</i> u Mjesecu hrvatske knjige za Dan hrvatskih knjižnica.....	246
Korina Udina: <i>DAJEM KNJIGU</i> – 60 knjiga za 60 godina u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula	249
Ljiljana Črnjar: Zapisnik s 1. (konstituirajuće) sjednice Ocjenjivačkog odbora za dodjelu <i>Povelje Ivan Kostrenčić</i>	253
Nagrade	255
Korina Udina: 10. obljetnica dodjele državne nagrade “Višnja Šeta”	256
Javni poziv za dodjelu <i>Povelje Ivan Kostrenčić</i> 2018.	263

Učio sam mnoge jezike, proučavao literaturu i umjetnost, proveo svoje najbolje godine u knjižnicama čitajući sve što bi mi došlo pod ruku i osjetio sam kao da sam gubio vrijeme, ali ubrzo sam shvatio da je to bilo najbolje što sam ikada učinio!

Nikola Tesla

Čitanje

Važnost provođenja programa informatičkog opismenjavanja unutar sustava srednjoškolskog obrazovanja

(studija slučaja Građevinske tehničke škole Rijeka)

mr. sc. Maja Cvjetković, prof. i mag kroatistike

majacvjetkovic22@gmail.com

1. UVOD

Suvremeno društvo u kojem živimo informatičko je društvo, karakterizirano brzorastućim tehnološkim napretkom. Budući da je informacija temelj razvoja, kompleksnost dijaloga pojedinca i društva uočava se upravo u problematici vezanoj uz informaciju. Suočeni s bujicom informacija, s jedne strane te problemom pouzdanosti istih, s druge strane, osjećamo nesigurnost koja nas vodi do sumnje u postojeće koncepte, njihovo propitivanje i, konačno, promjenu. Promjena koja je detektirana vezana je uz koncept informatičke pismenosti, a pojam pismenosti, nužno je vezan uz pojam obrazovanja.

Pismenost, kao nadređeni pojam, doživjela je korjenitu modifikaciju od pojma elementarne pismenosti koja je uključivala vještine čitanja, pisanja, računanja. Danas, ona više nije dovoljna za aktivno sudjelovanje u društvu

već je baza iz koje izrastaju vještine povezane s komunikacijom i uporabom tehnologija. Sukladno tome, pojedinac ne završava vlastitu naobrazbu završetkom formalnoga obrazovanja već ono postaje cjeloživotno.

Važan aspekt navedenoga promišljanja o pismenosti, obrazovanju te razvoju novih, potrebnih vještina, informacijska je pismenost. Aktualnost njezine problematike uočavamo danas u brojnim akademskim raspravama, obrazovnim inicijativama, strateškim dokumentima, no sama kovаница, information literacy, postoji još od 1974. godine (P. Zurkowski)¹.

Temeljem iskustva u radu s učenicima u srednjoškolskom obrazovanju, u nastavi, ali i u školskoj knjižnici, primijetili smo svojevrsnu kontradikciju – posjedovanje tehnologije i mogućnosti za prikupljanjem relevantnih informacija, ali izostanak vještina korištenja istima. Iz toga razloga, odlučili smo se za primjenu intrakurikularnog modela informacijske pismenosti koji bi omogućio otvaranje suradnje između predmetnih nastavnika i stručnog suradnika – knjižničara.

Ovim istraživanjem će se utvrditi postoji li realna potreba među korisnicima (učenicima) za sustavnim provođenjem programa informacijske pismenosti, prema intrakurikularnom modelu.

Istraživački problemi poput nesnalaženja u ponuđenoj literaturi, nemogućnosti pronalaženja relevantne informacije, nedostatka metoda i vje-

---

¹ The Information Service Environment: relationships and priorities, National Commission on Libraries and Information Science. Washington DC, 1974.

Dostupno: ERICED100391,

http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portlets/recordDetails/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=ED100391&_ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=ED100391

ština kao i nedostatka sustavnih programa koji educiraju korisnike informacijskoj pismenosti, motivirali su nas da se konkretnije pozabavimo ovom problematikom što je rezultiralo pokrenutim projektom na razini Građevinske tehničke škole Rijeka.

2. ISTRAŽIVANJE

2.1. Općenito o problemu

Interesno područje, aktualne je problematike, što smo dokazali pregledom dostupne literature. Uvidom u strateške dokumente vezane uz obrazovanje, s naglaskom na srednjoškolsko obrazovanje, evidentno je da je poučavanje informacijske pismenosti prepoznato kao potreba, da se očekuje njegova interpolacija u nastavne kurikule, planove i programe te da se navode vještine koje učenici usvajaju učenjem i korištenjem znanja iz područja Informacijske pismenosti, ali ne navode se načini njihove primjene u školama.

U direktnom radu s učenicima uočena je potreba za edukacijom koja bi se mogla uklopiti u bilo koji nastavni predmet. Odabir upravo učenika završnoga razreda za ovo istraživanje motiviran je i činjenicom da 90% učenika Građevinske tehničke škole prijavljuje ispite državne mature i aplicira na neko od sveučilišta u Republici Hrvatskoj i Sloveniji. Edukacija pretraživanja i pronalaženja relevantnih informacija bit će korisna učenicima i kada postanu studenti, u pripremi seminarskih radova, zadaća i završnih

ispita. Uz pretraživanje, učenike se educira jednim od načina citiranja bibliografskih izvora.

Stoga je knjižica pokrenula pilot projekt koji je obuhvatio kreiranje i provedbu programa informacijskog opismenjavanja s ciljem educiranja i usvajanja strategije pretraživanja weba te razvijanja potrebnih vještina za cjeloživotno obrazovanje. U izradi programa kao teorijska podloga korišten je teorijski model Big 6. Model je to kojim se učenici osposobljuju za rješavanje problema i zadataka te za donošenje odluka², a uz to važan je i interesantan za naše istraživanje. Pilot projekt je temeljen na suradnji između predmetnog nastavnika i knjižničara, a na osnovi intrakurikularnog tipa informacijskog opismenjavanja.

Kreiranje sadržaja i tehnika koje smo željeli primijeniti u programu informacijskog opismenjavanja u okviru našega pilot projekta osmislili smo na način da započnemo s promatranjem nastavnoga sata predavačice predmeta Povijest likovne umjetnosti kako bismo potvrdili/pobili pretpostavku da se uvodni, teorijski sati održavaju na sličan način, angažmanom predavača i pasivnim promatranjem slušača.

Sljedeća etapa našeg pilot istraživanja uključivala je upoznavanje učenika s informacijskom pismenosti, odnosno provedbom programa informacijskog opismenjavanja, koji je obuhvatio predavanje unutar kojeg smo upoznali učenike s osnovnim pojmovima: informacijske pismenosti, pre-

---

² Banek-Zorica, Mihaela; Šipiranec, Sonja. *Informacijska pismenost*. Zagreb: Zavod za informacijske znanosti, 2008. str., str. 56.

traživanja, odabranih izvora, s pojmom autorskog prava i načinom citiranja izvora na webu.

Nakon prezentacije učenici su podijeljeni u grupe (četiri grupe) te je svaka grupa dobila zadatke koje smo osmislili u suradnji s nastavnicom predmeta Povijest likovne umjetnosti. Zadatci su sadržavali elemente gradiva koje su učenici već usvojili (ponavljanje i proširivanje znanja; priprema za ispit državne mature) kao i pojmove vezane uz novo nastavno gradivo. Na odabranim tražilicama (Google, Google Scholar, Hrčak, online katalozi Gradske knjižnice Rijeka te Sveučilišne knjižnice) učenici su morali pronaći zadane pojmove i citirati, izraditi fusnotu, preuzeti fotografiju i na kraju napraviti popis korištene literature, prema pravilima struke.

Pretpostavili smo da učenici ne uče govorničke vještine te da su njihova izlaganja svedena na čitanje gotovoga teksta. Zato smo inzistirali da svoja istraživanja oblikuju kroz pecha kucha tip prezentacije koja zahtijeva usvojenost gradiva kako bi se sažeto i koncizno prezentiralo pripremljeno gradivo kolegama.

Nakon provedenih predradnji našem istraživanju uočili smo probleme vezane uz izostanak informacijskoga opismenjavanja koji su nas potaknuli da ih dublje istražimo.

2.2. Svrha i cilj istraživanja

Svrha istraživanja može se jezgrovito prikazati kroz težnju za spoznajom postoji li realna potreba među srednjoškolskom populacijom za sus-

tavnim uvođenjem programa informacijskog opismenjavanja te na koji način se knjižnica kao informacijsko središte te knjižničar/ka kao stručni suradnik, informacijski stručnjak može ponuditi suradnju s predmetnim nastavnicima.

Cilj je postavljanje projekta sustavne edukacije informacijske pismenosti u srednjoj školi, ali i nastojanje da se knjižnica približi svojim korisnicima, da uoči njihove potrebe tako što će ponuditi uslugu prema naslućenoj potrebi. Kako bi knjižnica, ali i obrazovne ustanove (obrazovna vertikalna koju nastavljaju naši korisnici su sveučilišta) imale educirane korisnike krajnji cilj nam je uvesti informacijsku pismenost kao dio sustavne edukacije. Stoga smo u kreiranju i provedbi programa informacijskog opismenjavanja u okviru našeg pilot istraživanja primijenili intrakurikularni tip informacijskog opismenjavanja jer smo mišljenja da je takav tip najprikladniji u predmetnoj nastavi, u sekundarnom obrazovanju.

Kako bismo dobili što realniju sliku o potrebnom sadržaju i tehnikama provođenja takvog programa informacijskog opismenjavanja, u njegovu planiranju i kreiranju primijenili smo metodu promatranja u okviru nastavnoga sata u prirodnome okruženju. Nakon oblikovanog i provedenoga programa informacijskog opismenjavanja proveli smo anketu među učenicima koji su sudjelovali u njemu.

Učenici nisu unaprijed obaviješteni da će sudjelovati u pilot projektu koji će se evaluirati kako ne bismo utjecali na njihove stavove i dojmove.

2.3. Metode u istraživanju

Metodologija istraživanja obuhvatila je dvije kvalitativne metode³. Prvi dio obuhvatio je metodu promatranja u prirodnoj sredini⁴, a drugi dio istraživanja obuhvatio metodu ankete⁵ (evaluacijski listić) tipa “podijeli pa skupi” kojim se ispitala spomenuta problematika i utvrdila potreba za sustavnim uvođenjem programa informacijskog opismenjavanja nastalim u suradnji s nastavnicom predmetne nastave. Za navedene metode odlučili smo se iz niza objektivnih razloga.

---

³ “Kvalitativna metodologija je po svojoj logici i prirodi otvorena i svrha joj je dublji uvid i razumijevanje istraženog problema. Zaključci kvalitativnih istraživanja izvode se na osnovi analize kategorija, koja se temelji na logici istraživača.” Ana Tkalac Verčić, Dubravka Sinčić Ćorić, Nina Pološki Vokić (2010.). Priručnik za metodologiju istraživačkog rada – kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje. M. E. P., Zagreb, str. 18.

⁴ Promatranje (opažanje) je neposredno uočavanje stvarnosti. Ono pruža bogato primarno iskustvo i daje cjelovit doživljaj stvarnosti stoga ima veliku heurističku vrijednost. ... Ono služi usvajanju novih spoznaja, dio je cjelovitog procesa istraživanja, usmjereno je određenom objektu, njegovi se rezultati bilježe, analiziraju kvantitativno ili kvalitativno...”. Ana Tkalac Verčić, Dubravka Sinčić Ćorić, Nina Pološki Vokić (2010.). Priručnik za metodologiju istraživačkog rada – kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje. M. E. P., Zagreb, str. 98.

⁵ Anketa se tumači dvojako: u širem smislu riječi opisuje se kao metoda ispitivanja (prikupljanje podataka uz pomoć postavljanja pitanja) dok se u užem smislu tumači kao pismeno prikupljanje podataka uz pomoć upitnika. U ovoj se diplomskoj radnji pojam ankete odnosi na uže tumačenje riječi. Ana Tkalac Verčić, Dubravka Sinčić Ćorić, Nina Pološki Vokić (2010.). Priručnik za metodologiju istraživačkog rada – kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje. M. E. P., Zagreb, str. 103.

2.3.1. Metoda promatranja u prirodnoj sredini

Metodu promatranja odabrali smo jer je to metoda koja pruža bogato primarno iskustvo i cjelovit doživljaj stvarnosti. Proveli smo je u stvarnoj prirodnoj situaciji. Promatrač bilježi sva opažanja koja smatra relevantnima za istraživanje koje provodi, a promatranje može biti strukturirano ili nestrukturirano.

Promatranje, za potrebe našeg istraživanja, djelomično je bez unaprijed zadane strukture. Unaprijed smo se odlučili za promatranje tijekom nastavnoga sata, metodu/e poučavanja i ne/ostvarenu komunikaciju. Odabrali smo teorijski sat, obrade novoga gradiva kako bismo ovaj projekt mogli primijeniti i u suradnji s drugim nastavnicima (Hrvatski jezik, Engleski jezik, Njemački jezik, ...).

2.3.2. Metoda ankete

Anketno ispitivanje najčešća je korištena tehnika prikupljanja podataka u društvenim znanostima. Ispitanici su učenici četvrtoga D razreda, smjer Dizajner unutrašnje arhitekture koji broji 27 učenika. Postupak anketiranja proveden je 13. travnja 2016. godine na satu Povijest likovne umjetnosti u Građevinskoj tehničkoj školi Rijeka.

Anketa koju smo proveli podijeljena je u dva osnovna dijela. Prvi dio ankete podijeljen je na 3 cjeline, koji prate tri dijela radionice: pretraživanje (pitanja od 1 do 4), citiranje (pitanja od 4 do 6), prezentaciju (pitanja od 6 do 8).

Drugi dio ankete propituje zadovoljstvo učenika radionicom i usvojenim znanjem i vještinama. Za ocjenu zadovoljstva korištena je Likertova ljestvica zadovoljstva na kojoj su dane dvije negativne i dvije pozitivne vrijednosti te jedna neutralan vrijednost.

Pitanja su zatvorenoga tipa dok je dio 2. i 15. pitanja otvorenog tipa. U dijelu 2. pitanja traži se da ispitanik navede koje je, osim ponuđenih Internet tražilica koristio. U dijelu 15. pitanja od ispitanika se traži da napiše vlastiti stav, što vezano za radionicu smatra korisnim. Otvoreni dio pitanja nismo u mogućnosti statistički obraditi, već donosimo sve komentare u Prilozima rada. Anketni listić u cijelosti prilažemo u dijelu Prilozi ovoga rada.

3. RASPRAVA

Pilot projekt izveden je u srednjoj Građevinskoj tehničkoj školi u Rijeci, u završnom, četvrtom razredu. Odabrali smo završni razred budući da smo pretpostavili da su se učenici tijekom školovanja trebali susresti sa zadatcima koji zahtijevaju istraživački rad. Također, bilo nam je važno poučiti učenike kako bi u daljnjem školovanju koristili alate i usavršavali vještine koje razvija informacijska pismenost.

Temeljeno na prethodnom djelatnom iskustvu, pretpostavili smo da su ispitanici, budući da su pripadnici tzv. internetske populacije (Kuhlthau, 2007.), orijentirani na web kao prvo mjesto potrage za informacijom. Tu

pretpostavku potvrdili su ispitanici budući da su svi (100%) odgovorili da su prethodno vršili pretraživanje na webu.

Nadalje, u promišljanju istraživanja i u promatranju učenika u prirodnoj sredini zaključili smo sljedeće:

- uvodni sat obrade novoga gradiva uglavnom je teorijski i prevladava *ex cathedra* izlaganje koje učenika stavlja u pasivnu ulogu promatrača nastavnoga procesa
- učenici slabo ili uopće ne koriste navedene izvore; koriste se samo Google tražilicom
- imaju problema s ispravnim citiranjem te ne znaju razliku u citiranju različitih bibliografskih izvora
- prezentacijske vještine su svedene na doslovno čitanje pripremljenoga materijala što izaziva zamor i kod govornika i kod slušateljstva

Prvu pretpostavku provjerili smo i potvrdili metodom promatranja u prirodnoj sredini, gdje smo ukazali na činjenicu da su uvodnim, teorijskim satima prevladava metoda izlaganja *ex cathedra*. Ostala promišljanja dobivena na temelju bilješki promatranja u prirodnoj sredini kao i na prijašnjim radnim iskustvima koristili smo kako bismo postavili ciljana pitanja, o poznavanju izvora na internetu i jednostavnosti izvora sa stajališta korisnika.

Četvrtim anketnim pitanjem došlo je do odstupanja u našem promišljanju i pretpostavci. Naime, krenuli smo s mišlju da učenici ne znaju pravilno citirati izvore s weba. No, velik broj ispitanika (51,9%) koji je odgovo-

rio potvrdno, pobija našu hipotezu. Ipak, prateći njihove prezentacije, mogli smo zaključiti da je taj veliki postotak rezultat njihove subjektivne procjene jer su i nakon prezentacije činili pogreške u navođenju izvora koje su citirali.

Budući da informacijska pismenost uključuje različite metakompetencije, odlučili smo se da posljednji cilj uključi prezentacijske vještine budući da školstvo sve manje njeguje govorničke vještine i koncizno izlaganje stavova (ishoda naučenog). Šestim anketnim pitanjem o korisnosti *pecha kucha* prezentacije za usvajanje novog gradiva, većina ispitanika uviđa prednosti (25 učenika ili 92,6%), dok 2 učenika (7,4%) smatra taj oblik neadekvatnim. Promatrajući nastavni sat obrade novoga gradiva pretpostavili smo da će se većini učenika svidjeti oblik pripreme gradiva kako bi mogli sudjelovati i biti aktivni na nastavi, ali da će jednom broju učenika više odgovarati da nastavnik odradi pripremu i da pasivno zapisuje gradivo što je anketno pitanje i potvrdilo.

Pozitivno je što se je većina ispitanika izjasnila da je projekt koristan, zanimljiv, da im je novost to što se poučava, ali i da bi od toga imali koristi u budućnosti u svom daljnjem školovanju, što potvrđuje važnost uvođenja programa informacijskog opismenjavanja formalnu razinu institucije. Povratne informacije od strane učenika i predmetnoga nastavnika bile su korisne kako bismo objasnili aktualno istraživanje, ali i korigirali ga za neka buduće istraživanja. Time se može zaključiti da je ovakav program intrakurikularne suradnje potreban, učenicima zanimljiv i poticajan, ali da je važno s njim započeti već od prvoga ili drugog razreda, što će zahtijevati

modifikacije u izvorima koji bi se pretraživali, odnosno promjenu metoda i tehnika, te organizaciju samog sata.

Anketni listić

Anketa je dio istraživanja u okviru pilot projekta kojim se ispituju iskustva vezana uz informacijsko pretraživanje. Svi podatci prikupljeni upitnikom koristit će se isključivo za potrebe projekta. Želja je istraživača da rezultati budu iskorišteni za unaprjeđivanje svijesti o važnosti poučavanja informacijske pismenosti u srednjoj školi.

1. Jeste li ranije radili pretraživanje izvora na webu?   DA   NE
2. Do sada ste za pretragu koristili:
  - a) Google
  - b) Google Scholar
  - c) Online kataloge knjižnica
  - d) Baze podataka
  - e) Ostalo _____
3. Koji informacijski izvor smatrate jednostavnijim za pretraživanje?
  - a) Google
  - b) Google Scholar
  - c) Online kataloge knjižnica
  - d) Baze podataka
4. Jeste li prije ove radionice znali pravilno citirati?   DA   NE
5. Jeste li usvojili pravila citiranja tekstova preuzetih s weba?   DA   NE
6. Smatrate li pecha kucha način prezentacije korisnim za prezentiranje novog gradiva?   DA   NE

7. Koje vještine, prema vašem mišljenju, razvija ovaj tip prezentacije novog gradiva:

- a) Izdvojiti bitno/relevantno za temu
- b) Vlastitim riječima prezentirati naučeno
- c) Oslobađa od treme pred javni nastup
- d) Razvija govorničke vještine

8. Koja aktivnost radionice vam je bila najinteresantnija:

- a) Pretraživanje
- b) Rad u grupi
- c) Izlaganje

9. Kako biste označili usvojenu razinu pretraživanja?

1	2	3	4	5
jako loša	loša	niti dobra niti loša	dobra	jako dobra

10. Kakvim smatrate usvojeno znanje o citiranju?

1	2	3	4	5
jako loše	loše	niti dobro niti loše	dobro	jako dobro

11. Kao ocjenjujete usvojeno znanje prezentiranja gradiva?

1	2	3	4	5
jako loše	loše	niti dobro niti loše	dobro	jako dobro

12. Koliko je vašem znanju pretraživanja doprinijela ova radionica?

1	2	3	4	5
jako malo	malo	niti malo niti puno	puno	jako puno

13. Što vam je u radionici bilo najkorisnije, a što manje korisno

(1 – najkorisnije; 3 – najmanje korisno)

- a) Pretraživanje
- b) Citiranje
- c) Prezentiranje

14. Kako ocjenjujete novostečeno znanje?

1	2	3	4	5
jako loše	loše	niti dobro niti loše	dobro	jako dobro

15. Smatrate li radionicu/projekt korisnim?   DA   NE

Literatura (izbor)

1. Australian and New Zealand Information Literacy Framework: principles, standards and practice. Second edition. // Editor Alan Bundy. Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy, 2004.
Dostupno na:
http://www.utas.edu.au/data/assets/pdf_file/0003/79068/anz-info-lit-policy.pdf (08-01-2016)
2. Banek-Zorica, Mihaela, Špiranec, Sonja. Informacijska pismenost. Zagreb: Zavod za informacijske znanosti, 2008.
3. Bates, Miranda. The design of browsing and berrypicking techniques for the online search interface. 1989.
<http://www.gseis.ucla.edu/faculty/bates/berrypicking.html> (8-7-2016)
4. Behrens, S. J. A Conceptual analysis and historical overview of information literacy. // College and research libraries. 55, 7, 1994.
5. Bowden, David, Information and digital literacies: a review of concepts. // Journal of Documentation 57, 2(2001)
6. Dizdar, Senada. Informacijska pismenost – metakompetencija za cjeloživotno učenje, Dostupno na:
https://www.google.hr/search?q=Dizdar,+Senada.+Informacijska+pismenost+%E2%80%93+metakompetencija+za+cjelo%C5%BEivotno+u%C4%8Denje&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=fSdVoqbO8PAOtnUhJAE
(02-01-2016).

7. Eisenberg, Michael, B. Information Literacy: essential skills for the information age, DESIDOC, Journal of 3. Library & Information Tehnology, Vol 28, No. 2, March 2008., pp 39-47 (Pdf)
8. Eisenberg, Michael, B. Big 6 skills overview. November, 2001.
Dostupno na:
<http://big6.com/pages/about/big6-skills-overview.php> (9-2-2016)
9. IFLA Standard, dostupno na: <http://www.ifla.org/node/8721> (9-7-2016)
10. Kuhlthau, Carol C. Seeking Meaning: A Process Approach to Library and Information Services, Norwood, N. J.: Ablex Publishing Corporation, 1993.

Ovisnost izrade normativnih zapisa o broju i podrijetlu autora članka u časopisima iz četiriju područja znanosti

Preliminarno statističko istraživanje

mr. sc. Roko Pešić, dipl. bibl.

roko.pesic@gmail.com

**Dependence of authority records production considering number
and origin of authors in journal articles from four areas of science**

Preliminary statistical survey

Sažetak

Članak se bavi istraživanjem ovisnosti izrade preglednih autorskih (normativnih) zapisa o broju i podrijetlu autora članka u časopisima za različita područja znanosti. U tu svrhu provedeno je preliminarno statističko istraživanje broja i podrijetla autora članka u časopisima iz četiriju područja: humanističkog, društvenog, biomedicinsko-zdravstvenog i prirodoslovno-matematičkog područja. Iz svakog od navedenih područja ana-

lizirano je po pet časopisa – ukupno njih dvadeset. Rezultati istraživanja prikazani tablično i grafički ukazuju na asimetriju složenosti odnosno vremena potrebnog za izradu preglednih zapisa za autore u korist društveno-humanističkog područja, gdje prevladavaju domaći autori i jednoautor-ski članci, pa je izrada normativnih zapisa u časopisima iz tih područja značajno jednostavnija i nekoliko puta brža u odnosu na časopise iz bio-medicinskog i prirodoslovno-matematičkog područja. Zaključak je da bi tu činjenicu svakako trebalo uzeti u obzir prilikom vrednovanja rada katalogizatora koji izrađuju pregledne (normativne) zapise za autore.

Ključne riječi: *normativni zapisi, katalogizacija, autori, statistika*

Summary

The article explores dependence of authority records production on number and origin of the authors in journal articles from different areas of science. For this purpose, a preliminary statistical survey concerning with number and origin of authors in journal articles from four areas of science (humanities, social sciences, biomedical sciences and natural sciences) was carried out. From each of these areas five journals – a total of twenty – were analyzed.

The research results that are presented in tables and graphs indicate asymmetry of complexity and time required to create authority records for authors in favor of social and humanistic fields, where dominate native authors and one-author articles, so creating authority records for authors in

the journals from these areas is significantly simpler and several times faster in comparison with journals from biomedical and natural sciences areas.

It is concluded that this fact should certainly be taken into account when evaluating the work of catalogers who create authority records.

Key words: *authority records, catalogization, authors, statistics*

Izrada preglednih autorskih zapisa sastoji se od informacijskog istraživanja na osnovi kojeg bi se trebao dobiti nužan i dovoljan podatak da bi se određenog autora moglo nedvosmisleno identificirati, te za njega izraditi (barem) nepotpuni pregledni zapis. Međutim, to je samo minimalni zahtjev koji se stavlja pred katalogizatora. U idealnom slučaju bi se kod svakog autora trebalo nastojati dobiti dovoljno podataka za izradu potpunog preglednog autorskog zapisa, što pokatkad iziskuje prilične vještine katalogiziranja, iskustva, strpljenja i vremena za pretraživanje i izvlačenje podataka sa Interneta, baza podataka i drugih informacijskih izvora. U ovom radu je opisano preliminarno statističko istraživanje koje se temelji na dvije pretpostavke autora ovog rada:

1. Vrijeme izrade preglednih autorskih zapisa je, općenito uzevši, veće za časopise gdje je u prosjeku veći broj autora po jednom članku;

2. Složenost izrade preglednih autorskih zapisa je veća za časopise gdje, u prosjeku, ima više stranih autora.

Prvu pretpostavku ne treba posebno obrazlagati, s obzirom da veći broj autora po jednom članku zahtijeva više vremena za pregledavanje jesu li autori upisani u bazu autora odnosno eventualnu izradu novih preglednih zapisa.

Druga pretpostavka se temelji na iskustvu autora ovog rada da je za pretraživanje i identifikaciju stranih autora potrebno istražiti strane izvore – međunarodne elektroničke baze podataka (npr. VIAF, Scopus, baze stranih nacionalnih knjižnica i dr.), koje su daleko opsežnije od domaćih izvora. Osim toga, često su uzrok duljeg pretraživanja i složena imena stranih, osobito neeuropskih autora.

Preliminarno statističko istraživanje

U istraživanju je analizirano ukupno 20 časopisa – po pet časopisa iz humanističkih znanosti, društvenih znanosti, područja biomedicine i zdravstva, te prirodnih znanosti uključujući matematiku. Metodom slučajnog odabira odabran je po jedan svešćić od svakog časopisa i u njemu su analizirani broj i podrijetlo autora članaka po četiri statistička kriterija izražena u postotcima, i to:

- postotak radova s jednim autorom (tzv. jednoautorski radovi),
- postotak radova sa više autora (tzv. višeautorski radovi),
- postotak stranih autora, i

- prosječni broj autora po jednom radu.

Rezultati istraživanja i statističke obrade prikazani su u tablicama.

A) HUMANISTIČKE ZNANOSTI

ČASOPIS (naslov i sveščić)	Postotak radova sa jednim autorom	Postotak radova sa više autora	Postotak stranih autora	Prosječni broj autora po 1 radu
NUNTIUS 31(2009)	100% (4/4)	0%	0% (0/4)	1
FILOZOFSKA ISTRAŽIVANJA 33(2013), 2	100% (10/10)	0%	20% (2/10)	1
FILOLOGIJA 57(2012)	88% (7/8)	12% (1/8)	0% (0/12)	1.5 (12/8)
BOGOSLOVSKA SMOTRA 78(2008), 3	86% (6/7)	14% (1/7)	33% (3/9)	1.3 (9/7)
POVIJESNI PRILOZI 41(2011), 41	100% (10/10)	0%	10% (1/10)	1
UKUPNO	95% (37/39)	5%	13% (6/45)	1.1 (45 aut./41 rad)

Tablica 1. Rezultati za časopise iz humanističkih znanosti

Kao što se vidi iz Tablice 1., u ovim časopisima prevladavaju jednoautor-ski (možemo ih nazvati i individualni) radovi (prosječno je 95% takvih radova). Samo su dva rada višeautorska (svega 5% od ukupnog broja radova), što se vidi iz podatka za prosječni broj autora/radu koji iznosi 1.1 (vidi zadnji stupac). Primijetimo još da je u čak tri od pet analiziranih časopisa sve članke u odabranom sveščiću napisao jedan autor, dok je u preostala dva sveščića samo po jedan članak napisalo više od jednog autora. Također podrijetlo velike većine autora je domaće – u prosjeku je svega 13% je stranih autora. U dva od pet časopisa svi autori su domaći. Sa stajališta katalo-

gizatora koji izrađuje bibliografske i autorske zapise ovo je najpovoljnija moguća situacija i vrijeme potrebno za obradu jednog bibliografskog i autorskog zapisa je u pravilu najkraće.

B) DRUŠTVENE ZNANOSTI

ČASOPIS (naslov i sveščić)	Postotak radova s jednim autorom	Postotak radova sa više autora	Postotak stranih autora	Prosječni broj autora po 1 radu
EKONOMSKA ISTRAŽIVANJA 22(2009), 1	73% (8/11)	27% (3/11)	7% (1/15)	1.4 (15/11)
VJESNIK BIBLIOTE- KARA HRVATSKE 55(2013), 3/4	50% (6/12)	50% (6/12)	0% (0/24)	2 (24/12)
DRUŠTVENA ISTRAŽIVANJA 23(2014), 4	25% (2/8)	75% (6/8)	45% (9/20)	2.5 (20/8)
PSIHOLOGIJSKE TEME 19(2010), 1	40% (4/10)	60% (6/10)	0% (0/18)	1.8 (18/10)
PRAVNI VJESNIK 30(2014), 1	40% (2/5)	60% (3/5)	0% (0/9)	1.8 (9/5)
UKUPNO	48% (22/46)	52%	12% (10/86)	1.9 (86 aut./46 rad.)

Tablica 2. Rezultati za časopise iz društvenih znanosti

Iz Tablice 2. vidimo da je u području društvenih znanosti postotak jednoautorskih radova (48%) približno jednak broju višeautorskih radova (52%); dakle situacija je ovdje bitno drugačija nego kod časopisa iz humanističkog područja, s obzirom na značajno manji udio jednoautorskih radova. Prosječni broj autora/radu ovdje iznosi 1.9, približno dva autora na jedan rad, skoro dvostruko više nego u humanističkom području, gdje je bio približno jedan autor na jedan rad. S druge strane postotak stranih au-

tora (12%) nije bitno različit u usporedbi sa istim postotkom u humanistici. U tri od pet časopisa nema nijednog stranog autora. Po navedenim brojčanim pokazateljima vrijeme potrebno za izradu autorskih zapisa je u prosjeku skoro dvostruko veće nego za humanističko područje.

C) BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO

ČASOPIS (naslov i sveščić)	Postotak radova s jednim autorom	Postotak radova sa više autora	Postotak stranih autora	Prosječni broj autora po 1 radu
ACTA MEDICA CROATICA 68(2014), 1	37% (3/8)	63% (5/8)	0% (0/18)	2.2 (18/8)
ACTA PHARMACEUTICA 64(2014), 1	10% (1/10)	90% (9/10)	83% (34/41)	4.1 (41/10)
VETERINARSKI ARHIV 84(2014), 2	0% (0/10)	100% (10/10)	86% (42/49)	4.9 (49/10)
ACTA STOMATOLO- GICA CROATICA 48(2014), 1	0% (0/6)	100% (6/6)	68% (17/25)	4.2 (25/6)
LIJEČNIČKI VJESNIK 132(2010), 1/2	11% (1/9)	89% (8/9)	95% (42/44)	4.9 (44/9)
UKUPNO	12% (5/43)	88% (38/43)	76% (135/177)	4.1 (177/43)

Tablica 3. Rezultati za časopise iz područja biomedicine i zdravstva

Podatci u tablici 3. pokazuju da u području biomedicine i zdravstva prevladavaju višeautorski radovi (u prosjeku ih ima 88%) – dakle upravo suprotna situacija u odnosu na područje humanističkih znanosti. To je još uočljivije na broju autora/radu koji za ovo područje iznosi 4.1 ili okruglo na jedan rad dolaze 4 autora, tj. dva odnosno četiri puta više od broja autora radova iz društvenih (2 aut./radu) i humanističkih znanosti

(1 aut./radu). Također, postotak stranih autora (76%) je nekoliko (6-7) puta veći nego u radovima iz područja društvenih i humanističkih znanosti (12% odn. 11%). To znači da je i vrijeme potrebno za pretraživanje autorske baze i izradu novih autorskih zapisa za autore ovog područja višestruko duže, u odnosu na prethodna dva područja znanosti.

D) PRIRODNE ZNANOSTI I MATEMATIKA

ČASOPIS (naslov i sveščić)	Postotak radova s jednim autorom	Postotak radova sa više autora	Postotak stranih autora	Prosječni broj autora po 1 radu
MATHEMATICAL COMMUNICATIONS 19(2014), 1	23% (3/13)	77% (10/13)	90% (26/29)	2.2 (29/13)
PERIODICUM BIOLOGORUM 116(2014), 1	14% (2/14)	86% (12/14)	59% (20/34)	2.4 (34/14)
CROATICA CHEMICA ACTA 86(2013), 4	33% (7/21)	67% (14/21)	96% (44/46)	2.2 (46/21)
GEOFIZIKA 31(2014), 1	0% (0/4)	100% (4/4)	85% (11/13)	3.3 (13/4)
GEOLOGIA CROATICA 67(2014), 3	0% (0/4)	100% (4/4)	37% (6/16)	4.0 (16/4)
UKUPNO	21% (12/56)	79% (44/56)	77% (107/138)	2.5 (138/56)

Tablica 4. Rezultati za časopise iz prirodnih znanosti i matematike

I u području prirodnih znanosti i matematike prevladavaju višeautorski radovi, iako u nešto manjem opsegu (79%) nego u području biomedicine i zdravstva (88%), Međutim, razlika u odnosu na biomedicinu i zdravstvo je ta što je u prirodoslovno-matematičkom području prosječni broj autora po jednom radu ipak značajno manji – iznosi 2.5. Što se tiče podrijetla autora

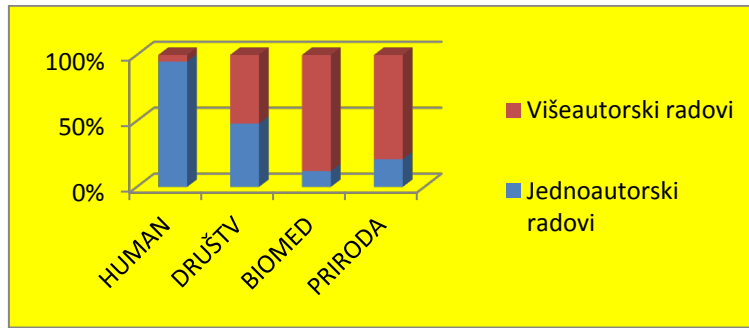

radova, situacija u dva spomenuta područja je praktički ista; strani autori su također u velikoj većini nad domaćim (77%).

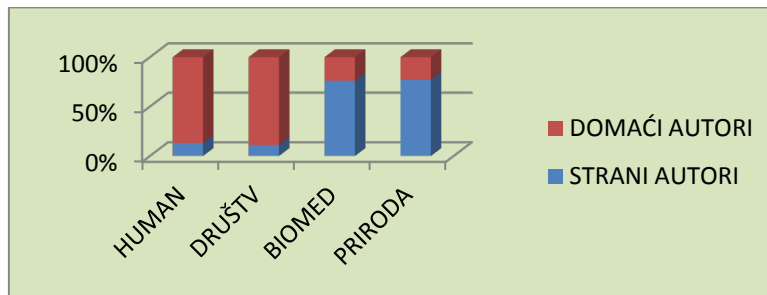
Komparativni prikaz rezultata istraživanja po različitim područjima

Zbog jasnijeg uvida u rezultate istraživanja po različitim područjima, prikazani su grafički na slikama 1.-3. Tako je na slici 1. grafički prikazana zastupljenost jednoautorskih i višeautorskih radova za četiri navedena područja znanosti: humanističko, društveno, biomedicinsko-zdravstveno i prirodoslovno-matematičko područje. Broj jednoautorskih radova je najveći za humanističko područje, a najmanji za područje biomedicine i zdravstva. To potvrđuje i grafički prikaz na slici 3. Broj autora po jednom članku najmanji je za humanističko, a najveći za biomedicinsko-zdravstveno područje. Jedan od razloga za tu disproporciju krije se u različitim vrstama znanstvene komunikacije u navedenim znanstvenim područjima. Rezultati koji se odnose na zastupljenost autora po podrijetlu prikazani su na zoran način na slici 2. vidi se da u humanističko-društvenom području prevladavaju domaći autori, dok je u biomedicinskom i prirodoslovno-matematičkom području situacija dijametralno različita (u korist stranih autora).

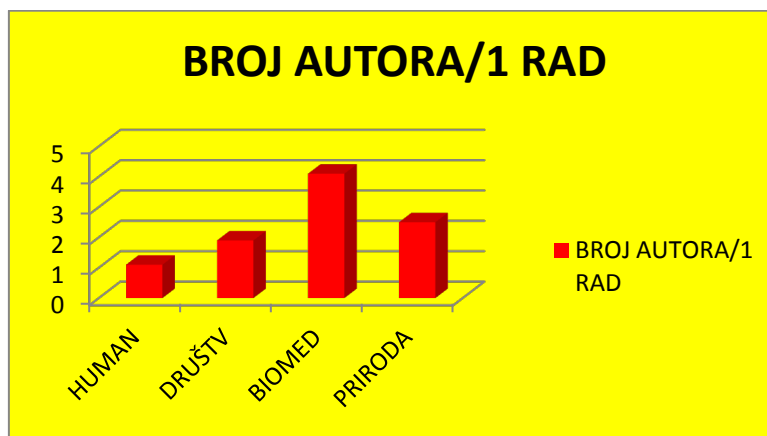

Slika 1. Grafički prikaz jedno i višeautorskih radova po pojedinim područjima

Slika 2. Grafički prikaz zastupljenosti domaćih i stranih autora po pojedinim područjima

Slika 3. Grafički prikaz prosječnog broja autora po jednom radu za pojedina područja

Zaključak

Temeljem ovog preliminarnog statističkog istraživanja i iz pretpostavki navedenih u uvodu ovoga rada nameće se zaključak da je složenost izrade preglednih autorskih zapisa značajno veća za autore iz područja biomedicine i prirodoslovno-matematičkog područja u odnosu na autore iz područja društveno-humanističkih znanosti. To se konkretno očituje u vremenu potrebnom za izradu preglednih zapisa, koje se također proporcionalno povećava.

Preporuka autora ovog članka bila bi da se izrada preglednih zapisa ravnomjerno rasporedi među katalogizatorima po različitim područjima, tako da svaki katalogizator izrađuje pregledne zapise za autore iz različitih područja, po načelu: “svi katalogizatori rade sva područja” kako bi se vrijeme izrade, koliko je moguće, približno ujednačilo. Alternativno rješenje bi bilo da pregledne zapise iz biomedicinskog i prirodoslovnog područja izrađuje veći broj katalogizatora proporcionalno većem broju autora i složenosti izrade preglednih zapisa u odnosu na društveno-humanističko područje.

Ovo statističko istraživanje je preliminarno, i tek je naznaka smjera eventualnih budućih analiza, što znači da bi za potvrdu i dublje obrazloženje ovih rezultata trebalo provesti temeljitija, detaljnija i opsežnija istraživanja. Nadam se da će rezultati ovoga rada pomoći koleg(ica)ma u knjižničarskoj zajednici koji nastoje na bržoj i kvalitetnijoj izradi normativnih zapisa, a isto tako i svima koji se bave bibliometrijskim i scijentometrijskim istraživanjima.

Literatura i internetski izvori

1. Hrčak-portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske. Dostupno na:
http://hrcak.srce.hr/index.php?show=casopisi_abecedno
2. Jokić, Maja. Bibliometrijski aspekti vrednovanja znanstvenog rada. Zagreb: Sveučilišna knjižara, 2005., str. 78.
3. Jokić, Maja; Lasić-Lazić, Jadranka. Vrednovanje znanstvenog rada u području društvenih znanosti na temelju časopisa kao medija znanstvenog komuniciranja. U: Hrvatski znanstveni časopisi: iskustva, mogućnosti, gledišta (Ur. Ivana Hebrang Grgić). Zagreb: Školska knjiga, 2015, str. 197-214. Dostupno na:
http://www.idi.hr/wp-content/uploads/2015/06/Jokic_LasicLazic-2015.pdf
4. Hurst, S., Revelle, A., Shrimplin, A. Seeing the forest by counting the trees: using a variety of data sources to see the big picture // Journal of Web Librarianship, 7, 4(2013), pp. 434-450.
Dostupno na:
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19322909.2013.835175>

Slobodan pristup informacijama u srednjoškolskoj knjižnici – može li se više?

Ivana Vladilo, prof. i dipl. knjiž.

Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja Rijeka

ivana.vladilo@gmail.com

Slobodan pristup informacijama u školskoj knjižnici može se promatrati s različitih gledišta. Teorijski, IFLA-ine Smjernice za školske knjižnice vrlo jasno navode: “Temeljne zadaće školske knjižnice, bitne za razvijanje pismenosti, informatičke pismenosti, poučavanja, učenja i kulture, su sljedeće: promicanje načela da su sloboda mišljenja i slobodan pristup informacijama preduvjeti za uspješno i odgovorno sudjelovanje u građanskom demokratskom društvu;” a, Preporuka 6 kaže: “Propisi školske knjižnice moraju biti uređeni, na određenoj državnoj razini ili razinama, kako bi osigurali jasno definirane etičke odgovornosti svih članova školske zajednice, uključujući prava kao što su jednakost pristupa, slobodan pristup informacijama, privatnost, autorsko pravo i intelektualno vlasništvo i pravo djece na znanje.”

Praktično, temu možemo promatrati s gledišta knjižničara i njegove potrebe slobodnog pristupa informacijama, te s gledišta korisnika i njegovih informacijskih potreba.

Korisnici učenici u najvećem dijelu svoje informacijske potrebe uspijevaju zadovoljiti. O tome brinu knjižničari koji pronalaze dostupne izvore. Dostupnost u velikoj mjeri ovisi o CARNetu, koji s jedne strane osigurava brojne sadržaje i edukacijske servise za učenike (E-lektire, Tesla, Meduza i sl.) ali, istovremeno blokira pristup “neprimjerenim” sadržajima po slobodnoj procjeni koja često nije najsretnije rješenje i priječi pristup, korisnicima potrebnim, sadržajima. CARNetovo filtriranje ponekad je potpuno neshvatljivo.

Školski knjižničari pak, slobodan pristup informacijama sagledavaju i kao pristup stručnim sadržajima iz svoga područja, prijeko potrebnima u procesu stručnog usavršavanja, ali i kao pristup pedagoško-psihološkim i metodičkim, te strukovnim sadržajima (ovisno o vrsti škole) koje bi trebali osiguravati, kao logistička podrška i školsko informacijsko središte, svim predmetnim nastavnicima i svim predmetima. Tu nastaju problemi jer, o licenciranom pristupu bazama podataka osiguranom akademskoj zajednici, uopće ne možemo govoriti iako smo pod ingerencijom istog ministarstva. Razlika između pristupa informacijama putem identifikacije AAI@Edu.HR i AAI@skole.hr, velike su. U trenutku intenzivne kurikulske reforme školstva, držimo, trebalo bi i o tome razmišljati.

I dok strukovne potrebe djelomično rješavamo samoangažmanom i dijeljenjem sadržaja i informacija kroz javno dostupan repozitorij školskog knjižničarstva UDKo2 – www.knjiznicari.hr, dugogodišnjeg projekta Hrvatske mreže školskih knjižničara, nedostupna nam je, na primjer, čak i baza DARHIV-a, a kamoli EBSCO baze, pristupom kojima bismo mogli još

više ojačati ulogu školskog knjižničara, informacijskog stručnjaka u cjelovitom učenju školske zajednice.

Bez potrebe elaboriranja i teoretiziranja, namjera mi je tek postaviti nekoliko pitanja u procijepu teorije i prakse na koja bih rado dobila odgovor: Ako je riječ o korisnicima učenicima, treba li i smije li školski knjižničar biti cenzor? Koliko time doprinosi ili sprječava formiranje drugačijeg mišljenja? Kakvim bi se kriterijima školski knjižničar-cenzor vodio? Smije li osobni vrijednosni, svjetonazorski, politički, vjerski i ini kriterij biti razlogom cenzuri u školskoj knjižnici? Jesu li zabrane i ograničenja pristupa internetu, posebno društvenim mrežama, pravi /ikakav način stjecanja svijesti o vlastitoj odgovornosti njegovog korištenja ili je dopuštenje pristupa iz školske knjižnice zapravo prilika za konstantnu pouku o njegovoj korisnosti, ali i opasnostima?

Ako se pak, o slobodnom pristupu informacijama pitamo kao posrednici informacija, školski knjižničari, zanimalo bi nas: Praktični obuhvat pojma *akademska zajednica*? Zašto trenutkom stjecanja zvanja prestajemo biti dio akademske zajednice, naravno, osim sveučilišnih nastavnika. Zar nam se upravo time ne oduzima mogućnost daljnjeg neformalnog i informalnog učenja nakon završetka formalnoga? Zašto se autorima diplomskih, doktorskih i drugih znanstvenih i stručnih radova ostavlja mogućnost odluke žele li da bude javno dostupan ili tek nevidljivo pohranjen u fakultetskim repozitorijima i arhivama?

Ne znam odgovore na ta pitanja, osim što ih držim važnima i relevantnima za temu. A, da je tako potvrdila je i kratka anketa provedena među

školskim knjižničarima. Iako zbog malog broja odgovora ne predstavlja reprezentativni uzorak, pokazala je da školski knjižničari itekako uočavaju službene postupke kojima im se slobodan pristup informacijama djelomično uskraćuje što posljedično vodi i uskrati informacije njihovim korisnicima.

Vjerujem, naposljetku, ima razloga prisjetiti se Aarona Swartza, “optuženog jer je na MIT-u na svoj laptop učitao velik broj znanstvenih radova koji bi sukladno svakoj logici trebali biti na raspolaganju svima, a ne mahom u vlasništvu velikih korporacija...”

Slobodna misao, svakoga čovjeka ne samo znanstvenika, gradi se pluri-perspektivizmom, za što trebamo slobodan pristup obilju različitih informacija kroz cijeli život.

Gornji tekst pripremljen je za izlaganje uz prezentaciju na 16. okruglom stolu o slobodnom pristupu informacijama, Zagreb, 9. prosinca 2016.

Nakon opsežne rasprave, izazvane ovim izlaganjem, doneseni su Zaključci (s kojima su upoznati svi školski knjižničari na svojim županijskim stručnim vijećima) koji glase:

1. Suvremena knjižnica informacijsko je, medijsko i komunikacijsko središte i zato mora omogućiti pristup e-izvorima za sve korisnike, uključujući pristup komercijalnim bazama podataka koje se nabavljaju na nacionalnoj razini. Školske knjižnice sastavni su dio istog obrazovnog sustava kao i visokoškolske knjižnice pa i njima treba omogućiti slobodan pristup e-izvorima, odnosno licencira-

- nim bazama podataka. Narodne knjižnice, otvorene svim stanovnicima, imaju važnu ulogu u procesu cjeloživotnog učenja, temelja na kojemu počiva današnje obrazovanje, stoga je pristup odabranim komercijalnim bazama podataka i njima prijeko potreban.
2. Informatička i informacijska pismenost uvjet su za cjeloživotno obrazovanje i treba ih početi poučavati od rane dobi – u narodnim knjižnicama u odjelima za djecu i u školskim knjižnicama. Poučavanje informacijske pismenosti neizostavna je sastavnica rada školskog knjižničara.
  3. Knjižnice i knjižničari suočavaju se sa sve većim i većim izazovima u obrani prava na slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja s jedne strane i prava na zaštitu privatnosti te autorskih i srodnih prava s druge strane. U tom kontekstu izuzetno značajnu ulogu ima i imat će etički kodeks knjižničarske profesije koji jasno definira okvir za etičko ponašanje i snažno podupire slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja. Predlaže se pregled i po potrebi dorada Etičkog kodeksa HKD-a u suglasju s Etičkim kodeksom i smjernicama IFLA-e.
  4. Odgojno-obrazovni rad školskog knjižničara nije zakonski, pravilnički niti programski reguliran na zadovoljavajući način. U cilju osnaživanja uloge školskog knjižničara, bolje uključenosti u odgojno-obrazovne programe te osiguravanja veće autonomije i kreativnosti u radu, predlaže se rasprava na nacionalnom nivou o programu i zadaćama školskog knjižničara u okviru nove kuriku-

larne reforme. Rezultati rasprave trebali bi biti uključeni i u propise kojima se regulira rad školskih knjižničara.

Davorka Pšenica, predsjednica Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja, upućuje dopis Stručnom odboru HKD-a: “Na stručnim izlaganjima održanim na 16. okruglom stolu o slobodnom pristupu informacijama, 9. prosinca 2016., više je puta ukazano na nepristupačnost komercijalnih baza podataka za korisnike u školskim i narodnim knjižnicama. Odluka da se licencirane i plaćene baze podataka učine dostupnima samo korisnicima visokoškolskih i znanstvenih knjižnica, u izravnoj je suprotnosti s načelom kojim se vodimo u knjižničarskoj struci – dostupnosti svekolike građe svim korisnicima. Posebno ističemo činjenicu da u školama rade visokoobrazovani nastavnici i knjižničari koji imaju pravo i dužnost dalje se obrazovati u svojoj struci. Ističemo i da su redoviti korisnici narodnih knjižnica visokoobrazovani umirovljeni stručnjaci, koji se nakon umirovljenja više ne mogu služiti knjižnicama svojih bivših radnih organizacija, već su upućeni na narodne knjižnice. Mislimo da uprava Hrvatskoga knjižničarskog društva, kao udruge zainteresirane za razvitak struke, ali i dobrobit brojnih korisnika knjižnica u cijeloj Hrvatskoj, treba reagirati upozorenjem da je pristup određenim informacijskim izvorima za velik broj korisnika u Hrvatskoj zapriječen. Upozorenje i zahtjev da se pristup bazama podataka omogući i korisnicima školskih i narodnih knjižnica trebalo bi Društvo uputiti Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu kulture, ali i medijima. Molim da se ovaj dopis uvrsti

na sjednicu Stručnog odbora i ako bude prihvaćen uputi dalje upravi Društva. Uz Dopis prilažem Zaključke 16. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama u kojima su navedeni prioriteti i daljnje aktivnosti HKD-a vezane za pitanja etičkog kodeksa i slobodu izražavanja te slobodan pristup informacijama i licenciranim bazama podataka.”

Gordana Šutej, predsjednica Sekcije za školske knjižnice HKD-a, upućuje dopis Stručnom odboru HKD-a: “Temeljem prijedloga Stručnog odbora HKD-a iznesenog na 4. sjednici 10. veljače 2017. godine članovi Komisije za osnovnoškolske i Komisije za srednjoškolske knjižnice proveli su analizu potreba školskih knjižnica za pristupom licenciranim bazama podataka. Provedena je anketa kojoj se odazvalo 387 školskih knjižničara iz svih županija RH i Grada Zagreba. Školski knjižničari (preko 97% ispitanih) smatraju da bi djelatnicima s AAI@skole.hr identitetom trebalo omogućiti pristup relevantnim komercijalnim bazama podataka kao što je omogućeno djelatnicima s AAI@EduHr identitetom. 96% ispitanika smatra da je pristup komercijalnim bazama podataka koje pretplaćuje MZO jedan od bitnih elemenata cjeloživotnog učenja i stručnog usavršavanja svih odgojno-obrazovnih djelatnika. 88% knjižničara smatra da je pristup komercijalnim bazama podataka koje pretplaćuje MZO jedan od bitnih elemenata odgojno-obrazovnog rada s učenicima. Više od 97% ispitanih slaže se da bi barem školski knjižničari, logistička podrška cjelokupnom odgojno-obrazovnom procesu škole, trebali imati pristup relevantnim komercijalnim bazama podataka koje pretplaćuje MZO. Većina školskih knjižničara (88%) smatra da bi im najkorisnije bile baze podataka s cjelo-

vitim tekstovima. Većina ih koristi baze dostupne u otvorenom pristupu (80%). Baze podataka koje su ispitani knjižničari istaknuli kao najpotrebnije svojim korisnicima su: **EBSCO Book Citation Index (BKCI) Scopus Nature Complete Emerald.**

Smatramo da bi EBSCOhost zadovoljio naše potrebe jer sadrži bazu ERIC koja je za nas vrlo važna, a i druge iz različitih područja, što je za strukovne škole bitno jer imaju specifične potrebe. Svakako ne treba zaboraviti i baze koje su važne samim knjižničarima za usavršavanje i praćenje recentnih trendova struke, npr. Library, Information Science & Technology Abstracts – LISTA (EBSCO). Nadalje, predlažemo da se s dobavljačima osmisli paket baza po uzoru na EBSCO Schools koji uključuje i sadržaje prilagođene učenicima osnovnih škola. Nadamo se da će Stručni odbor uvažiti mišljenje školskih knjižničara i podržati prijedlog Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja od 27. siječnja 2017. godine da se zahtjev za pristup licenciranim bazama podataka školskim i narodnim knjižnicama uputi Ministarstvu znanosti i obrazovanja te Ministarstvu kulture. Školska knjižnica je osnova svake dugoročne strategije razvoja pismenosti, obrazovanja, pružanja informacija, gospodarskog, društvenog i kulturnog razvoja i zbog toga je neprihvatljivo da njenim korisnicima bude uskraćeno pravo na slobodan pristup e-izvorima, odnosno licenciranim bazama podataka.”

Slijedom navedenog o prijedlogu se raspravlja na Stručnom odboru HKD-a 20. 10. 2017. te je odlučeno prijedlog izložiti na sjednici HKV-a 25. 10. 2017. Za tu sjednicu trebalo je hitno odabrati baze koje bismo zatra-

žili za školske knjižnice. Baze su odabrane s EBSCOhost platforme, a vodila sam se kriterijem zanimljivosti i primjenjivosti u različitim vrstama škola, gimnazijama i strukovnim te OŠ i potrebama samih knjižničara. Predložene su sljedeće:

- Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA)
- ERIC
- Health Source: Consumer Edition
- Education Source
- Education Research Complete
- Hobbies & Crafts Reference Center
- Professional Development Collection
- Science Reference Center
- Vocational Studies Complete
- Vocational & Career Collection
- MyHeritage Library Edition
- MasterFILE Complete
- Biography Reference Center

Sve ankete i sve aktivnosti poduzete su s namjerom što bolje pripreme argumentacije prvotno izloženog zahtjeva, a tijekom višegodišnjeg bavljenja problematikom provedeno je nekoliko anketa te sam konzultirala brojne kolege, a posebno surađivala sa Zorkom Renić i Josipom Strijom.

Izvori

Horvat, Aleksandra. Intelektualna sloboda i knjižnice. Dostupno na: www.nsk.hr/cssu/program/dokumenti/sarajevo02.ppt (22. 10. 2016.)

IFLA/FAIFE. Knjižnice i intelektualna sloboda. // HKD novosti br. 13 (listopad 1999), str. 11. Dostupno i na: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/kiis.htm> (22. 10. 2016.)

IFLA Strategic Plan 2016-2021.
<http://www.ifla.org/files/assets/hq/gb/strategic-plan/2016-2021.pdf>
(22.10.2016.)

IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice / Tove Pemmer Saetre i Glenys Willars. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

Stojanovski, Jadranka. Aaron Swartz i slobodan pristup informacijama.
<http://lib.irb.hr/web/hr/vijesti/itemlist/user/63-jadrankastojanovski.html>
(22. 10. 2016.)

Hrvatsko knjižničarsko društvo u raspravi IFLA Global Vision

Gorana Tuškan, dipl. knjižničar

Gradska knjižnica i čitaonica "Viktor Car Emin" Opatija

gorana.tuskan@gmail.com

Krovna svjetska knjižničarska organizacija IFLA u proljeće 2017. g. pokrenula je globalnu raspravu pod nazivom IFLA Global Vision, uz moto "Zajedno stvaramo budućnost. Pridružite nam se!"

Ova akcija nastavak je nastojanja IFLA-e da knjižničarska profesija nađe zajednički put za suočavanje s novim izazovima globaliziranog svijeta te se nastavlja na IFLA-in Trend Report (<https://trends.ifla.org/>) i Lyonsku deklaraciju iz 2014. g. (<http://www.lyondeclaration.org/>, hrvatski prijevod dostupan pretraživanjem na stranicama <https://www.hkdrustvo.hr/hr/>), te UN agendu održivog razvoja 2030 (<http://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>).

Raspravom IFLA Global Vision željelo se ispitati stavove knjižničara diljem svijeta o zajedničkim temeljima profesije te stručnim i društvenim izazovima knjižnica u suvremenom društvu, kako bi se definirala zajednička platforma za suočavanje knjižnica s budućim izazovima. Rasprava je pokrenuta na početnom sastanku u Ateni te šest regionalnih radionica održanih na različitim kontinentima, gdje su okupljeni predstavnici stručne knjižničarske zajednice iz 140 država, a nastavila se brojnim sastancima

pojedinih organizacija na nacionalnim ili regionalnim razinama, unutar pojedinih tijela IFLA-e, na konferencijama i sl. Na IFLA-inom godišnjem kongresu u Wrocławu u kolovozu ove godine pokrenuto je i *online* glasanje, kako bi svaki zainteresirani pojedinac mogao dati svoj prilog raspravi. Uz stručne rasprave, vodila se i intenzivna promotivna kampanja na društvenim mrežama, uz *hashtag* #iflaGlobalVision i već spomenuti moto “Together we create the future. Join us!” kako bi se što veći broj profesionalnih organizacija, skupina i pojedinaca potaknulo na sudjelovanje u raspravi. Svi rezultati i izvještaji bit će prikupljeni i objavljeni u izvještaju čije objavljivanje je najavljeno za prvi kvartal 2018. godine.

Hrvatski knjižničari imali su priliku uključiti se u raspravu ne samo *online* glasovanjem, već i sudjelovanjem na različitim konferencijama i sudjelovanjem u radu IFLA-inih sekcija i komisija, a Hrvatsko knjižničarsko društvo dalo je svoj prilog organizacijom sastanka na nacionalnoj razini kako bi i zaseban hrvatski izvještaj, zajedno s drugim državama svijeta bio uključen u završni Global Vision izvještaj. Sastanak je organiziran po obrascu koji je zahtijevala IFLA, s točno definiranim sadržajem i preporukama za provedbu. Sa strane Hrvatskog knjižničarskog društva sastanak su organizirale Marija Maja Šimunović, stručna tajnica HKD-a i Gorana Tuškan, predsjednica Komisije za narodne knjižnice. Sastanak je organiziran na *online* platformi ZOOM, koja se pokazala kao dobar alat za stručne sastanke, čime se olakšava organizacija i usklađivanja termina sudionika bez nepotrebnih putovanja na zajedničko mjesto sastanka. Preporuka IFLA-e bila je da broj sudionika ne prelazi 20 te da sastanak traje okvirno dva sata,

pa smo se i u HKD-u držali tih limita. Cilj nam je bio među sudionicima pokriti sve dijelove Hrvatske i sve vrste knjižnica, stoga su na sudjelovanje pozvana sva regionalna društva kao i predstavnici HKD-ovih komisija koje predstavljaju različite vrste knjižnica. U nastavku članka predstaviti ćemo rezultate rasprave hrvatskih knjižničara.

Dana 27. rujna 2017. dvije moderatorice i 19 knjižničara iz različitih tipova knjižnica, od školskih do specijalnih, s ukupno 261 godinom iskustva rada u knjižničarstvu (također podatak koji IFLA traži u svojim smjernicama za organizaciju Global Vision sastanaka), okupili su se na platformi ZOOM kako bi raspravili pitanja o budućim izazovima struke. Prva točka rasprave odnosila se na viziju knjižnica u budućnosti, kako knjižničari danas zamišljaju knjižnicu 2022. godine. U raspravi se istaklo kako su knjižnice mjesta susreta i važni partneri u općem društvenom, kulturnom, obrazovnom i tehnološkom razvoju zemlje. Knjižnice su postale *cool*, privlačna mjesta, fleksibilne, prepoznatljive, neovisne i sa stabilnim izvorima financiranja. Knjižnice su mjesta korištenja novih tehnologija, odgovaraju na potrebe svoje zajednice. Tradicionalna zadaća knjižnica osiguravanja pristupa informacijama, znanju i kulturi uspješno se realizira u stalno mijenjajućem informacijskom okruženju, uz pomoć suvremenih tehnologija. Knjižnice okupljaju ljude i distribuiraju znanje u svojim zajednicama. Narodne knjižnice suočene su s neprestanom potragom za novim korisnicima te se postavilo pitanje hoćemo li postaviti granicu ili ćemo raditi sve što našoj zajednici treba, bez obzira što izlazimo iz svojih okvira i premda postoje druge ustanove koje mogu biti prikladnija potpora u nekim pro-

gramima. Odnosno, iskazala se potreba da knjižnice dobro definiraju svoju misiju i ciljeve kako ne bi izgubile smjer.

Nakon razgovora o viziji knjižnica u budućnosti, uslijedio je set pitanja u kojima su sudionici, osim što su davali svoje odgovore, trebali i usuglasiti pet najvažnijih odgovora, pa su nastale svojevrsne *top-liste*. Na pitanje o temeljnim vrijednostima knjižnica, sudionici su izdvojili sljedećih pet:

1. Sloboda izražavanja i besplatan pristup izvorima informacija
2. Očuvanje nepristrane informacije pred komercijalnim naletima
3. Potpora cjeloživotnom učenju
4. Organizacija znanja
5. Jednakost, društvena inkluzija

Pored ovih pet točaka, naglašena je važnost profesionalne etike i informacijske pismenosti. Istaknuto je kako knjižnice trebaju voditi računa o ljudskim pravima, kao ustanove koje rade u interesu javnosti. Posebna vrijednost leži i u činjenici da su knjižnice tzv. “treće mjesto” te su važne kao potpora osobnom razvoju pojedinaca.

Na pitanje u čemu su knjižnice izvrsne, hrvatski knjižničari izdvojili su sljedećih pet aktivnosti:

1. Očuvanje baštine
2. Umrežavanje i povezivanje različitih društvenih skupina i dionika – razmjena informacija, znanja, ideja i iskustava na dobrobit zajednice
3. Snalažljivost na sve načine
4. Podupiranje čitanja
5. Dostupnost i pristup informacijama

U raspravi je osobito bilo riječi o snalažljivosti – osobito onoj koja proizlazi iz nedostataka resursa. Knjižnice dobro znaju realizirati odlične usluge uz minimalna sredstva. A u razgovoru o tome što bi knjižnice više trebale raditi, kolege su se odlučili za sljedeće aktivnosti:

1. Zagovaranje i promocija uz pomoć digitalnih tehnologija
2. Nove usluge utemeljene na istraživanjima
3. Umrežavanje, suradnja i bolje upravljanje resursima unutar struke
4. Liderska znanja i vještine
5. Potpora čitanju od rane dobi

Istaknuto je kako knjižnice trebaju izaći izvan zidova, u stvarnom i virtualnom svijetu. Knjižnice bi trebale lobirati za bolje zakonodavstvo o autorskim pravima kako bi se postigla ravnoteža između prava autora i slobodnog pristupa informacijama. Naglašeno je kako se knjižnice trebaju prilagođavati promjenama i njegovati otvorenost prema zajednici u kojoj djeluju. Potrebno je provoditi više istraživanja kako bi se nove usluge uvođile ne na temelju dojma, već na temelju stvarnih podataka o potrebama korisnika. Bilo je riječi i o potrebi da se posvetimo traženju novih izvora financiranja.

Osobito je bilo zanimljivo razgovarati o pitanju što bi knjižnice trebale manje raditi, odnosno što ne bi trebale raditi.

1. Ignorirati promjene u informacijskom okruženju i digitalnim tehnologijama
2. Birokratizirati
3. Biti okrenute samima sebi

4. Dijeliti se unutar struke

5. Biti restriktivne s jedne strane, a duplicirati poslove s druge strane

U više navrata, kod više pitanja, krenula je rasprava o neracionalnom raspolaganju resursima i dupliciranju stručnih poslova u knjižnicama. Nadalje, mnogo se raspravljalo i o fleksibilnosti – knjižnice bi trebale manje pozornosti posvećivati pravilima i ograničenjima te biti manje krute u odnosu prema korisnicima i javnosti. Kolege su podržali i izjavu kako knjižnice moraju prihvatiti realnost digitalnog svijeta i prestati perpetuirati mit o djeci koja su odrastala bez elektroničkih pomagala. Na koncu, zaključeno je kako posjet knjižnici treba biti zabava i opuštanje, a ne stres.

U promišljanjima o glavnim izazovima za društvo u predstojećem razdoblju, naši knjižničari izdvajaju ovih pet procesa i pojava:

1. Urušavanje socijalne države

2. Pitanja privatnosti

3. Radikalizacija

4. Održivi razvoj i ekološki problemi

5. Društvena inkluzija

Sve dublji jaz između pojedinih društvenih skupina i otuđenje u suvremenom svijetu istaknuti su kao osobito značajni izazovi te je istaknuto kako je potreban širi društveni konsenzus o temeljnim društvenim vrijednostima kako bi društvo moglo premostiti razlike i graditi inkluzivna društva. Kao poseban izazov spomenut je i problem kontroliranja i upravljanja sve veće količine informacija koja svakodnevno nastaje. Bilo je riječi i o slobodi govora te primjeni načela neposredne demokracije.

Na pitanje o glavnim izazovima za knjižnice, prepoznali smo i izdvojili sljedeće:

1. Prepoznatljivost knjižnica u društvu i unutar stručne zajednice
2. Autorska prava kao prepreka slobodnom pristupu informacijama
3. Tradicionalne knjižnice ne postoje
4. Držati korak s potrebama korisnika i novim tehnologijama
5. Stalne promjene čitateljskih navika

Knjižnice trebaju formalnu legislativnu zaštitu i stabilnu potporu, tj. stabilno financiranje kako bi odgovorile na izazove. Knjižnice moraju pronaći svoje mjesto u suvremenom društvu jer tradicionalne knjižnice zapravo više ne postoje te knjižničare treba educirati kako bi napredovali u digitalnom okruženju.

Sljedeće pitanje odnosilo se na načine kako se jedinstvena knjižničarska struka može suočiti s izazovima koje smo sami prepoznali. Istaknuto je pet procesa:

1. Edukacija
2. Umrežavanje i suradnja
3. Inovacija
4. Fleksibilnost, spremnost na promjene
5. Otvorenost prema zajednici

Knjižničari su svjesni koliko je važno razvijati osjećaj jedinstva i zajedništva unutar struke kako bi se nosili s prijetnjama i izazovima. Također, kao i u više navrata tijekom sastanka, istaknuta je fleksibilnost, odnosno

mogućnost brzog prilagođavanja društvenim promjenama kao preduvjet opstanka i razvoja struke.

U posljednjem pitanju raspravljalo se o karakteristikama jedinstvene knjižničarske struke, pri čemu je izdvojeno ovih pet točaka:

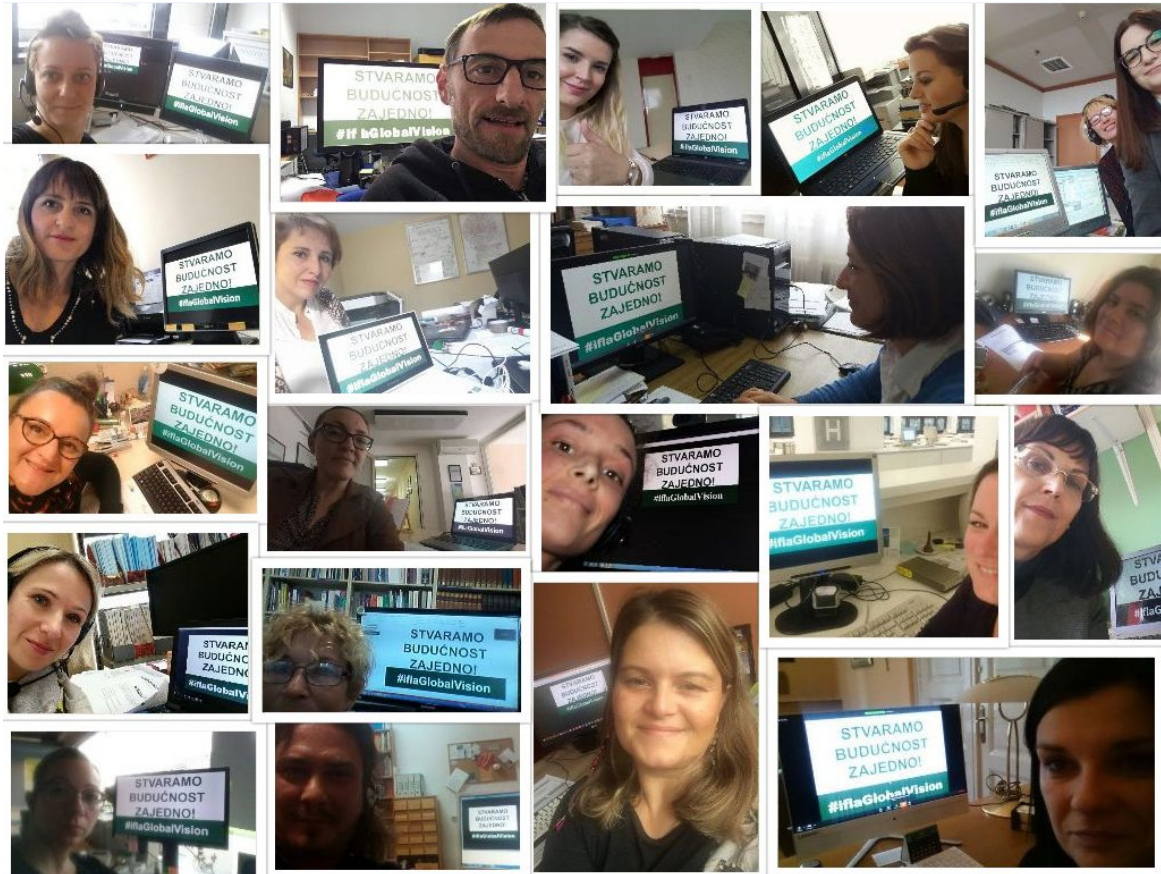
1. Zajedničko kreiranje strategija
2. Lobiranje kod donositelja odluka
3. Jasan i odlučan stav
4. Stalno preispitivanje znanja i vještina knjižničara
5. Međunarodna razmjena iskustava i dobrih praksi

Rečeno je kako bi trebalo obratiti više pozornosti na već postojeće međunarodne dokumente koji definiraju temeljne vrijednosti struke. Obrazovne programe za knjižničare potrebno je stalno osuvremenjavati, a čulo se i mišljenje kako knjižnice trebaju zaposliti mlade kako bismo imali od koga učiti. Potrebna je suradnja i razmjena ideja na globalnoj razini te dosljedno djelovanje na lokalnoj razini.

Osim što se ovom raspravom Hrvatsko knjižničarsko društvo priključilo globalnoj raspravi Global Vision, važno je istaknuti da su okupljeni sudionici, od kojih se dio ne poznaje niti inače surađuje, istaknuli koliko im je važna mogućnost da na ovaj način izraze svoje stavove i mišljenja o struci. Doista, možemo reći da u našem javnom profesionalnom prostoru nedostaje prigoda, unatoč brojnim stručnim skupovima koje organiziramo, da jednostavno raspravljamo o temeljnim pitanjima struke i razvoja profesije te zajednički dolazimo do zaključaka i potencijalnih rješenja. Također, va-

žno nam je da glas hrvatskih knjižničara bude dijelom globalnog pokreta u stvaranju zajedničke platforme za budućnost knjižnica.

Sudionici rasprave

Od ideje do realizacije usluge *POSLOVNI KUTAK* gradske knjižnice Rijeka

Ana Ribarić, Donatella Gasparini

Gradska knjižnica Rijeka

ana.ribaric@gkri.hr; donatella.gasparini@gkri.hr

Otežano rješavanje pitanja egzistencije uslijed nesigurnosti gospodarske situacije, činjenica da je Hrvatska među zemljama s najvišom stopom nezaposlenosti i negativna poduzetnička klima svakako trebaju biti poticaj preispitivanju misije knjižnica u suvremenom društvu. Uz tradicionalnu ulogu knjižnica kao komunikacijsko-informacijskog, obrazovnog, kulturnog i društvenog središta zajednice, knjižnicama se danas nužno nameće aktivna uloga u rješavanju značajnih problema i potreba u društvu. Obaveza i odgovornost bivanja na usluzi lokalnoj zajednici, s ciljem unaprjeđenja kvalitete života svih njezinih građana, dugogodišnja je misija Gradske knjižnice Rijeka koja je, uz mnogobrojne nacionalne i međunarodne smjernice, mnoštvo pozitivnih primjera već postojećih poslovnih knjižnica te sve veću potrebu korisnika za savjetodavnom pomoći, bila primarni motivator za pokretanje Poslovnog kutka.

Polazišna ideja sastojala se od stvaranja izdvojene uslužne cjeline koja bi približila poslovnu problematiku zainteresiranim građanima, osigurala pristup objedinjenim poslovnim informacijama te stručnu asistenciju informacijskih stručnjaka u pretraživanju istih. Poslovni kutak je posljedično

zamišljen kao inspirativno mjesto suradnje svih poslovnih aktera lokalne zajednice koji građanima pružaju različite oblike savjetodavne, mentorske, infrastrukturne, financijske i druge podrške te kao mjesto za pristup online sustavima e-Građani i eUsluge Grada Rijeke.

U osmišljavanje nove usluge krenulo se s namjerom stvaranja jedinstvene referentne točke za stručnu potporu građanima čije su težnje usmjerene ka razvoju vlastite karijere, dok se slojevitom strukturom iste htjelo stvoriti uvjete za jačanje poduzetničke kulture i podizanje cjelokupne ekonomske aktivnosti u lokalnoj zajednici.

Edukacija djelatnika i ostvarivanje stručne podrške

S ciljem kreiranja što kvalitetnije usluge i pomnog osmišljavanja njezina sadržaja timski se pristupilo detaljnoj razradi pojedinih segmenata putem savjetovanja i sastanaka stručnog vijeća Knjižnice i knjižničara ideatora te posljedičnom konstruktivnom raspravom svih uključenih sudionika. Za vrijeme iniciranja i planiranja nove usluge djelatnici su se s poslovnom problematikom upoznavali na nekoliko načina. Naime, u svrhu što jasnijeg sagledavanja tematskih područja čije će informacije biti dostupne u sklopu Poslovnog kutka, individualno se pristupilo informiranju svakog pojedinog zaposlenika putem mrežnih stranica pružatelja usluga, izvora literature iz vlastitog fonda, medija javnog priopćavanja te sudjelovanja na forumu Mladi u poduzetništvu.

Uslijedilo je opisivanje buduće usluge, izdvajanje poslovne literature iz fonda Gradske knjižnice Rijeka, nabavljanje dodatnih jedinica građe i naslova poslovne tematike koji nisu bili zastupljeni fondom, resigniranje sve građe koja će biti smještena u Poslovnom kutku te izrađivanje biltena naslova poslovne literature raspoloživih za posudbu.

Nezaobilazan dio definiranja usluge, partnera i stručne podrške u provedbi iste, bilo je i upućivanje poziva na suradnju svim lokalnim institucijama za provedbu temeljnih strateških i programskih ciljeva ekonomskog razvoja kao i drugim subjektima koji se bave poduzetništvom.

Pozitivne reakcije svih kontaktiranih institucija (*Startup inkubator Rijeka, Riječka razvojna agencija PORIN, Step Ri znanstveno-tehnološki park Sveučilišta u Rijeci, Centar tehničke kulture, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Služba za eUpravu Grada Rijeke, Turistička zajednica Kvarner, Visoka poslovna škola PAR, itd.*) čije su poslovne informacije važne za građanstvo, otvorenost za suradnju u vidu gostujućih predavanja redovitog dostavljanja informativnih letaka i programa, nesebična potpora i spremnost na sve oblike podrške, dali su dodatni poticaj za razvijanje nove usluge. Navedene reakcije pružile su dokaz da je definirana usluga prepoznata od strane stručne javnosti kao potrebna, a Gradska knjižnica Rijeka kao idealno mjesto za njezino provođenje.

Opremanje prostora i sadržaj usluge

Dugogodišnji infrastrukturni problemi Središnjeg odjela Gradske knjižnice Rijeka još su jednom došli do izražaja prilikom planiranja fizičkog smještaja Poslovnog kutka, odnosno pripreme prostora u kojem će se usluga pružati. Središnji odjel Modello, u kojem je trenutno smještena publicistika i stručna knjiga, pokazao se kao logičan izbor, te se uz sve infrastrukturne prepreke nastojalo pronaći najbolje rješenje za njegovu što funkcionalniju organizaciju. Osigurana je informacijsko-komunikacijska oprema, kupljene su police za poslovnu literaturu i stalci za letke, organiziran je skup poslovnih mrežnih stranica i ostalih potrebnih poveznica za neomeđan rad. Osmišljen je i cjelokupni vizualni identitet, izrađen logo Poslovnog kutka te prigodni straničnici.

Uz potporu građanima za snalaženje na tržištu rada, pružanje informacijskih usluga, savjetovanja oko pisanja životopisa i molbi, preporuka tematske literature i ostalog, posebna je pozornost posvećena inspirativnim i edukativnim predavanjima. Osnovna intencija edukativnih predavanja Poslovnog kutka jest poticanje sudionika na usvajanje ideja koje su važne za uspjeh svakog pojedinca u suvremenom poslovnom okruženju, otkrivanje novih poslovnih spoznaja, inspiriranje uspješnim i kreativnim pojedincima te *podizanje svijesti* svih sudionika o *važnosti zajedničkog* rada na podizanju lokalne ekonomije. Kako bi odaziv publike bio što je moguće veći, iz baze članstva knjižničkog programa popisani su adresari ciljnih skupina kojima će se Knjižnica obraćati u svojim aktivnostima.

Tijekom svibnja, mjeseca otvorenja Poslovnog kutka pa sve do ljetne stanke, planirana su predavanja na tjednoj osnovi, dok su za daljnje razdoblje dogovorena mjesečna gostovanja. Na mrežnim stranicama Gradske knjižnice Rijeka organizirana je izdvojena poveznica na uslugu Poslovni kutak koja upućuje na očekivana gostujuća predavanja, preporuke naslova iz poslovne literature te kratke intervju s uspješnim kreativcima i poduzetnicima. U Poslovnom kutku također je moguće dobiti podršku u korištenju državnog portala e-Građani i eUsluga Grada Rijeke te su dostupne informacije o svim vjerodajnicama i načinima njihova korištenja.

Promotivne aktivnosti

Prilikom planiranja promotivnih aktivnosti nove usluge pristupilo se izradi letaka kojima se opisuju pojedini segmenti usluge u svrhu informiranja korisnika o tematskim područjima koje će Poslovni kutak pokrivati. Izrađeni su tako informativni tematski letci o EU fondovima, poduzetničkim inkubatorima Primorsko-goranske županije, agencijama za zapošljavanje, e-uslugama kao i opći letak svih usluga koje pruža Poslovni kutak. Letci su distribuirani po svim odjelima i ograncima Gradske knjižnice Rijeka i dostavljeni svim suradničkim institucijama i partnerima.

Imajući na umu zadovoljenje potreba korisnika različitih interesa, ovisno o raznovrsnim programskim aktivnostima, izrađeni su adresari elektroničke pošte prema pojedinim kategorijama korisnika, dobnim skupinama, zanimanju i obrazovanju.

Promidžba je provedena sukladno financijskim sredstvima Knjižnice, odnosno isključivo vlastitim angažmanom putem mrežnih stranica Gradske knjižnice Rijeka, društvenih mreža te tiskanjem i oglašavanjem programskih događanja unutar vlastitih prostora, te prostora i društvenih mreža suradničkih institucija.

Boljoj prepoznatljivosti nove usluge zasigurno je pridonijela velika energija uložena u izradu logotipa, odabir boja i vizualnih elemenata kako bi se stvorio zaokružen vizual Poslovnog kutka koji je u skladu s cjelokupnim identitetom Gradske knjižnice Rijeka. Birale su se boje i motivi koje predstavljaju rast i razvoj, te su posebno istaknuti ključni pojmovi potrebni za njihovu realizaciju – vizija, znanje, strategija i kreativnost. Na panelima koji okružuju novoizdvojeni prostor jasno su istaknute mogućnosti koje korisnicima pruža Gradska knjižnica Rijeka u sklopu svoje nove usluge.

Pokretanje usluge

Nakon dobro razrađenih detalja usluge i odrađenih pripremnih aktivnosti, 9. svibnja 2017. godine upriličeno je svečano otvorenje Poslovnog kutka. Otvorenju su prisustvovali predstavnici svih partnera Gradske knjižnice Rijeka koji su se priključili uvodnoj riječi te istaknuli važnost zajedničkog djelovanja, ujedno ističući zadovoljstvo preuzimanjem uloge Knjižnice kao info točke za poslovne informacije. Otvorenje Poslovnog kutka popraćeno je od strane nekolicine medija te su naknadno objavljeni tek-

stovi o novoj usluzi Gradske knjižnice Rijeka putem portala, lokalnih novina i radio postaja.

Do ljetne stanke održano je šest predavanja koja su javnosti predstavila načine pribavljanja bespovratnih sredstava iz nacionalnih programa i EU fondova, robotiku kao platformu za učenje i inovacije, mjere aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, različite načine upravljanja osobnim financijama, projekt brendiranja obiteljskog smještaja na Kvarneru te Europsku poduzetničku mrežu. Predavanjima je ukupno prisustvovalo stotinjak posjetitelja, dok su predavači velikim dijelom bili djelatnici suradničkih institucija Gradske knjižnice Rijeka.

Istovremeno, korisnici su se počeli upoznavati s mogućnostima koje Poslovni kutak pruža, s time da je najveći interes u početnom razdoblju iskazan za istaknutu poslovnu literaturu te online uslugu e-Građani. Trend je to koji ukazuje da je održavanje knjižničnog fonda aktualnim od neizmjernog značaja za zadovoljavanje korisničkih potreba, odnosno da je knjiga i dalje izrazito relevantno informacijsko sredstvo, čak i u progresivnom svijetu poduzetništva i start up inovacija. Usto, kroz zanimanje za korištenje usluge e-Građani, ukazuje se potreba građana za pojednostavljenjem birokratskih procesa i postupaka korištenjem online službi za pristup osobnim profilima i dokumentima. Takva tendencija primijenjena je u knjižničnom okruženju u vidu online usluge produženja posudbe knjiga koja znantno olakšava praksu poslovanja knjižnice i povećava zadovoljstvo korisnika.

Evaluacija usluge

Tijekom održanih predavanja praćene su reakcije posjetitelja, njihovo zadovoljstvo viđenim, učestalost interakcije s predavačima, te su analizirani razlozi njihova odaziva kako bi se moglo fokusirati na poboljšanje usluge u budućnosti.

S obzirom na to da je Poslovni kutak usluga koja je u samom začetku, za evaluacijske analize korištenja i svrhovitosti usluge biti će potreban određeni vremenski odmak. No, kako bi se dugoročno moglo analizirati korištenje i kvaliteta usluge izrađen je anketni upitnik čiji je cilj prikupljanje osnovnih podataka o korisniku koji je uslugu koristio te opisivanje njegova iskustva ponuđenom uslugom Poslovnog kutka. Uz ustupanje navedenih podataka, korisnicima se daje mogućnost da, uz dopisivanje kontakta, nakon nekoliko mjeseci sudjeluju u daljnjoj evaluaciji usluge kako bi se ubuduće moglo istražiti je li usluga imala konkretne učinke na kvalitetu života naših korisnika.

Težnje

Knjižnica je, iniciranjem ovakve vrste usluge te kroz suradnju s lokalnim poduzetničkim subjektima, na putu stvaranja drugačije percepcije javnosti prema njezinu poslanju. Zadovoljstvo privatnog i javnog sektora njezinim uključivanjem u sfere koje se tradicionalno ne vezuju uz djelo-krug poslovanja knjižnica predstavljaju značajan iskorak i poticaj za kreiranje nekih novih, do sada nepostojećih knjižničnih usluga. U kojoj će

mjeri korisnici shvatiti važnost kvalitetnog informiranja te prepoznati vrijednost usluge koja im uvelike može olakšati put prema ekonomskoj sigurnosti ne može se, još uvijek, sa sigurnošću tvrditi. Gradska knjižnica Rijeka može obećati da će uložiti sve raspoložive resurse i stručnost pristupa kako bi se usluga sadržajno razvijala, a ujedno da će raditi na njezinom približavanju što većem broju građana, osobito onih kojima je usluga najpotrebnija. Nabava suvremenih, atraktivnih poslovnih naslova, zanimljivi govornici, kontinuirana edukacija djelatnika i sveopća angažiranost knjižničara na različitim razinama oblikovanja usluge biti će temeljna misao vodilja u mjesecima koji predstoje.

Narodne knjižnice, vođene svojim smjernicama, trebaju stremiti kontinuiranom rastu usluga kroz praćenje europskih i svjetskih trendova te osluškivanju pulsa zajednice u kojoj djeluju. U skladu sa suvremenim društvenim tendencijama, knjižnice, pa tako i Gradska knjižnica Rijeka, dužne su preispitati svoju ulogu, iskoračiti iz tradicionalnih okvira i ponuditi konkretna rješenja u svrhu društvene, socijalne i ekonomske inkluzije svih građana kojima stoje na usluzi te proaktivno raditi na percepciji knjižnica u javnosti kao izvorima novih mogućnosti.

KADAR ZA ČITANJE:
Trogodišnji projekt Noći knjige

Isabella Mauro

Gradska knjižnica

Knjižnice grada Zagreba

isabella.mauro@kgz.hr

THE CAPTURE OF READING:

The Three-Year Project of the Book Night

Sažetak

Kadar za čitanje trogodišnji je projekt kojeg čine tri skupne izložbe fotografija, nastale kao rezultat natječaja koji su 2013, 2014. i 2015. godine organizirali nacionalna manifestacija *Noć knjige* i Fotoklub Zagreb.

Izložba je svoje prve godine, 2013., krenula putem klupskog natječaja, da bi se sljedeće dvije godine natječaj proširio na cijelu Hrvatsku i bio izuzetno dobro prihvaćen, pa je svake godine pristiglo mnogostruko više fotografija nego je odabrano za krajnju izložbu, što svjedoči o zainteresiranosti za temu, fotografiju i manifestaciju *Noć knjige*.

Teme izložbi svake su godine stavljale u fokus čitanje, čitatelja i knjigu. Slijedom toga, izložbu čine fotografije raznovrsnih motiva i tehničkih ostvarenja, ali uvijek su to umjetnički reprezentativne fotografije, svaka sa svojom pričom.

Nakon prvog izlaganja u okviru svečanog otvorenja *Noći knjige* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, svaka je izložba *Kadar za čitanje*, krenula na vlastiti izlagački put, pa ove tri izložbe broje tridesetak izlaganja u knjižnicama i galerijskim prostorima po cijeloj Hrvatskoj i Sloveniji, predstavljajući i promovirajući cijele godine čitanje, fotografiju i *Noć knjige*.

Fotografije s izložbi darovat će se različitim ustanovama, čime *Kadar za čitanje* postaje i društveno koristan projekt.

Ključne riječi: *Noć knjige*, izložba fotografija, izložba u knjižnici, Fotoklub Zagreb

Summary

Capture of reading is a three-year project which comprises three group exhibitions of photographs originated as the result of competitions which were organized in years 2013, 2014 and 2015 by the national *Book Night* event and Fotoklub Zagreb.

In its first year, 2013, the exhibition was organized as a club competition, but in the following two years the competition spread all over Croatia

and was extremely well accepted. In fact, many more photographs were annually submitted than those selected for the final exhibition. That has proven the interest for the theme, photography and the *Book Night* event.

The exhibitions' themes put every year into focus the act of reading, the reader and the book. Consequently, the exhibition consists of photographs with various motifs and technical achievements, but they are always artistically representative, each with its own story.

After the first exposition held on the opening ceremony of the *Book Night* at the National and University Library in Zagreb, each *Capture of reading* exhibition embarked on its own exhibition path. Afterwards, the following three exhibitions counted more than thirty expositions in libraries and galleries all over Croatia and Slovenia, presenting and promoting, throughout the entire year, reading, photography and the *Book Night*.

The exhibitions' photos will be donated to various institutions, whereby the *Capture of reading* becomes also a socially useful project.

Keywords: Book Night; photo exhibition; exhibition in library; Fotoklub Zagreb

Noć knjige

Prva manifestacija *Noć knjige* održala se u Velikoj Britaniji i Irskoj 5. svibnja 2011. godine, a već se od sljedeće godine ustalio datum održavanja na Svjetski dan knjige i autorskih prava, 23. travnja (koji se ujedno smatra

datumom rođenja i smrti Williama Shakepearea)¹. Te 2012. godine *Noć knjige* se počela obilježavati diljem svijeta, pa je tako prvi put obilježena i u Hrvatskoj.

Osim navedenog Svjetskog dana knjige i autorskih prava, dan ranije, 22. travnja, u Hrvatskoj se obilježava Dan hrvatske knjige, pa je *Noć knjige* prilika da se ova dva važna datuma objedine sa svrhom promicanja knjige, kulture čitanja, autora i izdavaštva. Hrvatska manifestacija *Noć knjige* pokrenuta je na inicijativu Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore i udruge Knjižni blok – Inicijative za knjigu, kojima su se u organizaciji pridružili Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba, Udruga za zaštitu prava nakladnika – ZANA te portal za knjigu i kulturu Moderna vremena Info. Program obilježavanja Svjetskog dana knjige i autorskih prava podupire Odjel za UNESCO pri Ministarstvu kulture Republike Hrvatske.

Noć knjige u Hrvatskoj obilježava se u knjižarama, knjižnicama, raznim klubovima te drugim kulturnim i odgojnim ustanovama u kojima se od 18 sati do 1 sat iza ponoći odvija raznovrstan program. U povodu *Noći knjige* organiziraju se prijepodnevnne i poslijepodnevnne matineeje u dječjim vrtićima, školama, dječjim domovima, domovima umirovljenika.

Svake se godine povećava broj programa u *Noći knjige*: predstavljanje knjiga i autora, tribine, razgovori o knjigama, kreativne i edukativne radionice za djecu i mlade, izložbe, koncerti, kazališne i glumačke predstave,

---

¹ About: Our story [citirano: 2016-11-24].

Dostupno na: <http://worldbooknight.org/about>

projekcije filmova, glazbene slušaonice, biblioterapijske, likovne i lutkarske radionice, radionice kreativnog pisanja, plesni programi, raznovrsne izložbe, nagradne igre, javna čitanja, čitanja bajki za odrasle i djecu i mnogi drugi programi izravno ili neizravno vezani uz knjigu. Također, svake se godine povećava broj sudionika (autora, urednika, prevoditelja, knjižnica, nakladnika, knjižara...) u programima *Noći knjige*. Za usporedbu, 2013. godine u više od 200 pojedinačnih programa sudjelovalo je više od 350 sudionika, dok je do 2015. godine broj pojedinačnih programa porastao na više od 700 u kojima je sudjelovalo je više od 400 sudionika².

Potaknuto hrvatskim iskustvima i uz pomoć hrvatskih organizatora, *Noć knjige* se od 2014. godine održava i u Sloveniji i Crnoj Gori, a cjelokupna suradnja oko organizacije potaknuta je s ciljem da *Noć knjige* postane najznačajnija književna manifestacija ovoga tipa u regiji, ne samo po kvalitetnim programima već i po uspješnim modelima suradnje³.

---

² Za uvid u cjelokupan program *Noći knjige* vidjeti programske knjižnice: *Noć knjige* 2013. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na:

[http://issuu.com/modernavremena/docs/program_nk_2013/1?e=0;Noć knjige 2014.](http://issuu.com/modernavremena/docs/program_nk_2013/1?e=0;Noć_knjige_2014) [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/Noc%20knjige%202014%20-%20Programska%20knjizica.pdf>;

Noć knjige 2015. [citirano: 2016-11-24].

Dostupno na: https://issuu.com/tbuza/docs/program_2015_mali.

³ *Noć knjige* će 23. travnja rasvijetliti Hrvatsku! [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://www.mvinfo.hr/clanak/noc-knjige-ce-23-travnja-rasvijetliti-hrvatsku>

Suradnja s Fotoklubom Zagreb

Pored bogatog i raznovrsnog programa koji se odvija u organizaciji nacionalne manifestacije *Noć knjige*, 2013. godine javila se želja za skupnom izložbom fotografija na temu čitanja koja bi slikovito popratila događaje vezane uz pisanu riječ što je bio povod pokretanja *Kadra za čitanje*. Ubrzo se uspostavila suradnja s Fotoklubom Zagreb te je raspisan natječaj za članove Kluba. Na natječaj je prispjelo 108 fotografija od kojih je odabrano 25 fotografija koje na najbolji način predstavljaju temu čitanja. Odaziv svje-

Snježana Požar – Sveučilišna čitaonica 1966.

doči o izuzetno dobro prihvaćenoj inicijativi kod svih članova Kluba, neovisno o generacijskoj pripadnosti.

Već je sljedeće godine natječaj otvoren ne samo za članove Kluba, nego i za ostale fotografe te je proširen na čitavu Hrvatsku. Slijedom toga, na natječaj je pristiglo dvostruko više fotografija u odnosu na prijašnju godinu – 218,

a za izložbu je odabrano 24 fotografija. Žiriju se te godine, pored stručnjaka iz Fotokluba Zagreb i *Noći knjige*, pridružila i poznata hrvatska povjesničarka umjetnosti Branka Hlevnjak. Ona je autorica teksta u katalogima za izložbe 2014. i 2015. godine te je predstavila obje izložbe u okviru svečanih otvorenja *Noći knjige* 2014. i 2015. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Postupno 2015. godine na natječaj je pristiglo 250 fotografija od kojih je odabrano 20 za izložbu, a tema je preusmjerena na knjigu – knjigu kao objekt, dio privatnog ambijenta, izloga, knjižnice, knjižare, raritetne knjige, tisak knjiga, knjigu u svakoj prilici...

Međutim, bez obzira na promjenu teme (a zadržavajući fokus na čitatelju, čitanju i knjizi), putem tri navedena natječaja pristigle su raznovrsne fotografije: moderne digitalne fotografije svih vrsta, stilova i procesa snimanja i obrade te fotografije izrađene na crno-bijelom filmu od 1960. godine naovamo. Svaka fotografija nosi vlastitu priču, poetsku specifičnost autora i stila. Motivi su također raznovrsni, pa se na fotografijama čita posvuda: u domu, na ulici, u parku, u kafiću, u knjižnici, na obali, na livadi, u atriju, u čekaonici, ispred kuće, u prijevoznim sredstvima, ispod volte, čitanje za lošeg vremena, čitanje knjiga, novina, dokumenta, dijete koje čita, baka, djevojka, čitanje u paru...

Fotografije predstavljene na izložbama reprezentativne su tehnički i umjetnički, što ne treba čuditi ako se uzme u obzir stručna prosudba Branke Hlevnjak te činjenica da je suorganizator izložbi Fotoklub Zagreb, udruga koja okuplja ponajbolje hrvatske fotografe s tradicijom dugom više

Julija Domac – Brajica

od 120 godina. Klub je osnovan 1892. godine kao treći takav u Europi i šesti u svijetu, a danas kontinuirano djeluje kao treći najstariji foto-klub u svijetu⁴.

Kadar za čitanje

U okviru projekta Kadar za čitanje, organizirane su tri skupne izložbe fotografija, nastale kao rezultat natječaja koji su 2013, 2014. i 2015. godine organizirali organizatori nacionalne manifestacije Noć knjige i Fotoklub Zagreb.

---

⁴ Više na: O Fotoklubu Zagreb. [citirano: 2016-11-26].

Dostupno na: <http://www.fotoklubzagreb.hr/>

U IFLA-inim se smjernicama za narodne knjižnice, već u opisu poslanja i djelatnosti narodnih knjižnica te u opisu njihove društvene uloge, ističe da su narodne knjižnice mjesta okupljanja, da su one tzv. “dnevna soba zajednice”, mjesta koja korisnici koriste za istraživanje, obrazovanje ili raznododu⁵. Također se navodi: “Gdje god je moguće, knjižnica treba biti otvorena za aktivnosti zajednice, na primjer, za skupove i izložbe...”⁶. Budući da su knjižnice mjesta gdje su se odvajkada održavale različite izložbe, logičan izbor mjesta za izlaganje izložbi *Kadar za čitanje* većinom su bile knjižnice. Time se izbjegao put čekanja na izlaganje u registriranim galerijama, te omogućilo da svaka izložba iz godine u godinu bude odmah izložena, a time i aktualna s obzirom na natječaj i manifestaciju *Noć knjige* u tekućoj godini, budući da je svaka izložba *Kadar za čitanje* osmišljena kao putujuća tj. cjelogodišnje događanje koje traje od *Noći knjige* tekuće godine do sljedeće *Noći knjige*.

Sve su fotografije odabrane za izložbe tiskane na velike formate (većinom 50x70 cm), kaširane i uokvirene. Koordinatorica projekta *Kadar za čitanje*, Isabella Mauro, svake je godine vodila izložbeni program te cjelokupnu organizaciju. Za svaku je izložbu tiskan katalog koji je putovao s izložbom⁷.

---

⁵ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011, str. 21.

⁶ Isto, str. 26.

⁷ Katalogi za izložbe fotografija *Kadar za čitanje* 2013, 2014. i 2015. godine dostupni su u arhivi Informativno-posudbenog odjela Gradske knjižnice u Zagrebu.

Svaka je izložba *Kadar za čitanje*, nakon prvog izlaganja u okviru svečanog otvorenja *Noći knjige* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, postala putujućom krenuvši na vlastiti izlagački put, pa ove tri izložbe broje ukupno tridesetak izložbi u knjižnicama i galerijskim prostorima po zaista cijeloj Hrvatskoj, a i Sloveniji, predstavljajući i promovirajući cijele godine čitanje, fotografiju i *Noć knjige*.

Izložba je u svoje tri izlagačke godine gostovala u sljedećim knjižnicama i galerijskim prostorima:

- Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica (2013, 2014. i 2015. godine)
- Zagreb, Knjižnica i čitaonica Bogdana Ogrizovića (2013. godine)
- Rijeka, Narodna čitaonica (2013. i 2015. godine)

- Šibenik, Gradska knjižnica “Juraj Šižgorić” (2013. godine)
- Zadar, Gradska knjižnica (2013. godine)
- Zagreb, Gradska knjižnica (2013., 2014. i 2015. godine)
- Pula, Gradska knjižnica i čitaonica (2013. godine)
- Ivanić Grad, Gradska knjižnica (2013. godine)
- Koprivnica, Gradska knjižnica i čitaonica “Fran Galović” (2013. godine)
- Karlovac, Gradska knjižnica “Ivan Goran Kovačić” (2013. godine)
- Vinkovci, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci (2013. i 2015. godine)
- Bjelovar, Knjižnica Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole (2013. i 2015. godine)
- Vukovar, Gradska knjižnica (2013. godine)
- Županja, Gradska knjižnica (2013. godine)
- Ljubljana, Galerija Kult 3000 (Slovenija) (2013. godine)
- Kranj, Mestna knjižnica (Slovenija) (2013. godine)
- Žalec, Medobčinska splošna knjižnica (Slovenija) (2013. godine)
- Ribnica, Knjižnica Miklova hiša (Slovenija) (2013. godine)
- Celje, Mladinski center (Slovenija) (2013. godine)
- Fotoklub Zagreb (izložba retrospektive *Kadra za čitanje* 2013-2014. godine)
- Interliber, Zagreb (2015. godine)
- Labin, Gradska knjižnica (2015. godine)
- Mali Lošinj, Gradska knjižnica i čitaonica (2015. godine)

Kako bi se zaokružio projekt *Kadar za čitanje* te postao društveno-koristan, na razini organizacijskog odbora *Noći knjige* kao organizatora i nositelja projekta, odlučeno je da se fotografije s triju navedenih izložbi daruju različitim ustanovama i institucijama. Slijedom tog dogovora, dio je fotografija darovan Samostalnoj narodnoj knjižnici Gospić, Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, Domu za starije osobe Medveščak u Zagrebu, Domu za starije osobe Centar u Zagrebu, pojedincima zaslužnim za ostvarenje projekta *Kadar za čitanje*, a najveći dio fotografija darovan je Kliničkom bolničkom centru Sestre milosrdnice u Zagrebu gdje su fotografije raspoređene po odjelima, klinikama i drugim prostorima unutar bolničkog centra, oplemenjujući prostor, olakšavajući bolničko vrijeme pacijentima, osoblju bolnice, osobama u njihovoj pratnji te svima koji se nađu u prostoru bolnice, nudeći pritom lakšu, umjetničku stvarnost.

Upravo je darivanje fotografija kao završetak projekta na nacionalnoj razini, komponenta kojom se *Kadar za čitanje* izdvaja od mnogobrojnih izložbi fotografija s temom čitanja koje se diljem Hrvatske organiziraju u posljednjih nekoliko godina.

Zaključak

Projekt *Kadar za čitanje* okupio je tri skupne izložbe fotografija koje su na najrazličitiji način prezentirale čitanje, čitatelja i knjigu, što se pokazalo slikovitom i korisnom podlogom za događanja i programe okupljene u nacionalnoj manifestaciji *Noć knjige* u razdoblju od 2013. do 2015. godine. Angažiranje povjesničara umjetnosti za žiriranje, pisanje predgovora kataloga te predstavljanje izložbe na prvom izlaganju u okviru svečanog otvorenja *Noći knjige*, rezultiralo je umjetničkom valorizacijom izložbe. Također, suradnja s lokalnom stručnom udrugom, rezultirala je jednostavnim i praktičnim rješenjima provođenja natječaja, tiska fotografija i medijske popraćenosti izložbe. Knjižnice su rado prihvaćale gostovanje putujuće izložbe u svojim prostorima, te se na taj način postigla cjelogodišnja promocija manifestacije *Noć knjige*, fotografije i, što je najvažnije, čitanja.

Branka Hlevnjak u predgovoru izložbe *Kadar za čitanje* 2014. godine istaknula je: “Velik odaziv fotografa na natječaj ide u prilog općoj radosti poticanja čitanja, proširuje zonu ovdje odabranih i izloženih mjesta, situacija, zanimanja za novine, strip, slikovnice, knjige, zbornike, za tiskano znanje i maštu, za slobodnu poetsku misao i korisnost banalnih oglasa...”. Nadalje

zaključuje, a to se nameće i kao zaključak *Kadra za čitanje* kao trogodišnjeg projekta: “*Kadar za čitanje* izložba je koja potvrđuje potrebu čitanja. Potreba za čitanjem leži latentno u svakom čovjeku, jer knjige su, znamo, hrana za dušu”.

Literatura

1. 23. travnja stiže nam “Noć knjige 2013.”. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://www.mvinfo.hr/clanak/23-travnja-stize-nam-noc-knjige-2013>
2. About: Our story. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://worldbooknight.org/about>
3. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
4. Noć knjige 2015. – poziv za sudjelovanjem u manifestaciji. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://www.mvinfo.hr/clanak/noc-knjige-2015-poziv-za-sudjelovanjem-u-manifestaciji>
5. Noć knjige će 23. travnja rasvijetliti Hrvatsku! [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://www.mvinfo.hr/clanak/noc-knjige-ce-23-travnja-rasvijetliti-hrvatsku>
6. Fotoklubu Zagreb. [citirano: 2016-11-26]. Dostupno na: <http://www.fotoklubzagreb.hr/>
7. Programska knjižica: Noć knjige 2013. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: http://issuu.com/modernavremena/docs/program_nk_2013/1?e=0
8. Programska knjižica: Noć knjige 2014. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/Noc%20knjige%202014%20-%20Programska%20knjizica.pdf>
9. Programska knjižica: Noć knjige 2015. [citirano: 2016-11-24]. Dostupno na: https://issuu.com/tbuza/docs/program_2015_mali

6/3 veličanstvena koraka u traženju informacija i znanja

**Vjeruška Štivić, mag. bibl.
Branka Mikačević, mag. bibl.**

Dječji odjel Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar

djecji@knjiznica-bjelovar.hr

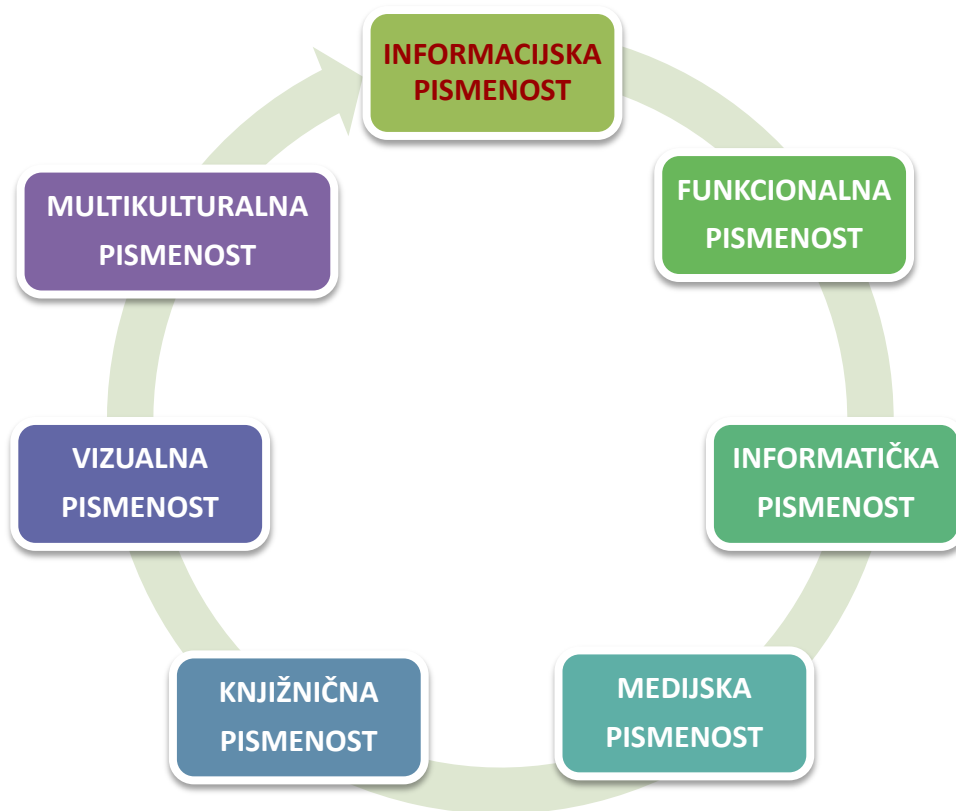
Knjižnica je mjesto cjeloživotnog učenja, a promicanje informacijske pismenosti, budući je to pismenost 21. stoljeća, je zasigurno jedan od vodećih zadataka u knjižnicama. Činjenica je da današnje generacije mladih dolaze do informacija brzo i jednostavno, najčešće uz pomoć novih tehnologija na internetu koji im je dostupan 24/7 no, prepoznaju li korisne i potrebne informacije u moru informacija na koje nailaze, kao i brojne mogućnosti kako im nove tehnologije mogu pomoći u tome, odnosno, posjeduju li vještine informacijske pismenosti.

Funkcionalna pismenost (čitanje, pisanje i računanje) u današnjim uvjetima više nije dostatna. Kompetencije na koje se u literaturi i u obrazovnim strategijama sve češće upućuje kao polazište cjeloživotnog obrazovanja nazivaju se informacijskom pismenošću.¹ Informacijska pismenost uključuje više vještina i znanja kao što su čitanje s razumijevanjem, pis-

---

¹ Špiranec, Sonja: informacijska pismenost – ključ za cjeloživotno učenje. Edupoint časopis – časopis o primjeni informacijskih tehnologija u obrazovanju. Rujan 2003. / godište III / ISSN 1333-5987 <http://edupoint.carnet.hr/casopis/17/clanci/1>

meno izražavanje, umijeće komuniciranja, poznavanje stranih jezika (barem jednog, ali sve više se stavlja naglasak na poznavanju dva ili više stranih jezika), sposobnost korištenja suvremene tehnologije, od korištenja računalnih ali i drugih tehnologija, rješavanje višestrukih problema kao i snalaženje u rješavanju istih. Ove bitne odrednice informacijske pismenosti ključ su za napredak u suvremenom informacijskom društvu, a time i temelj za cjeloživotno učenje. Informacijsku pismenost nazivaju i pismenosti 21. stoljeća, a uključuje razne pismenosti.

Slika 1. odnos suvremenih pismenosti i informacijske pismenosti

Teoretičar Horton definira informacijsku pismenost kao: “Sposobnost prepoznavanja informacijske potrebe, pronalaženje, vrednovanje, primjenu i kreiranje informacija u kulturnom i društvenom kontekstu. Informacijska pismenost kao ključ uspješnog pristupa informacijama uključuje učenje, kritičko mišljenje i vještine interpretacije u svrhu profesionalnog rasta, ali i osnaživanja pojedinca i zajednice.”² Jedna od najcitiranijih definicija informacijske pismenosti je definicija Američkoga knjižničarskog društva (American Library Association – ALA) koja kaže da su informacijski pismene one osobe koje “su naučile kako učiti ... jer znaju kako je znanje organizirano, kako pronaći informacije i kako se koristiti njima na svima razumljiv način... to su osobe pripremljene za učenje tijekom cijelog života.”³ Pojednostavljeno rečeno informacijska pismenost je skup vještina potrebnih za pretraživanje, pronalaženje, vrednovanje i upotrebu informacija.

Kako je informacijska pismenost složena jer uključuje višestruka znanja i vještine, mnogi teoretičari izrađuju modele u kojima je informacijska pismenost prikazana po određenim segmentima i razrađeni su načini korištenja. Među poznatijim modelima su modeli pretraživanja C. C. Kuhlthau *Proces pretraživanja informacija* i *Vođeno istraživanje*, Batesov *Model pri-*

---

² Stričević, Ivanka: Pismenosti 21.stoljeća: Učenje i poučavanje u informacijskom okruženju

www.ffzg.unizg.hr/.../Stricevic,%20I.%20-%20Pismenosti%2021.stoljeca%20Ucenje...

³ Špiranje, Sonja; Banek Zorica, Mihaela: *Informacijska pismenost: teorijski okviri i polazišta*. Zavod za informacijske studije, Zagreb, 2008. str. 23.

*kupljanja bobica, Bruceov Relacijski model, model Eisenberga i Berkowitza Šest velikih vještina i SCONUL model*⁴.

Knjižnice koje imaju tradicionalno obrazovnu ulogu imaju zadaću educirati korisnike o informacijskoj pismenosti i stoga nastoje implementirati odgovarajući model informacijskog opismenjavanja u svoje usluge i programe. Posebnu pažnju na tom području trebaju usmjeriti prema djeci i mladim korisnicima, tzv. google generaciji, koji se smatraju poznavateljima svega što obuhvaća nove medije, ali istraživanja pokazuju da su im vještine informacijske pismenosti slabije razvijene, pa je to prostor koji knjižnicama pruža brojne mogućnosti u radu s mladim korisnicima. Rad dječjih knjižnica se temelji na UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta u kojoj između ostalog piše: "Dijete ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo mora uključivati slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja svake vrste, usmeno, pismeno ili tiskom, umjetničkim oblikom ili kojim drugim sredstvom prema izboru djeteta i bez obzira na granice."⁵ Pored omogućavanja slobodnog pristupa informacijama korisnike treba poučiti i kako uspješno manipulirati pronađenim informacijama radi osobnog razvoja.

Prema modelu BIG 6⁶ – šest velikih vještina za traženje informacija i rješavanje problema autora Eisenberga i Berkowitza, (1988.) Dječji odjel Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar pokrenuo je mrežnu stranicu pod nazivom **6/3 VELIČANSTVENA koraka do informacija i znanja**

---

⁴ Isto. Str. 80

⁵ Konvencija UN-a o pravima djeteta. Pravobranitelj za djecu, Zagreb, 2011. Članak 13. str. 13.

⁶ <http://www.big6.com/>

kao dio svoje web usluge. Radi se ustvari o dva modela, za starije učenike je model *6 veličanstvenih koraka do informacija i znanja*, a za mlađe jednostavljen model – *3 veličanstvena koraka do informacija i znanja*. Sadržaj za stranicu napravile su dječje knjižničarke Branka Mikačević i Vjeruška Štivić, a web stranicu je izradila Lucija Miškić, također knjižničarka, koristeći besplatnu wordpressovu platformu.

Slika 2. Naslovna stranica web stranice
6/3 veličanstvenih koraka do informacija i znanja

6/3 VELIČANSTVENA koraka do informacija i znanja na praktičan način sjedinjuje tehnologije i smisleno učenje. Uz pomoć njega djeca razvijaju informacijske i tehnološke vještine kako bi učinkovitije učili, poboljšali školski uspjeh i unaprijedili svoj život. Model je prilagođen hrvatskim uvjetima i učenicima.

Za izradu web stranice koristila se wordpressova platforma koja nudi gotova rješenja što znači da za izradu web stranice u wordpressu nisu potrebna znanja programera što znatno pojeftinjuje izradu stranice. Ostale pogodnosti Wordpressa su:

- Open Source projekt – što znači da se može slobodno koristiti za bilo što bez plaćanja ikakve licence. Pozitivno je i to što još tisuće ljudi rade na njemu, pa se objavljuju tutorijali koji su od velike koristi kod izrade stranice.
- Content management system – sustav za upravljanje sadržajem koji dopušta puno mogućnosti i kreativnosti jer nudi brojne dodatke, widgete i teme koje se mogu dodati na stranicu. WordPress je limitiran samo maštom onoga koji izrađuje stranicu.

Za pokretanje Web servera na računalu korišten je **WampServer**, te **Adobe Dreamweaver** – profesionalni softver za izmjenu ili kreiranje web stranica.

6 VELIČANSTVNIH koraka do informacija i znanja je šest-korakovski model koji pomaže u rješavanju problemskih situacija, školskih zadataka i kod donošenja odluka uz pomoć pronađenih informacija, glavnim

čimbenicima informacijske pismenosti. Namijenjen je učenicima osnovne i srednje škole, a može biti koristan i ostalima kojima je potrebna pomoć u traženju informacija.

Osnovni koraci **6 Veličanstvenih koraka do informacija i znanja**:

1. Postavi pitanje!
2. Izradi strategiju!
3. Pronađi izvore!
4. Sakupi informacije!
5. Objedini informacije!
6. Provjeri rezultat!

<http://djecji.knjiznica-bjelovar.hr/index.php/druga-razina-osnovno/>

Za učenike nižih razreda osnovne škole razrađen je model **3 VELIČANSTVENA koraka do informacija i znanja** koji se sastoji od tri koraka s predloženim strategijama traženja informacija i stjecanja znanja pojednostavljeno tako da mlađim učenicima bude razumljivo. U okviru ovoga modela informacijsko opismenjivanje se provodi vježbanjem i primjenom predviđenih koraka, čime se razvija sustavno informacijsko ponašanje.

3 Veličanstvena koraka do informacija i znanja obuhvaća ove korake:

- 1. Planiraj!**
- 2. Učini!**
- 3. Pregledaj!**

<http://djecji.knjiznica-bjelovar.hr/index.php/3-velicanstvena-koraka-do-informacija-i-znanja/>

Svaki od navedenih osnovnih koraka razrađen je u dubinu, pa korisnik, ovisno o predznanju i interesu može proširivati svoje istraživanje i učenje o mogućnostima pretraživanja informacija s primjerima koji pokazuju na temelju izmišljenog zadatka kako bi trebalo u praksi provesti određeni korak.

Na stranici se još nalazi dodatan sadržaj kao što su upute kako napraviti neki oblik rada npr. esej, referat, prezentaciju, plakat i sl., zatim PPT prezentacija *Kako naučiti učiti*, korisni tekstovi *Kako prepoznati istinitost informacija koje ste pronašli na internetu* i *Kako učinkovito čitati tekstove*, *Mali pojmovnik informacijske pismenosti*, te osnovne informacije o stalnim programima Dječjeg odjela Narodne knjižnice “Petar Preradović” Bjelovar namijenjene osnovnoškolcima, kojima se razvija pismenost, potiče čitanje i korištenje knjižnice kao dio cjelovitog kulturnog razvoja mlade osobe.

Stranica 6/3 *VELIČANSTVENA KORAKA DO INFORMACIJA I ZNANJA* koristi i za individualnu i grupnu poduku o informacijskoj pismenosti u prostoru knjižnice te je dio stalne usluge i programa Dječjeg odjela Narodne knjižnice “Petar Preradović” Bjelovar.

Potražite nas na web adresi: <http://djecji.knjiznica-bjelovar.hr/> ili ukucajte u Google tražilicu **6 Veličanstvenih koraka do informacija i znanja** i naći ćete se na pravom mjestu!

Školska knjižnica – mjesto kreativnog čina i doživljaja

Tatjana Krpan Mofardin

Knjižnica Osnovne škole Brajda

tatjana.krpan@ri.t-com.hr

Uvod

Školska knjižnica je sastavni dio obrazovnoga procesa, a suvremena je školska knjižnica informacijsko i komunikacijsko središte škole. Osim toga, školska je knjižnica mjesto kreativnog izričaja i doživljaja.

Učenici koji vole čitati, pisati i slušati priče rado dolaze u knjižnicu jer tu nalaze nadahnuće i mjesto za kreativno izražavanje. Čitanje, pisanje i govorenje temeljne su vještine koje primjenom, vježbom i učenjem omogućuju:

- poticanje mašte i kreativnog mišljenja
- razvijanje komunikacijskih vještina
- samopouzdanje
- razvijanje vještina usmenog (govornog) i pismenog izražavanja
- razvijanje kritičkoga mišljenja
- argumentirano raspravljanje
- jačanje motivacije i nastup pred publikom
- širenje interesa

Što je kreativnost i tko je kreativan?

“Mašta je izvor svih ljudskih dostignuća”, rekao je Ken Robinson, a knjige i knjižnice bogat su izvor poticanja mašte i kreativnog mišljenja kod učenika.

U UNESCO-ovim [Smjernicama za umjetnički odgoj](#) možemo pročitati sljedeće:

“Svi ljudi posjeduju kreativni potencijal. (...) Istraživanje pokazuje da uključivanje učenika u umjetničke procese (...) razvija u svakom pojedincu smisao za stvaralaštvo i inicijativu, bogatu imaginaciju, emocionalnu inteligenciju i moralni “kompas”, sposobnost kritičkog mišljenja, smisao za samostalnost te slobodu mišljenja i djelovanja.”

Ken Robinson, američki stručnjak za kreativnost, predlaže temeljite promjene školskoga sustava koji bi trebao poticati kreativnost. Dosadašnji način na koji školujemo djecu ubija kreativnost. Ken Robinson ističe: “*Mo-ramo individualizirati program. U današnjem sustavu mi se obrazujemo ka-ko bismo postali marljivi radnici, a ne kreativni mislioci. Mi učimo ljude ka-ko da odbace vlastitu kreativnost.*” On tumači da je maštovitost obilježje ljudske inteligencije, a kreativnost je primjena maštovitosti dok je ino-vativnost proces uporabe kritičke prosudbe u primjeni neke ideje.

Maštovitost, kreativnost i inovativnost prisutni su u svakom djetetu, sa-mo ih treba potaknuti i usmjeravati. Svako se dijete rađa s kreativnim po-tencijalom, ali je potrebno uložiti vrijeme, ustrajnost i interes. Roditelji i odgajatelji ga trebaju njegovati i poticati, a ne zanemarivati jer tada dolazi do potiskivanja kreativnosti. Misliti kreativno znači misliti na drugačiji na-

čin. Isto kao čitanje i pisanje i kreativnost se može vježbati i razvijati jer je to vještina kao i svaka druga. Einstein je rekao: *Ja nisam pametniji od drugih, ja smo više razmišljam!*

Školske knjižnice i LiDRaNo

Školska knjižnica je informacijsko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole. Pored stručne i odgojno-obrazovne djelatnosti značajnu ulogu ima kulturna i javna djelatnost školske knjižnice. Između brojnih ciljeva školske knjižnice istakla bih njihovu ulogu u:

- poticanju mašte i uživanja u čitanju
- organiziranju aktivnosti koje potiču kulturnu i društvenu svijest
- stjecanja stvaralačkog iskustva pri korištenju i kreiranju informacija
- poticanje trajnih čitateljskih navika

U nekim školskim knjižnicama knjižničari vježbaju s učenicima pojedinačne (recitacije, monologe, monodrame) i skupne nastupe (scenske i lutkarske igre, recitale) za razne školske prigodne programe i priredbe, te ih pripremaju za LiDRaNo. Učenici obožavaju glumu i igru i s velikim zadovoljstvom sudjeluju u pripremanju lutkarskih i scenskih igara, recitala i recitacija. Sudjeluju u smišljanju tekstova, davanju prijedloga i sugestija i sve to uz igru, zabavu i smijeh. U knjižnici smiju biti razigrani, opušteni, duhoviti, neopterećeni, kreativno otkačeni, jednom riječju – svoji. I upravo je u knjižnici primjena mašte i kreativnosti na djelu.

LiDraNo je festival mašte, kreativnosti i talenta. Preklapaju se neki od ciljeva u radu školske knjižnice i LiDraNa a to su:

- razvijanje i poticanje, kroz naviku čitanja, učeničko literarno, novinarsko i dramsko-scensko stvaralaštvo
- promicanje pisanog i govornog izražavanja učenika pazeći na gramatičke i pravopisne jezične norme
- otkrivanje, praćenje i poticanje učeničkih posebnih sklonosti, sposobnosti i kreativnosti
- biti podrška učiteljima i nastavnicima u izvannastavnome stručnom radu s učenicima

Sve je to potvrda značaja knjižnica kao mjesta susreta riječi, govora i pisanja te školskoga knjižničara – mentora u poticanju kreativnosti i umjetničkog doživljaja kod učenika.

Školski knjižničar, vodeći učenika u iskustvenom i emocionalnom doživljaju, utire put prema knjizi i književnom (umjetničkom) stvaralaštvu.

Predsjednik državnoga povjerenstva smotre, hrvatski redatelj Mario Kovač istaknuo je važnost LiDraNa. Smatra kako je upravo ova učenička smotra svojevrsni inkubator za djecu i mlade koji ih priprema za daljnji život. Usudila bih se reći da su i knjižnice mjesto koje potiču i pripremaju djecu i mlade za budući život. LiDraNo-vcu kao i svi ljubitelji knjiga i knjižnica definitivno su kvalitetna publika i budući nositelji kulturnih sadržaja. pisci, novinari, glumci – umjetnici.

Iz UNESCO-vog *Manifest za školske knjižnice* izdvojila bih sljedeće:

*Školska knjižnica pruža **obavijesti i spoznaje** bitne za uspješno uključivanje u suvremeno društvo koje se temelji na znanju i informacijama. Školska knjižnica omogućuje učenicima **stjecanje vještina** za doživotno učenje, **razvija njihovu maštu** i pomaže im da postanu odgovorni građani. Školska knjižnica pruža pomoć pri učenju, nudi knjige i ostalu građu koja omogućava svim članovima školske knjižnice da **razviju kritičko mišljenje**.*

Školski knjižničar – organizator i pokretač kreativnog čina i doživljaja

Iz Standarda za školske knjižnice u članku 9. piše da kulturna i javna djelatnost školske knjižnice obuhvaća:

- organizaciju, pripremu i provedbu kulturnih sadržaja kao što su književne i filmske tribine, natjecanja u znanju, književni susreti, predstavljanje knjiga, tematske izložbe, filmske projekcije i videoprojekcije
- suradnju s kulturnim ustanovama koje organiziraju rad s djecom i mladeži u slobodno vrijeme (amaterska kazališta, pjevački zborovi, narodne knjižnice i dr.)

Školski knjižničar je prije svega nositelj djelatnosti školske knjižnice. On doprinosi ostvarivanju zadaća i ciljeva škole. Krase ga suradnički i timski duh te profesionalni pristup u komunikaciji i radu. Posjeduje informacijske, komunikacijske i organizacijske vještine i znanja, ali i maštu, kreativnost koju potiče i prenosi na učenike. Knjižnica je rasadnik knjiga i rije-

či koje su izvori, nadahnuće za literarno, novinarsko i dramsko stvaralaštvo. Školska knjižnica je mjesto kreativnog čina i doživljaja.

Sve to podrazumijeva svestranost i široko obrazovanje knjižničara u svojoj sredini, samo je važno pokazati i dokazati naše kvalitete, umijeća i sposobnosti. Klasična knjižnica postaje prošlost – uvode se novi načini rada i poučavanja. Školski knjižničar razvija intelektualne, etičke, emocionalne i umjetničke sposobnosti učenika, ali nova uloga knjižničara još uvijek nije dovoljno prepoznata.

Zaključak

Jedna od zadaća suvremene školske knjižnice je potpora obrazovnim ciljevima i zadacima jer osigurava izvore znanja koji će kod učenika potaknuti različite ideje, kao i njihovu stvaralačku primjenu i kreiranje informacija. Sve je to stvaralački i kreativni čin. Uz druženje, zabavu, igru i istraživanje oni uče, pišu, glume i na taj način potiču maštu i pokreću kreativnost koja će im koristiti u budućem životu.

Učenici u knjižnici susreću ono što vole i što im treba: razne radionice, čitateljske klubove, kružoke, pričaonice, književne susrete, scenske igre, govorenje poezije, čitanje naglas, i razna druga zanimljiva druženja. Sve im to omogućuje upoznavanje samih sebe; svojih želja i mogućnosti, poticanje i razvijanje mašte i kreativnosti.

Literatura

1. Blažeković, Tatjana; Furlan, Branka. 1993. *Knjižnica osnovne škole*. Nacionalna i sveučilišna biblioteka. Zagreb.
2. Demut, Ana. 2003. *Putokazi školske knjižnice*. Školska knjiga. Zagreb.
3. Saetre, Tove Pemmer. 2004. *IFLA-ine i UNESCO-ve smjernice za školske knjižnice*. Hrvatsko knjižničarsko društvo. Zagreb.
4. Tadić, Katica. 1994. *Rad u knjižnici*. Naklada Benja. Opatija.
5. Kovačević, Dinka; Lasić-Lazić, Jadranka; Lovrinčević, Jasmina. 2004. *Školska knjižnica – korak dalje*. Filozofski fakultet, Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti. Zagreb.
6. Lovrinčević, Jasmina i dr. 2005. *Znanjem do znanja: prilog metodici rada školskog knjižničara*. Zavod za informacijske studije odsjeka za informacijske znanosti, Filozofski fakultet. Zagreb.
7. Mira Zovko: Školska knjižnica u novom tisućljeću Senj. zb. 36, 43-50 (2009.)
8. <https://osagm.hr/skolska-knjiznica/>
9. <https://www.mentor-coach.eu/HR/articles/Kreativnost.html>
10. <https://www.google.hr/search?q=školski+časopisi+na+državnom+lidranu+2017>
11. <http://library.foi.hr/zbirke/proljetna-skola/index.php?page=knjige>
12. http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&id=4164&Itemid=351

Sustav upravljanja kvalitetom (ISO 9001) za knjižničare

Ivo Tokić

ivo.tokic@ina.hr

U organizaciji Centra za stalno stručno usavršavanje i Gradske knjižnice Rijeka održana je radionica “Upravljanje kvalitetom za knjižničare: Što donose izmjene norme ISO 9001 za upravljanje kvalitetom za knjižničare?” Radionica je bila odlično posjećena, a polaznice su bile dijelom iz narodnih i visokoškolskih knjižnica te u najvećem broju iz školskih knjižnica.

Koliko brojnost i aktivnost knjižničara na ovim radionicama govori o njihovom interesu za upravljanje kvalitetom u knjižnicama, toliko i njihova očekivanja općenito govore da se ova tematika još uvijek nije dovoljno predstavila u najširim knjižničnim krugovima. Nakon što je na samom početku od polaznica bilo zatraženo da formuliraju svoja očekivanja od radionice, knjižničarke su jasno izrekle što su došle čuti. Očekivanja su se tako kretala u rasponu od toga da žele saznati kako općenito mogu poboljšati svoj rad u knjižnici preko toga kakve promjene treba očekivati u radu timova za kvalitetu u njihovim školama do konkretnih metoda mjerenja uspješnosti rada knjižničara. Dok je na jedan dio tih očekivanja radionica mogla odgovoriti, drugi dio očekivanja je očigledno bio nerealno usmjeren unatoč najavljenom nazivu i sadržaju radionice, s upoznavanjem i primje-

nom međunarodne norme ISO 9001:2015 radi uvođenja općeg i sveobuhvatnog sustava upravljanja kvalitetom u organizaciji kao što je knjižnica. Ta nerealnost očekivanja nastaje zbog nedovoljne upućenosti u problematiku sustava upravljanja kvalitetom koji se često miješa s pojedinačnim pitanjima kvalitete rada. Ta zbrka je s jedne strane razumljiva jer su zbog sve većeg inzistiranja okruženja da se poboljša kvaliteta rada u knjižnicama, sami knjižničari upućeni na traženje odgovora u području kvalitete radi brojnih otvorenih pitanja s kojima se oni suočavaju u svojoj praksi. Stoga su njihova očekivanja – i ona nerealna – pozitivna jer su odraz njihove potrebe za odgovorima. A s druge strane, nerealnost očekivanja je bila razumljiva i u ovom konkretnom slučaju iz razloga što je od gotovo tridesetak knjižnica zastupljenih na radionici samo jedna od njih imala uveden sustav upravljanja kvalitetom te je praktično samo jedna knjižničarka iz iskustva realno znala o čemu će se govoriti i što će novoga čuti. No to samo dodatno ističe važnost ovakvih edukacija.

A ulazeći u veliko i složeno područje sustava upravljanja kvalitetom, radionica je polaznice najprije upoznala s konceptom kvalitete koji u osnovi predstavlja ispunjenje zahtjeva. To, drugim riječima, znači da razina kvalitete prije svega ovisi o razini ispunjenja postavljenih zahtjeva. Međutim, novost je da izdanje norme ISO 9001:2015 sada traži da organizacije, tj. u ovom slučaju knjižnice, nastoje zadovoljiti ne samo postavljene zahtjeve kao dosad, nego i očekivanja svojih kupaca, tj. korisnika.

S tim u svezi, knjižničarke su se na radionici odmah upoznale, ali pomalo morale i priviknuti na terminologiju sustava upravljanja kvalitetom

(SUK), gdje bi na primjer termin organizacija u njihovom pojedinačnom slučaju značio i knjižnicu i/ili školu (za školske knjižničare); termin kupci su za knjižničare korisnici, ali i ostali knjižničari i drugi zaposleni ako je riječ o velikoj knjižnici ili knjižničnom sustavu, te kolege iz nastave ili stručnih i ostalih službi u školi za školske knjižnice; termin izlazi procesa su rezultati njihovog rada bilo prema korisnicima bilo prema ostalima zaposlenima u knjižnicama ili školama ili drugim ustanovama s kojima surađuju na bilo koji način, itd. Radi boljeg razumijevanja što će se od knjižničara očekivati ako se uvede SUK u knjižnicu, dan je cjeloviti uvid u razloge uvođenja SUK-a u knjižnicu; zašto je dobro koristiti normu ISO 9001 iako postoje i drugi poznati sustavi upravljanja kvalitetom poput Six Sigma koji su pak primjereniji za potrebe industrije; uvid u sadržaj i zahtjeve norme ISO 9001; o ulozi ljudi u SUK-u budući da su upravo oni ključni za uspjeh SUK-a; što su to nesukladnosti (neispunjenje zahtjeva ili greške u radu) prema SUK-u te kakve sve vrste nesukladnosti postoje, kako ih prepoznati na različitim razinama i procesima te su prisutne knjižničarke brzo prepoznale i nesukladnosti iz područja knjižničarske djelatnosti, i sl. Prezentirani su zahtjevi norme ISO 9001 koji su razvrstani prema sljedećim područjima:

Kontekst organizacije

- Razumijevanje organizacije i njenog konteksta
- Razumijevanje potreba i očekivanja zainteresiranih strana
- Određivanje opsega sustava upravljanja kvalitetom
- Sustav upravljanja kvalitetom i njegovi procesi

Vođenje

- Vođenje i opredjeljenje
- Usmjerenost na kupca
- Uspostavljanje i komuniciranje politike kvalitete
- Organizacijske uloge, odgovornosti i ovlasti

Planiranje

- Radnje za obradu rizika i prilika
- Ciljevi kvalitete i planiranje njihova postizanja
- Planiranje promjena

Podrška

- Resursi
- Ljudi
- Infrastruktura
- Okruženje za provedbu procesa
- Resursi za nadzor i mjerenje
- Organizacijsko znanje
- Kompetencija
- Svijest
- Komunikacija
- Dokumentirane informacije
- Upravljanje dokumentiranim informacijama

Provedba

- Operativno planiranje i nadzor
- Zahtjevi za proizvode i usluge

- Komunikacija s kupcem
- Određivanje i ocjena zahtjeva za proizvode i usluge
- Projektiranje i razvoj proizvoda i usluga
- Nadzor vanjski nabavljenih procesa, proizvoda i usluga
- Proizvodnja i pružanje usluge
- Identifikacija i sljedivost
- Čuvanje
- Izdavanje proizvoda i usluga
- Upravljanje nesukladnim izlazima

Vrednovanje performansi

- Nadzor, mjerenje, analiza i vrednovanje
- Zadovoljstvo kupca
- Analiza i vrednovanje
- Interni audit
- Upravna ocjena

Poboljšavanje

- Nesukladnost i korektivna radnja
- Trajno poboljšavanje

U navedenim kategorijama mogu se prepoznati obilježja rada u knjižnicama i vidjeti kako se ovi zahtjevi primjenjuju na njih. Upoznavanje s novim zahtjevima norme vezano je za vođenje i ulogu koju u SUK-u ima najviše posloводство (tj. u ovom slučaju ravnatelj/ica knjižnice ili škole, dekan/ce itd.); sa zahtjevom za poznavanjem unutrašnjeg i vanjskog konteksta (okruženja) odakle proizlazi i zahtjev da knjižničari bolje upoznaju potre-

be, želje i očekivanja kupaca (korisnika), ali i drugih zainteresiranih strana; upoznate su i sa zahtjevom za obradu rizika i prilika kod planiranja i obavljanja redovnih aktivnosti; te o ključnom zahtjevu SUK-a da se upravljanje kvalitetom uključi u sve procese u organizaciji (tj. knjižnici). Bez obzira na vrstu knjižnica uočava se da SUK po normi ISO 9001 ne predstavlja neki čarobni štapić koji će automatizmom lako otkloniti probleme i poboljšati zatečeno stanje, već da je to alat koji pruža okvir za analizu svih postojećih procesa u organizaciji (tj. knjižnici); koji omogućuje i zahtijeva sustavno opisivanje radnih procesa i definiranje odgovornosti u njima; traži analizu kako vlastitog rada tako i mjerenje zadovoljstva kupaca (korisnika) tim radom te potom poduzimanje potrebnih poboljšanja s tim u vezi; zahtijeva uklanjanje nesukladnosti (grešaka) na realan i sustavan način kako bi se spriječilo njihovo ponavljanje; te da je potrebno stalno tražiti način da se poboljšaju čak i oni procesi koji se trenutno korektno odvijaju.

Prezentirane su sve one pojedinačne metode koje služe mjerenju uspješnosti ili podizanju kvalitete pojedinih segmenata rada u knjižnici same po sebi nisu SUK koji obuhvaća cjelovitost svih procesa i aktivnosti u nekoj organizaciji, u ovom slučaju u knjižnici. To znači da se SUK implementira u sve procese i aktivnosti od planiranja radnih obaveza, izvršenja organizacijskih i knjižničnih procesa poput rada s korisnicima, nabave, katalogiziranja i slično, raznih projekata, komunikacije prema vanjskim stranama, tj. suradnicima, vanjskim korisnicima, državnim tijelima, itd. i to na svim razinama u knjižnici. Vezano za to, naglašeno je da SUK prema ISO 9001 traži da sama organizacija (tj. u slučaju polaznika ove radionice knjižnica,

škola ili fakultet) odredi opseg uvođenja SUK-a. To znači da SUK može obuhvatiti samo jednu ili više lokacija te jednu, više ili sve organizacijske jedinice ili procese. To bi značilo da ako neka škola želi uvesti SUK po ISO 9001, onda ona sama određuje hoće li se SUK uvesti u cijeloj školi uključujući i knjižnicu i stručne službe u administraciji, ili će se uvesti u školu, ali bez knjižnice, odnosno da će se uvesti na primjer samo za matičnu lokaciju, ali ne i za područne škole, itd. Ili se može uvesti samo u školsku knjižnicu. A odatle onda, ovisno o broju obuhvaćenih lokacija, dijelova organizacije i broja uključenih ljudi, slijede i odgovori na konkretna pitanja poput koliko bi uvođenje SUK-a moglo financijski stajati ili koliko dugo se uvodi. Posebno je istaknuto i da ISO 9001 traži da pri nadzoru i mjerenju svaka organizacija (knjižnica) za sebe odredi što će mjeriti i kako će to raditi. Dakle, ova norma ne definira konkretne metode mjerenja i kriterije uspješnosti rada, ali zahtijeva da se to definira, mjeri, analizira i na osnovu toga traže poboljšanja uz dokumentiranje svega navedenoga. Knjižničari upoznati sa SUK-om već znaju da se konkretne relevantne metode za mjerenje uspješnosti trebaju ili samostalno uspostaviti ili potražiti u stručnim i zakonskim dokumentima koji reguliraju njihovu djelatnost poput pravilnika ili standarda za poslove u njihovoj vrsti knjižnice.

Aktivna uključenost polaznica tijekom predavanja potvrdila je zainteresiranost da se vidi što je uistinu SUK, što točno čeka knjižničare ako se odluče implementirati SUK u svojoj knjižnici i na što trebaju posebno obratiti pozornost. Posebno je bilo važno vidjeti da je u svijetu koji se brzo mijenja i sa sve zahtjevnijim korisnicima knjižničarima nužno stalno preispiti-

vati svoje metode rada i njegovu uspješnost. Tu će informaciju najbolje dobiti od svojih korisnika i drugih zainteresiranih strana. SUK će im biti tu da ih na to obavezuje i pomaže u postizanju boljih rezultata. Dobivanje certifikata ISO 9001, koji dolazi kao kruna višemjesečnih uspješnih napora na uvođenju SUK-a, ne predstavlja kraj već početak pravog rada na uvođenju i održavanju kvalitete u radu. Ne samo zato jer se održavanje certifikata vodi u trogodišnjem ciklusu, već zato jer on mijenja naš stav kojim promatramo svoj dosadašnji način rada i olakšava nam da sustavno uklanjamo nedostatke i uvodimo promjene na bolje. Važno je naglasiti činjenicu da novo izdanje norme ISO 9001:2015 na zdravorazumski način donosi vrlo koristan okvir za primjenu najbolje prakse u bilo kojem području, pa tako i kod rada u knjižnicama. Pri tome je dobro što i same knjižnice načelno već dulje vrijeme stavljaju potrebe i interese svojih korisnika u prvi plan, kao polazišnu točku prema kojoj treba usmjeriti radne procese i aktivnosti knjižničara. A upravo je to ključno polazište i za ISO 9001. ISO 9001 uvijek inzistira na poboljšanjima, pa zato izdanje iz 2015. zahtijeva da na putu prema većoj kvaliteti knjižničari u svom radu trebaju ne samo ispuniti zahtjeve, nego još i nadmašiti očekivanja svojih korisnika. Ali, uvjereni smo da će nakon skoro tri tisuće godina neprekinutog iskustva knjižničari i to moći kvalitetno i s osmijehom obaviti.

Iz knjižnica

Osvrti

Intervju

Prikazi

Stavros Niarchos Foundation Cultural Center (SNFCC) u Ateni elitna kultura i javni prostor ruku pod ruku

Gorana Tuškan

Gradska knjižnica i čitaonica “Viktor Car Emin” Opatija

gorana.tuskan@gmail.com

Početak rujna 2017. g. u Ateni je održana posljednja konferencija u sklopu trogodišnjeg međunarodnog projekta INELI Balkans pod pokroviteljstvom Zaklade Bill i Melinda Gates, a u kojem je i Hrvatska imala svoje predstavnike, kao i 10 drugih država šireg balkanskog područja – od Slove-

nije do Albanije. Kako je o samom projektu već bilo riječi u prethodnim brojevima časopisa, ovom ćemo se prilikom posvetiti mjestu održavanja konferencije – velebnom, netom otvorenom novom kulturnom središtu Atene – Stavros Niarchos Foundation Cultural Center, kraće SNFCC.

SNFCC smjestio se u južnom dijelu Atene, oko 5 km izvan povijesnog centra, u blizini mora, u gusto naseljenom i pomalo zapuštenom predjelu Kallithea. Kallithea je grčki naziv za vidikovac, međutim do izgradnje SNFCC-a u tom naselju nije bilo mjesta s kojeg se pružao lijepi pogled prema moru ni prema gradu. Impozantan javni kompleks SNFCC, projekt svjetski renomiranog arhitekta Renza Piana, promijenio je i tu činjenicu – naime, s vrha umjetnog brda, iz tzv. svjetionika koji povezuje dvije zgrade, kao i kroz staklene fasade zgrada otvaraju se prostrane vedute na sve četiri

Knjižnica – Book castle

strane svijeta. Kompleks SFNCC smjestio je dvije važne nacionalne kulturne ustanove: Grčku nacionalnu knjižnicu i Grčku nacionalnu operu. Same zgrade smještene su ispod umjetnog brda na kojem se nalazi ogroman javni park (više od 200.000 m²) s mediteranskim biljem, šetnicama, igralištima i sportskim terenima. Između zgrada nalazi se i prostran javni trg, prigodno nazvan jednostavno Agora, a kompleks je s istočne strane omeđen mrtvim kanalom uz koji se nalazi šetnica, stepenište i centar za posjetitelje. U sklopu kompleksa izgrađena i garaža za parkiranje. Da su sve izgrađene javne površine u sklopu kompleksa pun pogodak, najbolje se vidi u večernjim satima kada park, igrališta, staze, kanal, šetnice vrve posjetiteljima svih dobi – čitave obitelji šeću, igraju se, vježbaju, voze bicikle ili pak veslaju kanalom, družu se na ugostiteljskim terasama itd. Kažu da dnevno ovaj kompleks posjeti i do 10000 posjetitelja, a broj će vjerojatno biti i veći kada svi sadržaji budu u punoj funkciji.

Grčka nacionalna knjižnica u vrijeme našeg posjeta još je bila u postupku preseljenja te su velike prazne čitaonice i bezbrojne police bez knjiga zasigurno utjecale na dojam. Nacionalna knjižnica preselit će se s postojeće tri lokacije u novoizgrađeni prostor od oko 23000 m², čime će dobiti prostor ne samo za smještaj i očuvanje građe već i za istraživanja i razvoj. Nakon ulaska u impresivno ostakljeno predvorje, središnji dio zauzima tzv. „utvrda knjiga“ (engl. *book castle*) koja se proteže čitavom visinom. Radi se o ostakljenim dugačkim balkonima na svakom katu, uz koje su smještene police s knjigama. Nažalost, ta „utvrda“ neće biti dostupna posjetiteljima već samo zaposlenicima Knjižnice (pretpostavljamo iz si-

gurnosnih razloga – zbog visine i providne staklene ograde), čime će korisnicima biti uskraćen široki pogled iz visine utvrde ne samo na prostrano predvorje Knjižnice, već i na Agoru i kanal, koji se vide kroz staklenu fasadu. Utvrda knjiga zapravo služi kao vanjska ovojnica studijskih čitaonica koje se nalaze unutar tišeg dijela zgrade. Za istraživački rad namijenjeno je nekoliko čitaonica, u najvećoj istovremeno se može smjestiti čak 150 korisnika. U Knjižnici su opremljeni i prostori za interni stručni rad knjižničara, spremišta s kompaktnim ormarima, laboratorij za digitalizaciju građe, knjigovežnica i sl.

Knjižnica – jedna od studijskih čitaonica

Nova zgrada Nacionalne knjižnice donosi i konceptualnu novost u radu ove ustanove – otvaranje prema javnosti realizirat će se kroz najveću javnu knjižnicu u Grčkoj koja će raditi u sklopu Nacionalne knjižnice. Prostori javne knjižnice smješteni su u prizemlju i na nižim katovima te su u vrijeme našeg posjeta bili opremljeni namještajem, no još je nedostajala građa i ostala oprema. Osobito je zanimljivo što je Knjižnica, još neuseljena, u javnom dijelu bila otvorena i građani je koriste, iako službeno ne radi – koriste mjesta u čitaonicama, prostore za ležerno sjedenje, rade na svojim prijenosnim računalima, čitaju novine itd. Nama knjižničarima bit će zanimljivo pratiti kako će se pomiriti koncepti javne knjižnice i nacionalne knjižnice, tradicionalno zatvorenije prema javnosti, u istom prostoru. U svakom slučaju, novi, reprezentativni i tehnološki suvremeni prostor,

Opera – gledalište

omogućit će Nacionalnoj knjižnici nužno potrebnu modernizaciju, bolje izvršavanje tradicionalnih zadaća i stvaranje novih zadaća za suvremeno društvo.

Zgrada Grčke nacionalne opere još je veća od knjižnice i prostire se na 28000 m² te može primiti i najzahtjevnije svjetske produkcije. Svaki detalj pomno je isplaniran kako bi se tehnički i umjetnički procesi nesmetano odvijali. Opremljeni su suvremeni prostori za probe orkestra i baleta, postoji tonski studio za snimanje, a novitet je i manja alternativna pozornica s pomičnim gledalištem namijenjena manje zahtjevnim produkcijama, eksperimentalnim predstavama i izvedbama mladih umjetnika. Glavna pozornica i auditorij osvajaju prostranošću, luksuzom i inovativnim tehničkim rješenjima. Iako crveni baršun sjedala u gledalištu asocira na klasične operne kuće, sam dizajn fotelja, kombinacija s toplim drvom i ugrađeni monitori odišu suvremenošću. Auditorij se hvali i izvrsnom akustikom, a neki zahvati radi bolje akustike zanimljivo su arhitektonski i dizajnerski riješeni, poput tzv. smiješka na svodu auditorija. Kao i u slučaju Nacionalne knjižnice, i ovdje je namjera bila da novi prostori omoguće i profesionalni iskorak – Grčka nacionalna opera sada ima jednu od najsuvremenijih opernih pozornica ali i prateće prostore koji omogućuju jačanje edukativne uloge ustanove, kao i privlačenje nove publike.

Investicija za izgradnju, opremanje, preseljenje ustanova i prvi period rada SNFCC-a premašuje 620 milijuna eura i u potpunosti je financirana ostavštinom poznate brodograditeljske obitelji Niarchos putem zaklade Stavros Niarchos Foundation. Nakon izgradnje, kompleks je predan u vlas-

ništvo državi, iako Stavros Niarchos Foundation i dalje sudjeluje u financiranju operativnih troškova Centra. Doista zavidan primjer javno-privatnog partnerstva! Ova investicija među najvećim je donacijama za kulturu u svjetskim razmjerima. Čitav proces, od planiranja, preko izgradnje do svakodnevnog rada u skladu je s najvišim stručnim standardima. Gradilište je služilo kao centar za edukaciju građevinara za korištenje novih tehnoloških rješenja u graditeljstvu. Osobita pozornost posvetila se ekologiji – sam proces izgradnje i energetska rješenja za nove objekte usmjereni su na održivost i korištenje energije iz obnovljivih izvora. Objekti su opremljeni solarnim panelima, pitka voda ne koristi se za navodnjavanje parka, a iskorištena voda reciklira se i ponovno koristi. Nadalje, prostrani park utjecao je i na bioraznolikost – ubrzo su ga naselile brojne vrste ptica i kukaca, kojih nije bilo u gusto naseljenom gradskom području bez zelenih površina. Konzultanti su analizirali i utjecaj SNFCC-a na grčku ekonomiju i osiromašen javni sektor u doba krize. Već sam proces izgradnje zaposlio je tisuće ljudi, a kroz svakodnevni rad Centra očekuje se također pozitivan prinos – kroz zaposlenost i potrošnju.

Atena je izgradnjom SNFCC-a dobila novu atrakciju koja podjednako privlači (kulturne) turiste i lokalno stanovništvo, izvrsnu kombinaciju očuvanja tradicije, suvremenih iskoraka, otvaranja zatvorenih ustanova prema javnosti. I sve to kroz jedan od najvećih filantropskih projekata u povijesti.

Opera – svod gledališta

Literatura

Stavros Niarchos Foundation Cultural Center (SNFCC) Updated Impact Study: Executive Summary February 2016.

Dostupno na <https://www.snf.org/media/4960645/SNFCC-Impact-Study-Executive-Summary-EN.pdf> (pregledano 31.10.2017.)

Knjižnica budućnosti koja postoji u sadašnjosti: Dokki u Aarhusu, Europskoj prijestolnici kulture 2017. godine

Alida Devčić Crnić, prof i dipl. bibl.

OŠ Podmurvice

Voditeljica ŽSV-a osnovnoškolskih knjižničara PGŽ

alidadevi@gmail.com

Putujući Europom, preko Erasmus+ KA2 projekta, a zatim i privatno, zalutala sam u mali danski gradić Aarhus. On je ove godine 2017. ponio naslov Europske prijestolnice kulture. Drugi grad po veličini i jedan od najstarijih u Danskoj postoji još od 830. godine. Ispunjen je poviješću i suvremenim atrakcijama, otvoren biciklistima i pješacima, turisti ga otkrivaju kao istinsku prijestolnicu kulture na svakom koraku.¹ Gradom vijore zastave na kojima piše: “Let's rethink”. Ta je misao vodilja ovog projekta: Aarhus 2017. je prihvatio izazov i pozvao na suradnju u mijenjanju umjetnosti i kulture, u prihvaćanju novih pristupa, inovativnosti i hrabrosti, progresivnom načinu razmišljanja, novim načinima stvaranja partnerstva.² Želeći pogledati Muzej Vikinga u centru, lutali smo ne shvaćajući da se on nalazi u podrumu banke. Jedan od novih partnerstava je i suradnja danske

---

¹ <http://www.aarhus2017.dk/en/> (4. 11. 2017.)

² <http://www.aarhus2017.dk/en/about-us/what-is-aarhus-2017/lets-rethink/> (5. 11. 2017.)

banke Nordea s Muzejom Vikinga. Banka je financirala uređenje muzeja u svojim prostorima i time omogućila besplatan ulaz svim posjetiteljima željnih znanja o Vikinzima. Saznali smo i da je prvotno ime grada bilo Aros.

Vikinzi

Rune

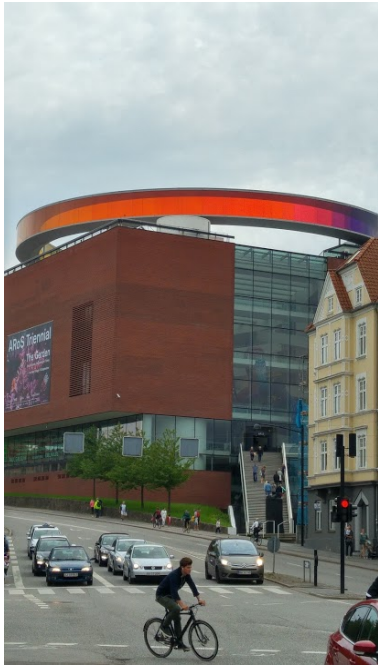

Aarhus

Isto ime ARoS ima i Umjetnički muzej kojeg su projektirali poznati danski arhitekti Schmidt, Hammer i Lassen. Vizuru muzeja dodatno je naglasio dansko-islandski umjetnik Olafur Eliasson koji je kreirao Your rainbow panorama. Prolazeći dugom uspostavljate dijalog s umjetnošću, a ujedno imate pogled na grad.

Sljedeće mjesto koje nikako ne smijete zaobići je Den Gamla By, Stari grad koji u pojedinim kvartovima dočarava kako se živjelo u danima od 1900. godine do 1970. godine. Putovanje je to u prošlost, susrećete ljude

Umjetnički muzej Aros

koji su obučeni u ondašnju odjeću, možete ući u prostorije s tadašnjim interijerom i vidjeti kojim su se zanatima Danci tada bavili.

Dolazimo ispred impresivne zgrade Dokki koja je centralna ustanova i reprezentativno predstavništvo projekta Europske prijestolnice kulture. To je knjižnica budućnosti koja postoji u sadašnjosti. Remek djelo arhitekture i katedrala knjižničarstva.

Zašto smo ostali toliko impresionirani ovom zgradom?

Den gamla by – muzej sa starim povijesnim zgradama od 1700. do sredine 1970. god.

Zato što je gradnjom ovog objekta odano očito dansko priznanje i poštovanje prema knjižnici i knjižničarima! Danska knjižnica odgaja djecu, središte je znanja i kulture, otvorena je svima i posjećena u velikom broju.

Nekoliko činjenica o ovoj knjižnici:

- 30.000 m² (od kojih je 11.000 m² na trećem katu namijenjeno uređima za vođenje projekta)
- 1.100 sjedećih mjesta (uključujući holove, prostore za susrete i kafić)
- 650 ovih prostora smješteno je u otvorenim prostorima
- 1 učiteljska soba s 32 stolice
- 2 projektne sobe
- 1 soba za čitanje
- 1 laboratorij
- 15 oaza za relaksaciju

- 1 soba za presvlačenje i 1 soba za hranjenje beba
- sve je dostupno invalidnim osobama, postoji i rampa
- 6 soba za učenje
- prostori za igranje
- 1 kafić s 112 unutrašnjih i 120 vanjskih mjesta na terasi
- 24 toaleta
- podzemno parkiralište za 1.000 automobila.

Radno vrijeme:

- preko tjedna od 8,00 do 22,00 sata
- vikendom od 10,00 do 16,00 sati.

Programi:

- između 80 do 100 događanja mjesečno.

Posebno se vodi računa o ekologiji i održivom razvoju: na krovu su solarni paneli, upotrebljava se rashladni sustav morske vode, a većina osvjetljenja je LED.

Uokolo zgrade su igrališta za djecu: Medvjed i Orač – tematski parkovi organizirani istraživački.

Korisnici:

- korisnika u prosjeku bilo je godine 2015. / 2016.
- 1.3 milijuna posjetitelja u prvoj godini postojanja (korisnici + turistički obilasci)

Osoblje:

- 78 djelatnika.

Inventar:

- 220.000 knjiga
- 80.000 medija
- Iako imaju veliku količinu tiskanih izdanja, sve više naglasak stavljaju na izradu digitalne zbirke.³

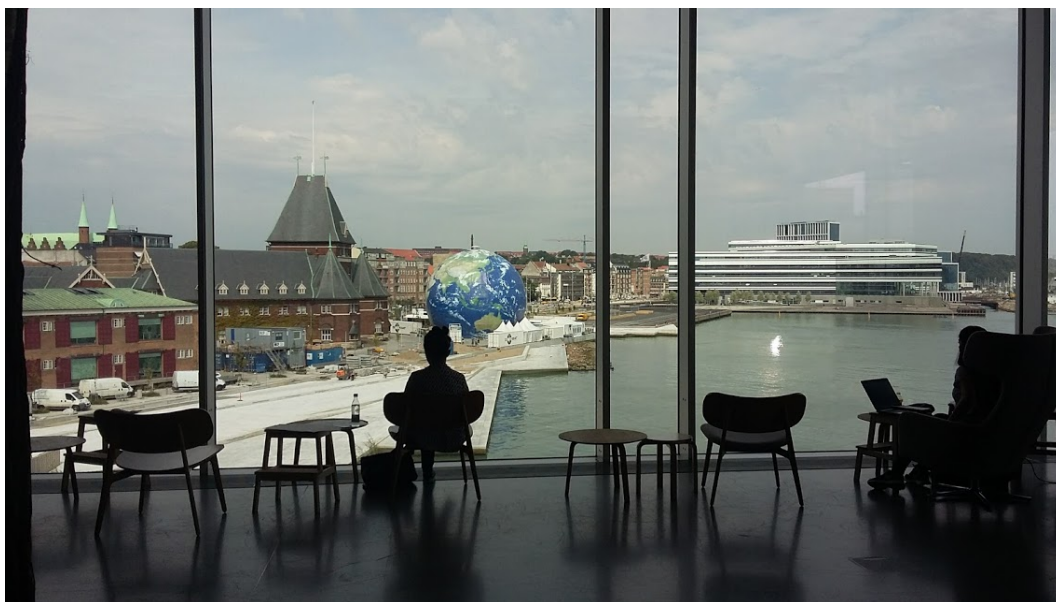
---

³ <http://www.aarhus2017.dk/en/about-us/what-is-aarhus-2017/lets-rethink/> (15.9. 2017.)

Ako se želite opustiti možete to učiniti na fotelji kraj prozora s prekrasnim pogledom prema luci.

Danska knjižnica je vrlo moćna, ona je stvarno otvorena svima: svim rasama, invalidima, starijim građanima, turistima, poslovnim ljudima, studentima, ali ono što je najvrjednije: djeci – malim bebama. Majke dolaze s kolicima, djeca se izuvaju, mogu se provozati biciklom, kostimirati u neki lik iz bajke, odigrati on-line igru, ali i u skrivenim zakutcima roditelji im mogu čitati ili mogu istraživati sami. Ponekad je bučno, ali djeca ovako uče gledati slikovnice, uče čitati, uče kako učiti, uče se od rođenja kako se ponašati u knjižnici, muzeju, kazalištu, jer nikada nije prerano. Ako sam išta naučila putujući Europom onda je to da djecu treba učiti od rođenja jer ako im kulturu serviramo tek u tinejdžerskim danima oni je neće prihvatiti.

Počnemo li odgajali našu djecu ovako kako ih odgaja Danci više nikome neće pasti na pamet da za ravnatelja knjižnice stavi vodoinstalatera. Ova je knjižnica sagrađena prvenstveno da roditelji u nju dovode svoju djecu i da se u njoj svi ugodno osjećaju, da se zajedno s njima zaigraju, začitaju i nes-

tanu u čudesnim svjetovima bajki. U Aarhusu se vikendom obitelji sastaju u knjižnici.

Hoće li se to dogoditi i u Rijeci 2020. godine kad postane prijestolnica kulture?

Državni natječaj “Stvarajmo eKreativno u školskoj knjižnici!”

dr. sc. Irena Bando

OŠ Jagode Truhelke Osijek

predsjednica podružnice HUŠK-a Osječko-baranjske županije

irena.bando10@gmail.com

Treću godinu zaredom Podružnice HUŠK-a Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije provode državni projekt “Stvarajmo eKreativno u školskoj knjižnici”.

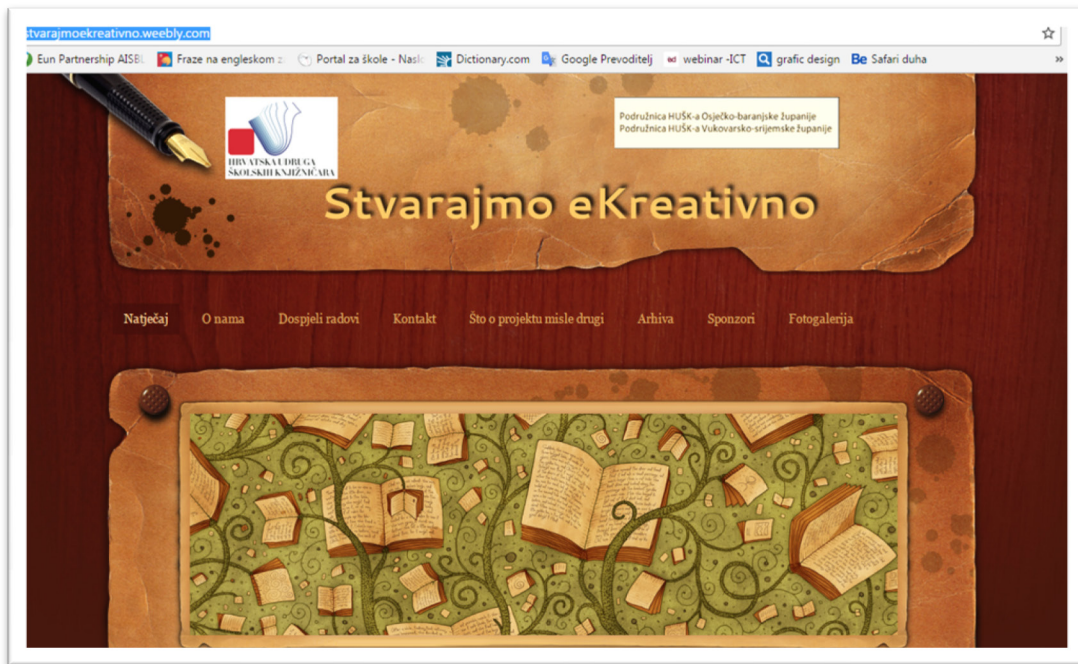
Nekada je školska knjižnica bila prvenstveno orijentirana na posuđivanje lektire a danas baveći se provođenjem programa Knjižnično-informacijskog obrazovanja međupredmetnim povezivanjem više nastavnih sadržaja, njezina se uloga mijenja. Sudjelujući u projektima i raznim oblicima suradnje u školi i izvan nje u školskoj se knjižnici uči kako pri pretraživanju pronaći relevantne informacije i sažeti ih; kako koncipirano izraditi poster, referat ili prezentaciju; kako koristiti besplatne obrazovne stranice i web alate za multimedijske prikaze; kako kreativno provoditi svoje slobodno vrijeme te kako koristiti kreativnu i emocionalnu inteligenciju u nekom zajedničkom radu ili suradnji.

Mnoštvo multimedijskih prikaza nastavu čini interesantnijom a izrada multimedijske prezentacije uključuje učenika u proces stjecanja znanja. Internet nudi veliki broj besplatnih web alata koji se na zabavan i edukativan način mogu koristiti za učenje, ponavljanje ili prikaz nekog projekta. Izrada takvih radova osim što imaju obrazovni karakter koriste i u samo-aktualizaciji učenika, kao i prilagodbi načina rada učeničkim mogućnostima i potrebama.

Projektom “Stvarajmo eKreativno u školskoj knjižnici!” naglašava se važnost razvoja kreativnosti učenika u školskim knjižnicama te korištenje web alata kod izrade prezentacija i realizacije projekata inspiriranih knjigom i čitanjem. Također se dodjelom nagrada (knjige za djecu i mladež za osnovnu ili srednju školu) potiče opremanje knjižnog fonda školskih knjižnica. Projektom se također obilježava *Međunarodni mjesec školskih knjižnica* (listopad), raspisivanjem natječaja “Stvarajmo eKreativno!”, gdje su školski knjižničari pozvani da sudjeluju s učenicima u jednoj od četiri kategorija natjecanja:

1. *Kreativna prezentacija projekta* (sadržajna i kreativna prezentacija nekog knjižničnog projekta)
2. *Strip* (izrada stripa prema vlastitoj priči ili pjesmi)
3. *Audiovizualna slikovnica* (osmišljavanje i izrada vlastite slikovnice)
4. *Interaktivna priča* (kreativan originalan uradak koji zahtjeva interaktivan pristup pri korištenju)

U projektu se ističe značaj međupredmetnog povezivanja u školskoj knjižnici, poticanja informacijske pismenosti, kritičnosti, kreativnosti i stvaralačkog i problemskog procesnog učenja. Također, naglašava se važnost čitanja, ali i kreiranje učeničkih uradaka inspiriranih pisanjem i čitanjem. Objavljuje se poziv tijekom listopada, a otvoren je do kraja veljače. Radovi se šalju prosudbenoj komisiji koja odabire najbolje radove u četiri kategorije. Osim glasova prosudbene komisije omogućeno je glasovanje publike te se Glas publike pridružuje ostalim glasovima prosudbene komisije. Glasovanje publike je omogućeno zbog postavljanja svih pristiglih radova na web stranicu projekta, čime se dobiva uvid u kvalitetu dostavljenih radova. Na mrežnoj stranici projekta moguće je dobiti sve potrebne informacije o projektu: o ciljevima, članovima Organizacijskog odbora, pravilima sudjelovanja, predloženim web alatima i računalnim programima te

o cjelokupnoj organizaciji i provedbi projekta. Značaj mrežene stranice je i u stvaranju baze nagrađenih i pristiglih radova za svaku godinu koja s vremenom stvara učenicima, školskim knjižničarima, nastavnicima, kao i široj obrazovnoj zajednici bogat inspirativan materijal zanimljivih i kreativnih projekata u koja su uključene školske knjižnice. Opširno o cjelokupnom projektu kao i mogućnost pregledavanja nagrađenih i svih pristiglih radova može se pogledati na službenoj stranici projekta <http://stvarajmokekreativno.weebly.com/>.

U organizaciji projekta sudjeluje samo 5 osoba: dr. sc. Irena Bando, voditeljica projekta, član Organizacijskog odbora Projekta i član Prosudbene komisije za odabir radova; Nataša Mesić Muharemi, administratorica stranice i član Organizacijskog odbora; Marija Purgar predsjednica Prosudbene komisije za odabir radova i član Organizacijskog odbora, Tihomir Dunđerović, član Organizacijskog odbora te ravnateljica Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, koja je vanjski član Organizacijskog odbora i član komisije za odabir radova.

Sponzor nagrada prve godine bila je izdavačka kuća Katarina Zrinski i Knjižara Nova, a druge Školska knjiga i Zagrebačka stvarnost. U prvoj godini natjecanja (2015./2016.) natjecalo se 9 škola iz 6 različitih županija te su nagradu dobile:

U kategoriji *Kreativna prezentacija projekta* prvonagrađeni rad je bio *Teslin dan*, učenički uradak OŠ Nikole Tesle iz Mirkovca pod mentorstvom školske knjižničarke Martine Saulić. U prezentaciji su maksimalno iskorištene multimedijske mogućnosti pomoću programa PowToon, a sadržaj

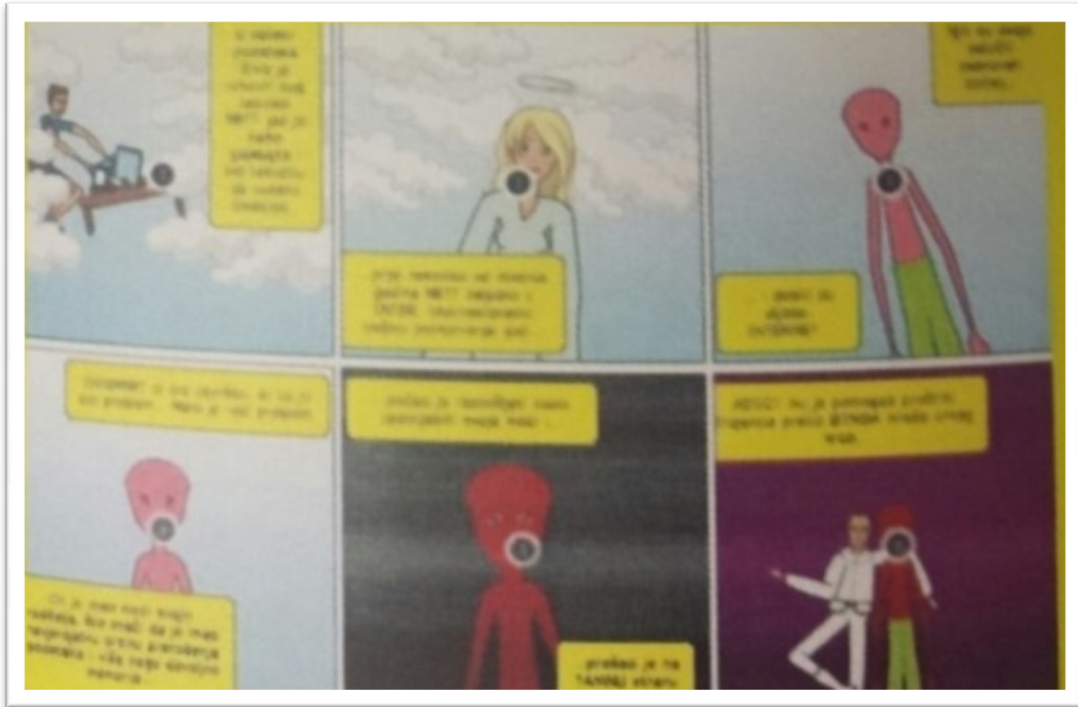
prezentacije predstavlja dugogodišnji školski projekt te je jezgrovito i jasno koncipiran na dinamičan i kreativan način.

<https://youtu.be/vZdvunkjyYA>

U kategoriji Strip, koji se odnosio na Ilustraciju vlastite pjesme ili priče (bajke) prvu nagrađen je bio rad *Strip o Interu i Netu*, uradak učenika OŠ Vladimir Nazor iz Čepina pod mentorstvom Ingrid Propadalo. U stripu je originalno opisana ideja jednog od aktualnih problema suvremenog društva u kojoj informacijsko komunikacijske tehnologije donose brojne prednosti, ali i mnoge nedostatke. Likovi su karakterno i izražajno kreirani korištenjem web alata Toondoo.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=BNEkjEnGwz4

U kategoriji *Audiovizualna slikovnica* nagrađen je rad *Dunav nas povezuje*, uradak učenika OŠ Siniše Glavaševića iz Vukovara, pod mentorstvom školske knjižničarke Biljane Krnjaić. Rad ima bogati multimedijски izričaj, originalnu ideju, veliki broj uključenih sudionika te zvučnu i dinamičku prezentaciju.

Dodjela nagrada održala se na Dan dječje knjige 2. travnja 2016. g. u Knjižari Nova u Osijeku, gdje su učenici imali priliku pokazati i prezentirati svoj kreativni uradak prisutnim školskim knjižničarima, nastavnicima i široj javnosti.

https://youtu.be/8_q-cj2p4po

U 2. natječaju projekta “Stvarajmo eKreativno” koji se provodio prošle školske godine (2016./2017.) uvela se još jedna kategorija *Interaktivna priča* a prijavilo se 12 škola iz cijele Hrvatske. Nagrađeni rad iz kategorije *Kreativne prezentacije projekta* dobila je prezentacija *Božićna čarolija*, rad učenika OŠ “Srdoči” iz Rijeke pod mentorstvom školske knjižničarke Leone Lempl. Rad je na kreativan način predstavio aktivnost Zavičajno-čakavske skupine s ciljem poticanja i stvaranja čakavskog govora kastavskog i srdočkog kraja.

<https://drive.google.com/drive/u/o/folders/oByDSjmBHjR6ENEJVb21wMGZVbEE>

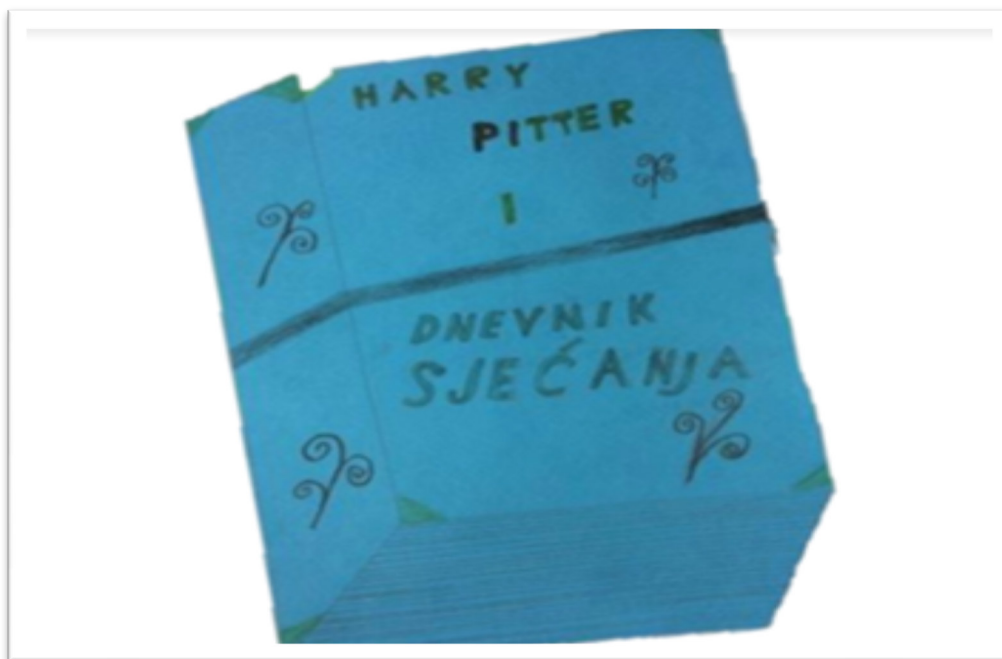
U kategoriji *Strip* prvonagrađena je bio rad Bregovska pita, uradak učenika OŠ Koprivnički Bregi, pod mentorstvom školske knjižničarke Dijane Pleadin. Strip na duhovit i zabavan način prikazuje priču u kojoj učenici nadmudruju vanzemaljce i vraćaju svoju otetu voljenu učiteljicu.

U trećoj kategoriji *Audiovizualne slikovnice* prvonagrađen je bio rad Harry Pitter uradak učenika OŠ Vladimir Nazor iz Čepina pod mentorstvom školske knjižničarke Sanje Adašević. Slikovnica predstavlja uspješnu međupredmetnu suradnju koja osim originalnog teksta donosi zanimljiva likovna rješenja te zvučne efekte kao značajan doprinos kvaliteti slikovnice.

<http://www.toondoo.com/ViewBook.toon?bookid=652284>

<https://drive.google.com/drive/u/o/folders/oByDSjmBHjR6EbopDMzk2UFg3Rnc>

U novoj kategoriji *Interaktivna priča* pobjedu je odnio rad *Pustolovina Birnemanna i Sechstera*, uradak učenika OŠ Andrije Palmovića iz Rasinja, pod mentorstvom školske knjižničarke Sunčice Vuljak. Interaktivna priča donosi originalne i maštovite ilustracije popraćene tekstom na hrvatskom i njemačkom jeziku, gdje su ilustracije estetski vrijedne i realne, a tekst jasan i zanimljiv.

Dodjele nagrada 2. natječaja *Stvarajmo eKreativno!* organizirala se u jednoj od škola prvonagrađenih sudionika, u OŠ Vladimir Nazor u Čepinu.

Ovim se projektom ističe značaj korištenja multimedijskog pristupa poučavanja knjižnično-informacijskog obrazovanja u školskoj knjižnici, multidisciplinarni pristup, uključivanje većeg broja djece s individualnim pristupom, korištenje novih tehnologija i web alata, aktivno sudjelovanje učenika u realizaciji i izradi prezentacije njihovih projekata, suradnja s drugim školama i mogućnost prezentiranja i promoviranja učeničkog stvaralaštva diljem cijele zemlje.

Tim za provedbu projekta je skupina entuzijasta članova Hrvatske udruge školskih knjižničara koji projektom *Stvarajmo eKreativno* u školskoj knjižnici! potiču suvremene pristupe edukacije učenika u školskoj knjižnici te promoviranju kreativno korištenje IKT u učenju i poučavanju. Ovim se projektom naglašava kako je za realizaciju takvih projekata potrebno minimalno financijskih sredstva, ali puno strasti i volje za kvalitetan rad u školskoj knjižnici.

<https://www.emaze.com/@ATIZRWZF/das-abenteuer-von-birneemann-und-sechster>

Ovogodišnji, 3. po redu, državni natječaj *Stvarajmo eKreativno!* tijekom listopada poziva na sudjelovanje školske knjižničare, osobito one koji preferiraju kreativni rad u školskoj knjižnici naglašavajući njenu važnost obrazovnog, kulturnog, kreativnog i informacijskog centra škole.

Prvo školsko natjecanje u čitanju naglas

Marija Malnar Zidarić, prof. i mag. kroat.

Osnovna škola Rikard Katalinić Jeretov Opatija
marija.malnar@gmail.com; knjiznica.rkj@gmail.com

Promicanje pismenosti i čitanja pripada temeljnim aktivnostima koje provode školski knjižničari, a koje su u skladu sa zadanim ciljevima i misijom knjižnice koja podupire cjelokupno učenje i poučavanje u školi, napose i kulturu čitanja. Istraživanja pokazuju kako su ishodi učenja povezani s razinom čitanja i pristupom građi za čitanje.¹

10. travnja 2017. god. u školskoj knjižnici Osnovne škole Rikard Katalinić Jeretov Opatija, održano je *Prvo školsko natjecanje u čitanju naglas*, potaknuto manifestacijom nacionalnoga *Natjecanja u čitanju naglas*. Manifestacija se, već 5. godinu zaredom, održava u Sisku, u organizaciji Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak te Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskoga knjižničarskog društva. Natjecanje je namijenjeno učenicima osnovne škole i podijeljeno je u dvije kategorije: mlađu (od 3. do 6. razreda) i stariju (od 6. do 8. razreda). Nakon organiziranja

---

¹ IFLA-ine smjernice za školske knjižnice. Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb 2016. Str. 48.

školske razine natjecanja, slijede gradski, županijski i končano nacionalni susret pobjednika, predstavnika najboljih čitatelja u Sisku.

Uvertira školskom natjecanju bila je kvalitetna promocija manifestacije: izrada letaka u elektroničkom obliku koji su se pokazali opravdanim i ekonomičnim u diseminaciji informacija učiteljima, postavljanje plakata na ulazu u knjižnicu, pozivanje učenika školskim razglasom na sudjelovanje, obavješćivanje na mrežnoj stranici Škole/knjižnice. Neposredna komunikacija uvijek je najvrjednija jer njome, osim verbalnoga prenošenja informacije, iskazujemo i svoj osobni odnos prema onome o čemu govorimo, entuzijazam i vrijednost za koju se zalažemo. Reakcije učitelja i učenika bile su neočekivane s obzirom na činjenicu da se Škola tek uključuje u projekt – otvoreno izražavanje zadovoljstva, podrška i spremnost na suradnju. Učiteljicama su dani pisani uručci s jasnim opisnicima i kriterijima koji će se vrednovati na natjecanju kako bi lakše provele selekciju.² Četrdeset troje prijavljenih učenika biralo je po vlastitom nahođenju prozni tekst hrvatske ili svjetske književnosti koji je trebalo pročitati i predstaviti na način da u prve dvije minute obrazlože zašto su odabrali upravo tog autora/tu knjigu, a u preostale 3 minute izražajno pročitaju odabrani ulomak, poštujući propisane kriterije. Najbolji čitatelj iz svake kategorije trebao bi pristupiti daljnjoj, županijskoj razini natjecanja.

---

² S obzirom na veliki broj zainteresiranih i prijavljenih učenika, složili smo se kako ćemo dogodne modificirati natjecateljska pravila na školskoj razini i omogućiti sudjelovanje svima koji to žele jer, prisjetimo se, primarni je cilj ovakvih natjecanja promocija knjige i čitanja.

Mnogobrojne su dobrobiti organiziranja ovakvih događanja: natjecanjima se, između ostaloga, želi popularizirati knjigu i čitanje, razvijati motivacijske i čitalačke sposobnosti učenika, istaknuti važnost čitanja u cjelovitnome obrazovanju, kao i svakodnevnome životu uopće.³

Iz perspektive školskoga knjižničara, organizirajući događanja kao što je natjecanje u čitanju, postajemo vidljivi unutar našega mikrosvijeta zvanog ustanova u kojoj radimo, promoviramo knjižničku djelatnost i knjižnicu kao informacijsko i medijsko središte škole te ostvarujemo ciljeve i zadatke u skladu s propisanim dokumentima struke.

Slika 1. Prosudbeno povjerenstvo pred sam početak natjecanja.

---

³ Vidi: http://www.nkc-sisak.hr/wp-content/natjecanje_citanje/1_Pravila%20Natjecanja_2017.pdf

Slika 2. Učenica 3. razreda u predstavljanju knjige koju će čitati.

Slika 3. Učenica 7. razreda, pobjednica u starijoj kategoriji od 6. do 8. razreda.

Slika 4. Učenik 4. razreda – pobjednik u kategoriji 4. razreda

Literatura

- IFLA-ine smjernice za školske knjižnice. Hrvatsko knjižničarsko društvo. Zagreb, 2016.

Mrežni izvori

- Narodna knjižnica i čitaonica Sisak: <https://www.nkc-sisak.hr/>
- http://www.nkcsisak.hr/wpcontent/natjecanje_citanje/1_Pravila%20Natjecanja_2017.pdf

Emona i Mursa

Suradnja Osnovne škole Milana Šuštaršiča iz Ljubljane i Osnovne škole Franje Krežme iz Osijeka

Nataša Vršič, viša knjižničarka

OŠ Milana Šuštaršiča, Ljubljana

natasa.vrsic@guest.arnes.si

Osnovna škola Franje Krežme iz Osijeka je, 2014. godine, slavila 50 godina. Ljubazno su nas pozvali na proslavu. Tada se rodila ideja da se gradovi koji su nastali na ostacima dvaju romanskih gradova, Emone i Murse, povežu i surađuju. Ljubljana je slavila 2000 godina Emone, zato smo se udružili u projektu “Rimska kultura – zajednička prošlost koja nas i danas povezuje”. U projekt su bili uključeni svi učenici obaju škola.

U okviru projekta su, u obje škole, provedene radionice za učenike i roditelje. Proizvodi učenika izloženi su u prostorima škole. 15. 11. 2014. održan je zajednički događaj u Ljubljani, u okviru kojeg su nastupali i gostujući učenici iz Osijeka. A od 28. 5. do 31. 5. 2015. održano je predstavljanje i zaključivanje projekta u Osnovnoj školi Franje Krežme iz Osijeka, na kojem su sudjelovali i učenici naše škole.

Ciljevi projekta:

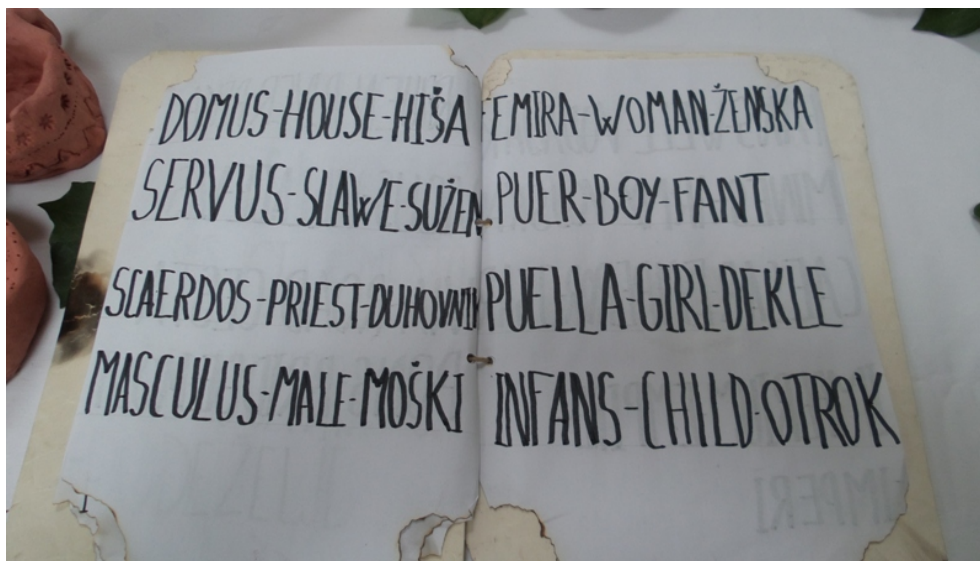
- povezati učenike iz Slovenije i Hrvatske

Slika 1: Druženje u Osijeku

- učenici razumijevaju sličnost jezika i to da se radi o jezicima susjednih zemalja
- izrada slovensko-hrvatsko-engleskog rječnika najčešće korištenih riječi pri proučavanju Emone

Slika 2: Rječnik

- učenici obaju škola uče da su oba grada u vrijeme Rimskog carstva pripadala pod vlast Rima

Slika 3: Emona i Mursa

- učenici se upoznaju s veličinom Rimskog carstva i rimskom kulturom

Slika 4: Emonec

- izrađuju ukrase, posudu i abakus za računanje
- razvijaju vještinu računanja pomoću rimskih brojeva
- rješavaju nacionalni kviz “Rimljani na našem tlu”

Slika 5: Kviz

- izvode kazališnu predstavu o životu Rimljana

Slika 6: Kazališna predstava

- pripremaju jednostavnu rimsku hranu

Slika 7: Hrana

- izlažu proizvode na obje lokacije (Ljubljana, Osijek)

Slika 8: Izložba u Osijeku

Slika 9: Izložba u Ljubljani

- Slovenci upoznaju hrvatske pisce (originalne i prevedene tekstove)
- Hrvati se upoznaju s djelima hrvatskih autora koja su prevedena na slovenski
- učenici se posjećuju kod kuće
- obilaze se znamenitosti Ljubljane i Osijeka

Slika 10: Knjige

Ciljevi projekta u potpunosti su ostvareni, a naša suradnja nastavlja se na daljinu i putem međusobnih posjeta. Protekle godine posjetili su nas nastavnici, koji su se prilikom posjeta u Centrima školskih i izvanškolskih aktivnosti upoznali s oblicima rada izvan škole.

Ove godine su nas, osim nastavnika, također posjetili i učenici, koji su s nama proveli uzbudljiv interdisciplinarni tjedan.

Ciklus predavanja u sklopu projekta Colloquia Fluminensia – razgovori s baštinom u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka

mr. sc. Orieta Lubiana

Sveučilišna knjižnica Rijeka

olubiana@svkri.hr

Sveučilišna knjižnica po svojoj tradiciji i misiji predstavlja temeljnu ustanovu koja u svojem fondu čuva kontinuitet riječkoga kulturnog identiteta, a nastala je iz stoljetne tradicije lokalnoga obrazovanja i jedno je od mjesta koje može značajno pridonijeti stvaranju boljih uvjeta za istraživanja i propitivanja riječkoga povijesnoga identiteta.

Stoga je knjižnica 2017. godine započela s projektom pod nazivom “Colloquia Fluminensia – razgovori s baštinom u Sveučilišnoj knjižnici”. Projekt je zamišljen kao ciklus stalnih predavanja i tribina o riječkim temama za profesore, studente, kulturnu javnost i ostale zainteresirane građane.

Zasad cjelogodišnji (a možda i višegodišnji) projekt “Colloquia Fluminensia – razgovori s baštinom u Sveučilišnoj knjižnici” bio bi programski okvir za dugoročan kulturno/prosvjetno/edukacijski projekt, koji bi bio od važnosti za grad, regiju i državu.

Projekt je usmjeren jačanju svijesti o kulturnom identitetu i njegovu značaju u promicanju zajedničkih nacionalnih i europskih vrijednosti.

U 2017. godini održano je šest predavanja o riječkim temama za cjelokupnu zainteresiranu javnost:

- **“Riječka dobrotvorka i književnica Natalija de Ciotta”, prof. dr. sc. Irvin Lukežić, Filozofski fakultet u Rijeci**

“Tijekom druge polovice devetnaestoga stoljeća u elitnim se krugovima riječkoga građanskoga društva svojom nesvakidašnjom pojavom osobito isticala Natalia de Ciotta (1831.-1895.), rođena de Ritter-Záhony, dama široke kulture, znamenita dobrotvorka i plodna austrijska spisateljica, supruga veletrgovca i tvorničara Pietra Scarpe Iginijeva (1823.-1860.) i znamenitoga gradonačelnika i političara Giovannija de Ciotte (1824.-1903.).

Iako se nikada nije aktivno bavila politikom, prepuštajući to suprugu i njegovim mnogobrojnim muškim suradnicima, osobito je značajan utjecaj

ona ostavila na području kulture i društvenoga života, nesebično pomažući i podupiruću lokalne dobrotvorne ustanove, školske zavode i gradsku sirotinju. Kao istaknuta spisateljica, autorica popularnih romana i putopisa, značajna predstavница austronjemačkog kulturnog kruga, stekla je značajan ugled među čitateljstvom tadašnje Austro-Ugarske monarhije, od Rijeke i rodnog Trsta, do Budimpešte, Beča i Berlina.

Natalia de Ritter-Záhony pruža sasvim atipični ženski curriculum vitae, koji svojom “devijantnošću” jasno najavljuje postupnu društvenu emancipaciju pripadnica nježnijeg spola u okvirima kozmopolitskog austrougarskog kulturnog miljea.” – iz sažetka predavanja.

- **“Književno djelo Marise Madieri”, dr. sc. Corinna Gerbaz Giuliano, Filozofski fakultet u Rijeci**

“Tršćanska književnica Marisa Madieri, rodom iz Rijeke, pripada takozvanom književnom krugu jadranskog egzodusa. Njeno književno stvaralaštvo utkano je u memorijalno-autobiografskim zapisima koji pridonose shvaćanju suživota na marginama, na graničnim područjima između država. Marisa Madieri (Rijeka 1938. – Trst 1996.) napušta rodnu Rijeku s obitelji 1949. godine te boravi do kraja svog života u Trstu, koji će postati njezin drugi grad i prema kojem će književnica gajiti poseban osjećaj zahvalnosti. U narativnom opusu književnice možemo istaknuti nekoliko zajedničkih elemenata koje pronalazimo i u načinu pisanja ostalih tršćanskih te istro-kvarnerskih književnica, kao što su: književna tematizacija rata i poraća, tema vezana za egzodusno iskustvo, uloga sjećanja, osjećaj otuđenosti, položaj stranca u kulturnoj i književnoj sferi te multikulturalni aspekt suživota na graničnim područjima. Njezin prvijenac *Verde acqua* (Einaudi, 1987.) u hrvatskom prijevodu Ljiljane Avirović *Vodnozeleno*, donosi joj slavu i veliki interes kritike.” – iz sažetka predavanja.

– **“Mađarski putopisci u Rijeci”, dr. sc. Csaba Kiss, Filozofski fakultet u Budimpešti**

“Rijeka, lučki grad, bio je od kraja XVIII. stoljeća važnom destinacijom putnika iz Ugarske, u prvom redu iz političkih i gospodarsko-trgovinskih razloga. Putovale su u Rijeku istaknute ličnosti političkog života doba ugarskih reformi (1825. – 1848.): István Széchenyi, Miklós Wesselényi, Lajos Kossuth. Smatrali su da su morska luka i izgradnja suvremenog prometa neizostavan sastavni dio moderne države-nacije. Primorje i Kvarner su

predstavljani već 1840-ih godina u mađarskim književnim časopisima i knjigama (autori kao Ferenc Császár, prvi profesor mađarskog jezika u Rijeci i József Kolmár). Pravi procvat putopisne književnosti započeo je u razdoblju nakon Austro-ugarske nagodbe. Tema Jadrana i Rijeke je bila često na dnevnom redu. U nedjeljnom listu Vasárnapi Újság bila objavljena 1877. godine serija putopisa Ota Hermana pod naslovom Adria képek (Jadranske slike). Prvi dio prikazuje Rijeku. U narednim se desetljećima u ugarskom srednjom sloju formira moda ljetovanja na Jadranu. Prvi putni vodič je izdao 1884. godine poznati novinar Géza Kenedi pod naslovom *A Qaurnero, Fiume és Abbázia* (Kvarner, Rijeka i Opatija).” – iz sažetka predavanja.

- **“Studenti kroatistike Rijeci” – udruga studenata kroatistike IDIOM s Filozofskog fakulteta u Rijeci, povodom obilježavanja 175. obljetnice Matice hrvatske**

“Predavanje je objedinilo rad triju studenata, promicatelja hrvatskoga jezika, književnosti i kulture koji djeluju u Rijeci. Riječka kroatistička škola promiče poznavanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture u međunarodnom okviru, razvija suvremene metode poučavanja hrvatskoga kao drugoga ili stranoga jezika, promiče mobilnost te organizira znanstvene i stručne skupove, predavačke, prevoditeljske te druge projekte za promicanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture u inozemstvu. U skladu s time djeluje i Udruga studenata kroatistike Idiom koja širi interes za kroatistiku među mladima i to okupljanjima u okviru Udruge te drugih obrazovnih institucija, pomaže studentima u ostvarivanju njihova napredovanja u is-

traživanju, proučavanju i bilo kakvom drugom sudjelovanju unutar domene kroatistike. Uz organiziranje različitih projekata, Udruga surađuje s privrednim, prosvjetnim i društvenim institucijama koje djeluju u skladu s njezinim ciljevima. Matica hrvatska, kao najstarija hrvatska kulturna institucija, od svojih samih početaka u temeljnim odrednicama vodi brigu o poučavanju i očuvanju jezika. Institucija svojim radom već 175. godina jezik drži za jednu od glavnih sastavnica nacionalnoga i kulturnoga identiteta. Izdavaštvom, predavanjima te tribinama i promocijama, Matica i danas aktivno djeluje kroz svoje ogranke na cijelom hrvatskom govornom području te među hrvatskim iseljeništvom.” – iz sažetka predavanja.

– **“Riječki isusovac Marchesetti”, dr. sc. Mirjana Polić-Bobić, Filozofski fakultet u Zagrebu**

“Juan Bautista Marquesetti (rođen kao Giovanni Battista Marchesetti) u Rijeci 1704. godine jedan je od velikog broja mladih srednjoeuropskih isusovaca koji su se, poneseni željom za širenjem katoličanstva, priključili tzv. “stranom kontingentu” (misli se: ne-španjolskom) članova Družbe Isusove koji su u tijeku gotovo dvaju stoljeća djelovali kao misionari u španjolskim potkraljevstvima u Sjevernoj i Južnoj Americi, odnosno, na rubovima tog golemog svijeta koje do njihova dolaska španjolska Kruna nije uspijevala pokoriti i proširiti na nj svoje gospodstvo. Otac Marqueseti je trideset godina djelovao u tzv. Paragvajskoj provinciji Družbe Isusove koja je bila daleko najjača od američkih isusovačkih provincija. Njezina pisana baština tvori dio povijesti gotovo svih znanstvenih disciplina. U državnom arhivu

u Buenos Airesu (Archivo General de la Nación) sačuvana je prepiska oca Marquesetija sa subračom te jedan broj pisama u kojima njegova subrača govore o njemu. Sva pisma su na španjolskom jeziku, a 2015. godine objavljena su u knjizi Paragvajska pisma suautora Mirjane Polić Bobić i Mije Koradea u izvorniku i u prijevodu na hrvatski jezik (izdavač je Matica hrvatska). Iz njih se može iščitati kako je on doprinio uspjehu tog projekta o kojem se i u prošlosti i danas raspravlja u društvenim znanostima.” – iz sažetka predavanja.

– **“Črnja i Rijeka”, dr. sc. Boris Biletić, Gradska knjižnica Rovinj**

“Zvane Črnja je višestruko bio vezan za Rijeku (ali i Liburniju, istarsko-kvarnerske otoke, tzv. Hrvatsko primorje), u njoj je djelovao, o njoj i njenim ljudima i pojavama pisao. Ovaj je grad neizbježan i bitan u povijesti njegove obitelji, najprije s razloga koji se nazivao “granica na Rječini” što je

tragično, ali znakovito, svojedobno dijelila nekadašnji Sušak od Rijeke. Faktografija, među ostalim, kazuje kako je u Rijeci bio glavnim urednikom “Glasa Istre” (1945-46.), da je od 1968. do 1972. uređivao riječke “Domete”. Nagradu Grada Rijeke dobio je 1970.” – iz sažetka predavanja.

Idejni začetnik projekta i stručni savjetnik za planiranje i osmišljavanje programa je prof. dr. sc. Irvin Lukežić s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci, a voditeljica projekta mr. sc. Orieta Lubiana. Projekt je realiziran uz potporu Odjela za kulturu Grada Rijeke.

Intervju: Tamara Teković Sačuvano djetinjstvo

dr. sc. Karmen Delač-Petković

karmen.delac.petkovic@gmail.com

Jednom sam pročitala da je “kolekcionarstvo imanentno čovjeku”. Možda i jest tako jer svatko od nas ima neku *sakupljačku žicu*. Ljudi, iz samo njima poznatih razloga, skupljaju štošta. Ali, tijekom tisućljeća se, negdje u pozadini, nenametljivo, kriju i skupljači knjiga. I njih je bilo različitih, od onih što su kupovali *tri metra knjiga za novi regal*, do istinskih bibliofila. A ovi su potonji knjige kupovali najviše sebi na veselje. Zato njihovo vrijeme još nije prošlo, nego traje i danas. Naravno, i oni su otkrili subspecijalizaciju, pa neki skupljaju samo skupe i rijetke knjige, čak i inkunabule. Neki kupuju samo prva izdanja, po mogućnosti s datiranim posvetama. Jedni skupljaju isključivo stripove, poeziju ili ratne i ljubavne romane, turističke vodiče; drugi, opet, samo enciklopedije i priručnike. Ili doma čuvaju samo knjige iz svoje struke, darovane im knjige pa i knjige koje su sami napisali... Ali, pravi bibliofili prvenstveno čuvaju knjige koje vole. To su one požutjele knjige uz koje smo odrastali, koje su nam darovali roditelji, bake i djedovi, prijatelji i supružnici. Knjige, stotinu puta pročitane, koje i danas volimo čitati u postelji prije spavanja jer nam je s njima ugodno. A slikovnice su upravo takve knjige. Zato mnogi tako pažljivo čuvaju svoje slikov-

nice i slikovnice svoje djece. Čuvaju ih više zato što ih vole, a manje jer su ih nakanili spasiti za buduće generacije. Jer unuka možda i neće biti, a sretna sjećanja na djetinjstvo ostaju nam doživotno.

Tamara Teković je kolekcionarka slikovnica koja je imala sreću da su joj roditelji i djed često darivali slikovnice. Prvu je dobila kao trogodišnjakinja, a čuva ju i danas. Tamara je zarana zavoljela slikovnice, a ta ljubav nije do danas jenjala, nego je samo rasla. Dapače – Tamara s njom još mnogo toga kani učiniti, na radost djeci i roditeljima. Zato Tamaru vrijedi osobno upoznati. Za one koji to ne mogu, popričala sam s njom u Rovinju, gdje živi i radi. Evo najzanimljivijih dijelova našega razgovora.

Prva izložba Tamarinih slikovnica u Gradskoj knjižnici Rijeka, 2008.

Gospođo Teković, što možete reći o sebi o sebi, gdje ste rođeni, čime se u životu bavite, zašto skupljate baš slikovnice?

Rođena sam u Puli 1974., a 2000. godine diplomirala sam talijanski jezik i književnost pri Filozofskom fakultetu u Puli Sveučilišta u Rijeci. Danas na istom fakultetu, ali Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, pohađam preddiplomski sveučilišni studij japanskoga jezika i kulture te više od deset godina projektno vodim kreativno-socijalizacijske radionice, radionice samozastupanja i oblikovanja lako razumljivih informacija pri rovinjskom i pulskom klubu Udruge osoba s intelektualnim teškoćama Istre. U slobodno vrijeme sviram flautu u rovinjskoj Limenoj glazbi, a dugo godina pjevala sam po rovinjskim zborovima.

Slikovnice volim i skupljam od kada znam za sebe. Ljubav prema njima pretvorila se u ljubav prema knjizi općenito i ljubav prema vizualnom, posebno prema japanskim crtanim serijama i filmovima *anime* i japanskom *manga* stripu.

Kakvu je ulogu u tome imala Vaša obitelj, osobito djed kojega često spominjete u intervjuima? Našla sam podatak da se i on profesionalno bavio slikovnicama.

Odrasla sam okružena knjigama. Moji roditelji i djed Predrag imali su velike kućne knjižnice. Djed mi je za treći rođendan poklonio veliku knjigu – slikovnicu “365 zlatnih priča za laku noć”. Za mene je ona zapravo slikovnica, iako se radi o knjizi s 50% priča i 50% slika. Smatram ju svojom prvom slikovnicom i zato što postoji ta ista knjiga, tiskana u obliku slikovnice poznate kao “365 priča za dobru djecu”. Kasnije sam dobila mnoge

druge slikovnice koje su mi djed, a pogotovo moja mama, koja je nažalost ove godine preminula, kupovali u raznim prigodama. Djed je radio u današnjoj Istragrafici, u to vrijeme grafičkom pogonu današnje Tvornice duhana *Rovinj*, gdje su od 1956. do 1966. godine tiskali slikovnice pretežno za riječku nakladničku kuću “Otokar Keršovani”. U tom je razdoblju djed, koji je izrađivao idejna rješenja za pakiranja cigareta, glazbenih ploča, šibica itd., izradio slikovnicu pod nazivom “Majstor Vita: slikovnica za male crtače” koja nikada nije bila tiskana, ali sam te slike nedavno izložila.

Jeste li već u djetinjstvu nakanili skupljati slikovnice ili je ta odluka došla kasnije? Što Vas je potaknulo?

Rođeni sam skupljač! Djed je skupljao poštanske marke i bedževe, a ja sam osim slikovnica skupljala i sličice koje sam lijepila u albume. Bila sam svjesna da sam skupljač slikovnica jer sam pošto-poto pokušavala skupiti cijelu kolekciju, na primjer slikovnica o Heidi i Tomu Sawyeru iste ilustratorice, ili sve slikovnice o Maji i Miši, ili sve slikovnice koje su ilustrirale Maria Pasqual i Felicitas Khun. Bila sam fascinirana ilustracijama, ali voljela sam i priče koje su ih pratile, pa makar to bile i bajke i basne ili prilagođeni realistični romani za djecu u obliku slikovnica. Nikada tu svoju strast prema slikovnicama nisam zatomila, a ona se opet rasplamsala kada sam otkrila antikvarijate “Castropola” i “Nemeš” dok sam devedesetih godina 20. st. studirala u Puli. Tamo sam naišla na nekoliko slikovnica koje su mi nedostajale da upotpunim svoju tadašnju kolekciju.

Ljudima su danas, u digitalno doba, kolekcionari pa i skupljači knjiga neobični. Što misle o skupljanju slikovnica? Što se točno danas smatra slikovnicom?

Ako mislite na osobe koje često kupuju knjige kao “skupljače knjiga”, onda sam i ja jedna od njih. Nisam osoba koja propitkuje druge što misle o mojem neobičnom hobiju (sva sreća da ima i drugih kolekcionara slikovnica). Ljudi se najviše čude što uopće imam vremena išta skupljati. Moj hobi vraća ih u djetinjstvo.

Jedna od definicija slikovnice jest da je ona “prva dječja knjiga”, iako je 1964. godine UNICEF definirao da knjiga, da bi se tako zvala, mora imati najmanje 49 stranica, a sve manje od toga je brošura. Slikovnica kod nas općenito ima otprilike 24 stranice, dok na engleskom govornom području pretežno ima 36, tako da po toj definiciji slikovnica nikako ne bi mogla biti “prva dječja knjiga”.

Što mislite, je li teže pisati za djecu ili za odrasle? Jesmo li mi koji se bavimo slikovnicama, pišemo ih i skupljamo, zaista ostali djetinjasti?

Mislím da je općenito teško pisati, radilo se o književnom ili neknjiževnom djelu. Za to treba imati talenta, i naravno, kao i u svemu, truditi se i učiti na pogreškama. Pisac također treba znati kome je štivo namijenjeno jer način pisanja treba prilagoditi čitatelju, iako i to nije uvijek zlatno pravilo. Dovoljno je sjetiti se kako su neka djela, koja nisu bila namijenjena mladima, samo zato što su djeca ili adolescenti glavni likovi (npr. Oliver Twist), postala realističnim romanima za mlade.

Slikovnicu je još teže izraditi. Kažem “izraditi” jer smatram da je ona odvojena umjetnost baš kao i strip. I jedno i drugo su priče ispričane slikama uz malo teksta. Dakle, kao što u stripu imamo crtača i tekstopisca koji piše scenarij, tako bi trebalo biti i kod slikovnice. U slikovnici nije definirano na koji bi način ilustracija (realistična) trebala biti prikazana. Hoće li na jednoj strani biti jedna slika ili više njih, s tekstom ispod, ili će neke slike biti u obliku stripa s tekstom u oblačiću, ovisi o autoru (autorima) slikovnice, kao i obliku u kojem će nam tu priču predstaviti: slikovnica s debelim koricama, slikovnica u obliku brošure, *pop-up* slikovnica, slikovnica harmonika, slikovnica *leporello* (ona koja se izvlači kao da je glista). Nije lako biti autor slikovnice, zar ne?

Ne bih se složila s tvrdnjom da su oni koji se bave slikovnicama ostali djetinjasti. Prije bih rekla da su zadržali dijete u sebi koje im omogućava da iskrenim i poštenim očima gledaju svijet oko sebe.

Što slikovnicu čini kvalitetnom? U čemu je vrijednost slikovnice u odgoju djece? Koristite li se slikovnicama pri radu s djecom s posebnim potrebama?

Kvalitetna slikovnica? Čini je, prije svega, realistična ilustracija popraćena tekstom. Najbolji primjer za to su slikovnice “Martine” ili “Maja” (kako su je preveli na hrvatski) belgijskoga dvojca Gilberta Delahayea (tekstopisac) i Marcela Marliera (ilustrator), iako se mnoge starije odgajateljice ne bi složile s time, baš zbog načina na koji je Maja predstavljena. Kada sam predavala talijanski u sklopu tečaja za vrtićku i predškolsku dob, koristila sam se svojim slikovnicama i uistinu su dobro došle kao vizualno sredstvo.

Radeći s odraslim osobama s intelektualnim teškoćama, ne koristim se slikovnicama jer su one, barem one koje su kod nas tiskane, namijenjene isključivo djeci. No u sklopu jednoga malog projekta koristila sam se slikovnicama radeći i s njima, i to slikovnicama koje se temelje na poznatim svjetskim književnim djelima. Budući da mnogi imaju teškoće s čitanjem pa i s razumijevanjem, ovakve su im slikovnice (kojih odavno nema na našem tržištu), dok su zajedno čitali i raspravljali o slikama, približile uvid u djela svjetske književnosti.

Doktor Milan Crnković, kod kojega sam diplomirala iz dječje književnosti, znao je rabiti izraz “slikovnica neprimjerena djeci”. Što mislite, ima li i danas takvih slikovnica i u čemu je zapravo problem?

Većina je današnjih slikovnica “neprimjerena djeci”, prvenstveno jer su nekvalitetno napravljene, od materijala i boja koje nisu nimalo bezazlene. Često su to tekstovi popraćeni ilustracijama koje su previše apstraktne, mnoge koriste žarke boje jer se današnja slikovnica radi gotovo isključivo računalno. Nema više poteza kistom ili olovkom, nema sjenčanja, sve je vrlo plošno. Kao da su slike iz muzeja zamijenjene jeftinim posterima za oglašavanje nekoga događaja i na slikovnicu se više ne gleda kao na malo umjetničko djelo, što ona zapravo i jest (jer mnogi su ilustratori završili umjetničke akademije), već je samo proizvod koji treba donijeti dobit. To je danas globalna pojava.

Po kojim kriterijima gradite svoju zbirku i koliko slikovnica danas imate u njoj?

Kriterij su mi tzv. književna kola, ponegdje ilustratori ili čak godina izdanja. Moja današnja zbirka sadrži više od 7000 naslova.

Je li teško naći prikladan smještaj za toliku količinu slikovnica? Što činite da ih očuvate u dobroj fizičkoj kondiciji?

Jednu prostoriju stana, ispunjenu policama, namijenila sam isključivo slikovnicama jer su one za mene “žive”. Međutim, ne znam kako ih slagati – po jezicima, po ilustratorima ili po godinama izdanja, pa da još negdje uguram i književna kola... Jer, nije to knjižnica u kojoj je primarna klasifikacija i abecedni red. Ja moram točno znati gdje se koja slikovnica nalazi jer ih pamtim vizualno. No, i sada znam gdje se većina slikovnica nalazi, ali trebam malo više reda. I to premještanje i listanje slikovnica “oživljava” ih i drži u dobroj fizičkoj kondiciji.

Imate li duplikata, kako s njima postupate?

Naravno da imam duplikate. Ali ne radi razmjene, nego većinom zbog toga što su neke slikovnice u boljem, a neke u lošijem stanju. Duplikati mi omogućavaju da na izložbama pokažem unutrašnjost slikovnice ili da sa sobom ponesem na predavanja ili radionice malo oštećene primjerke, dok oni u dobrom stanju ostaju kod kuće. Duplikati su mi stoga vrlo važni.

U intervjuima s Vama, a u medijima ih ima poprilično, vrlo ste zanimljivo govorili o postupku prikupljanja knjiga i svojoj mreži suradnika. Što nam o tome možete reći?

Kupujem prvenstveno putem Interneta, a zatim u antikvarijatima diljem Hrvatske, na Britancu u Zagrebu, na festivalu rabljenih knjiga *Bookti-ga* u Poreču. Mnogi mi i daruju svoje slikovnice. Neki od kojih sam prije

putem interneta kupovala slikovnice, sada me znaju, pa mi ponude slikovnice prije nego li ih oglase na internetu. Imam i kolegu skupljača stripova i slikovnica koji za mene nabavlja slikovnice u Hrvatskoj, Sloveniji i Austriji.

Pretpostavljam da Vas u svim antikvarijatima dobro poznaju?

Imala sam priliku surađivati s većinom antikvarijata u Hrvatskoj, pogotovo u Rijeci i Zagrebu, a i s Antikvarijatom “Glavan” iz Ljubljane čiji vlasnik već godinama redovito dolazi na porečku *Booktigu*.

Što treba učiniti onaj tko Vam želi darovati ili prodati svoje slikovnice, vjerujem da je bilo i takvih primjera? Postoji li, uopće, tržište starih slikovnica?

Dovoljno je da mi se javi na e-adresu (tamaratekovic@gmail.com) ili pošalje poruku putem *Facebooka*, kao što su to učinili mnogi prije. Čak su mi se javili pojedinci iz drugih država tražeći određene slikovnice iz svojega djetinjstva. Postoji tržište, može se kupovati putem specijaliziranih mrežnih stranica, kao što su *aukcije.hr* ili *Njuškalo*, a i antikvarijati su na svoje internetske stranice stavili rubriku “slikovnice”. Cijene slikovnica određuje prodavač i one posljednjih godina rastu. Primjerice, slikovnica “Maja”, koju sam prije deset godina mogla kupiti za pet do deset kuna, sada ima cijenu između 80 i 200 kuna, a ima i mnogo skupljih slikovnica.

Koje su najstarije slikovnice u Vašoj zbirci? Tko su njihovi autori i ilustratori?

Mislim da mi je sada najstarija slikovnica ona koja ima naslovnice na kojoj piše “*Rotkäppchen*” (“*Crvenkapica*”) i samo četiri stranice ilustracija – nema teksta (možda ga je nekada i bilo). Na njoj nema nikakvih dodatnih

podataka, ali na svu sreću postoji internet. To je slikovnica koju je oslikao njemački ilustrator Carl Offerdinger krajem 19. stoljeća.

Nabavljate li i suvremene slikovnice? Kako ih birate i kako dolazite do njih?

Suvremenu slikovnicu kupim isključivo ako mi se ilustracija ili oblik slikovnice sviđa. Često ih dobijem na dar. Moja mama često mi ih je kupovala na akcijskim prodajama. Znam ih koji put kupiti u sklopu lota slikovnica putem interneta.

Znamo da je u slikovnici slika važnija od teksta, zato se i zove *slikovnicom*. Jesu li autori slika i teksta uvijek potpisani u svojoj knjizi? Imate li slikovnice s ilustracijama Vladimira Kirina i drugih poznatih hrvatskih ilustratora? Koji su poznati književnici autori slikovnica za djecu?

Najbolje je kad ilustrator i tekstopisac rade kao tandem, poput belgijskoga ilustratora Marcela Marliera i pjesnika i tekstopisca Gilberta Delahaye, koje je spojila njihova izdavačka kuća. Oni su godišnje izrađivali jednu slikovnicu o djevojčici Martine / Maji. Marcel Marlier proslavio se zapravo ovim slikovnicama i da nije pisalo ime tekstopisca, nikada nitko ne bi znao za Delahaye. Međutim, kada je Delahaye umro 1997. godine, tekstove u slikovnicama o djevojčici Martine, odnosno Maji, nastavio je pisati Marcelov sin, Jean-Louis Marlier. Čini mi se da to nitko nije primijetio, čak ni ja. Do sredine četrdesetih godina 20. st. u Hrvatskoj su se nabavljale slike ili čak slikovnice pretežno s njemačkoga govornog područja pa bi onda tekstopisac, koji je često po profesiji bio učitelj, pisao tekst, najčešće rimovan.

Govorimo, na primjer, o slikovnicama Dinka Chudobe ili Vragobe (pseudonim) koji je pisao tekstove na temelju ilustracija, a budući da se nije znalo tko je ilustrator (često da bi im se izbjeglo plaćanje), te su slikovnice postale poznate po svojem tekstopiscu. Često ni ilustrator ni tekstopisac nisu navedeni, najčešće kako bi se izbjeglo dodatno plaćanje autorima, a izbjegavanje navođenja godine izdanja poslužilo bi kako bi se izbjeglo plaćanje poreza. Najbolje je kad je ilustrator i tekstopisac jer je onda slikovnica njegovo potpuno djelo. Tako je i sa stripovima.

Kirinove slikovnice imam gotovo sve, iako ipak malo dvojim o tome treba li ih definirati kao slikovnice jer tekst u njima za dvije stranice prelazi broj stranica s ilustracijama. Prvenstveno se to odnosi na slikovnice u kojima je oslikao bajke braće Grimm, bajke Hansa Christiana Andersena i Defoeova “Robinsona Crusoea” ili Swiftova “Gulivera”. Meni su izvrsni i vrlo prepoznatljivi hrvatski ilustratori – osim Vladimira Kirina, spomenula bih i Vilka Glihu Selana (“Ježeva kućica”), Cvjetu Job (ciklus “Priče iz davnina” Ivane Brlić-Mažuranić) te Danicu Rusjan (“Tajana”).

Jedna je od mojih omiljenih slikovnica koju i Vi imate “Hokus pokus” – priča o životu u cirkusu. Na slici su mnoga cirkuska zanimanja, a svi likovi dijele jedan, zajednički par trodimenzionalnih očiju, učvršćen na posljednjoj stranici. Imate li još takvih, neobičnih slikovnica?

Moram priznati da mi je slikovnica “Hokus pokus” koju je tiskao grafički pogon Tvornice duhana *Rovinj* uistinu zanimljiva. To je prava slikovnica. Jedini je tekst naslov slikovnice, a unutrašnjost ima samo slike, neke u

boji, a neke su sivo-crne. Ta slikovnica ima, također, plastične pokretne oči i kada okrećeš stranice te oči ima uvijek neki drugi lik. Slikovnica govori o cirkusu tako da slike pričaju same za sebe. Imam nekoliko sličnih slikovnica, ali imam i drugih 3D slikovnica s dijelovima za izvlačenje. Sve su one trodimenzionalne i specifične. Teško ih je opisati. U ovoj kategoriji mi je jedna od dražih “Pepeljuga” koju mi je prije nekoliko godina darovao bračni par iz Italije. Često ju prikazujem na svojim izložbama i na predavanjima.

Skupljate li i slikovnice iz drugih zemalja, na stranim jezicima? Jeste li upoznali domaće i inozemne kolekcionare slikovnica?

Skupljam slikovnice na svim mogućim jezicima i pismima. Imam ih na svim jezicima i pismima bivše Jugoslavije te na talijanskom, njemačkom, engleskom, španjolskom, francuskom i ruskom jeziku. Međutim, moram se pohvaliti da imam i slikovnice na kineskom, japanskom, perzijskom, pa čak jednu na irskom gaelskom jeziku i jednu na esperantu. Što se tiče kolekcionara iz inozemstva znam da u Njemačkoj postoji Muzej slikovnice “Burg Wissem” u mjestu Troisdorf, smještenom u dvorcu između Kölna i Bonna. Osnovan je 1982. godine, a sadrži otprilike 300 crteža ilustracija za slikovnice kolekcionara Wilhelma Alslebena, zbirku izvornih slikovnica izdavačice Gertraud Middelhauve, zbirku od otprilike 2000 starih knjiga za djecu od 1498. do 1950. godine koju je skupio profesor Theodor Brüggemann te 800 knjiga o Crvenkapici iz svih krajeva svijeta koje su skupili Elisabeth i Richard Waldmann iz Züricha.

Što se tiče skupljača slikovnica kod nas, poznajem ih nekoliko iz Rijeke koji skupljaju slikovnice o djevojčici Maji (imali smo zajedničku izložbu slikovnica u dječjem odjelu Gradske knjižnice Rijeka 2009. godine), zatim jednoga dragog prijatelja, također iz Rijeke, koji skuplja prvenstveno stripove (ima popriličnu zbirku), ali i slikovnice o Maji kao i slikovnice ilustratorice Ide Bohatta te jednu skupljačicu slikovnica iz Krapine koju je moje kolekcionarstvo potaknulo da se i ona time bavi pa tako i ona već iza sebe ima jednu izložbu svoje kolekcije slikovnica. Tome se vrlo veselim.

Kad sam odlučila progovoriti o svojem hobiju, namjera mi je bila spasiti slikovnice. Naime, slikovnica je kod nas smatrana nekakvom igračkom koju, kada dijete naraste, udijeliš nekome drugome ili baciš u smeće ili njome zapališ vatru. Isto se to dešavalo sa stripovima. A ako je slikovnica “prva dječja knjiga”, neshvatljivo mi je da se s njome može tako postupati. Možda netko misli da se više ne može koristiti njome ako je ponegdje išarana? Meni su takve slikovnice vrlo drage jer nam govore da su se djeca koristila njima, a nisu stajale na polici kao ukras. Katkada su ti išarani primjerci i jedini sačuvani primjerci te slikovnice tako da su mi i stoga vrlo vrijedne. Danas su pokrenute akcije darivanja slikovnica knjižnicama i bolnicama. Mnogi su počeli prodavati slikovnice putem oglasa. One se više ne bacaju i to mi je najvažnije.

Koja je Vaša omiljena slikovnica? Postoji li neka slikovnica koju biste željeli imati u zbirci, a još je niste nabavili?

Već su me nebrojeno puta pitali to pitanje i uvijek se nađem u nedoumici kako odgovoriti. Čudno je, zar ne, ne moći odgovoriti: “Ovo mi je

omiljena slikovnica.” Imam omiljene ilustratorice i ilustratore zbog kojih sam prvenstveno još kao dijete počela skupljati slikovnice i ljubitelj sam određenih tzv. književnih kola, kao što su “Bajke u slici” ilustratorice Marie Pacual, ali također skupljam i sve slikovnice koje se temelje na priči Johanne Spyri o djevojčici Heidi (koja je u slikovnicama pretežno djevojčica duge plave, a ne tamne kovrčave kratke kose), kao i sve slikovnice o Pepeljugi (ali samo one koje mi se svide) jer su me uvijek očaravale njezine bal-ske haljine. I još mi je zanimljivije bilo kako su određeni ilustratori priču o Pepeljugi smještali u različita povijesna razdoblja, tako da imamo Pepeljugu iz srednjega vijeka, Pepeljugu iz razdoblja baroka s krinolinom i perikom na glavi, Pepeljugu s kraja 19. stoljeća koja bi se dobro snašla na čaju kod engleske kraljice Viktorije ili Pepeljugu s početka 20. stoljeća sa zategnutim korzetom oko struka i pripijenom sirena-haljinom s dugačkim šlepom. Slikovnice, kao i druge knjige, odražavaju vrijeme u kojemu su nastale.

Tri sam slikovnice žarko željela nabaviti, kako bih napokon upotpunila svoju kolekciju. Kada sam ih, konačno, uzela u ruke, vjerujte mi, bio je to za mene lutrijski zgoditak. Bila sam istinski sretna jer sam našla nešto što sam tako žarko tražila.

Nekoliko ste puta izlagali slikovnice i uvijek ste bili dobro primljeni. Posjetila sam Vašu krasnu izložbu na *Interliberu* i svjedočila oduševljenju vremenšnih posjetitelja. Bilo je i suza od ganuća. Jesu li posjetitelji uvijek tako emotivni?

Izložba starih slikovnica na Interliberu, 2011.

U pravilu jesu. I tome se radujem jer je upravo to cilj, potaknuti gledatelje da se prisjete svojega djetinjstva, da se prisjete slikovnica koje su imali ili pročitali kao djeca, da se na taj način sjete i članova svoje obitelji kojih više nema među nama.

Uz izložbe došla su i predavanja o slikovnicama i kolekcionarstvu?

To je vjerojatno bilo neizbježno. Ako, kao odrasla osoba, uzmete u ruke slikovnicu i počnete ju pretraživati i “čitati” (vizualno i tekstualno) od korica do korica, naići ćete na nevjerovatne podatke. I onda dobijete potrebu progovoriti o tome. Meni su slikovnice “žive”, s njima se “družim” od kada

znam za sebe pa o njima i o njihovim ilustratorima i o vremenu u kojem su nastale mogu mnogo toga reći.

Prvi sam put osjetila potrebu da o slikovnicama i svojem kolekcionarstvu progovorim kada sam 2011. godine priredila izložbu starih slikovnica na *Interliberu*. Nekako mi izložba više nije bila dovoljna pa sam na glavnoj pozornici, u blizini izložbe, održala tri predavanja: *Maja u školi, Maja u šumi... i njezini autori Marcel Marlier i Gilbert Delahaye, Književna djela za djecu i odrasle kroz slikovnice te Slikovnice 50.-ih i 60.-ih godina 20. stoljeća na području Hrvatske*. I otad sam nastavila s predavanjima u dječjim odjelima gradskih knjižnica, u vrtićima i na drugim izložbama koje su uslijedile.

Kakvi su Vaši daljnji planovi vezani uz slikovnice, možda muzej slikovnica?

Budući da mi se kolekcija prilično povećala, sada me čeka posao popisivanja svih slikovnica na nekoliko različitih načina kako bih mogla raspolagati različitim podacima koje mi svaka od njih ponaosob pruža. Naime, nemam program kojim se knjižnice služe pri katalogizaciji knjiga (što bi mi znatno olakšalo posao), tako da bi popis slikovnica bio samo popis onoga što posjedujem, ali ne i materijal kojim bih se mogla poslužiti kad mi zainteresirani postave neko detaljnije pitanje, npr. koliko imate slikovnica koje su 60-ih godina 20. stoljeća izdane na području Hrvatske? Čeka me velik posao koji će sigurno potrajati duže vrijeme.

Na slikovnice gledam kao na nešto što treba vidjeti, pročitati i proučiti, duže se baviti njima. Nipošto ih ne doživljam kao nešto što treba stajati

na policama knjižnice i čekati posudbu. Zato mislim da im je muzej prikladniji. Jednog dana, vjerojatno... Za sada bih voljela da mi se i dalje omogući održavanje izložbi i predavanja o slikovnicama kako bih svoju zbirku održala “živom”.

I, na kraju, što biste željeli poručiti knjižničarima?

Kao studentica dvije sam akademske godine radila u knjižnici fakulteta i to je posao koji iznimno cijenim. Poruka? Ostanite i dalje svjetionici koji će čitateljima žednim znanja i novih doživljaja uvijek biti na raspolaganju, osvjetljavati im put i pokazivati smjer kako se ne bi izgubili u mnoštvu informacija, kako među knjigama tako i na internetu.

Izložba slikovnica Majstor Vita u Kanfanaru, 2015.

Prikaz knjige

Fragmenti treptaja u minutama svagdana

Renato Baretić

Zapisivati sasvim privatne tajne potpuno javnim jezikom nije nimalo lako. A onda ih ipak i objaviti, eh, o tom iskustvu mogu govoriti samo oslo- njeni o krhki štap pradavnog sjećanja. Sandra Polić Živković odvažila se na tu avanturu ponudivši nam svima, svakome svoj, “Zaštitni faktor” – zbirku kojoj bi najbolje geslo bio stih: “U svim mojim čašama nečeg ima”, izliven iz pjesme “Pobjeda”.

U svakoj od 103 “čaše” iz ovoga servisa doista nečega ima: većina je, u skladu s onom čuvenom prispodobom o optimistu i pesimistu, dopola pu- na (pivo se, ako se ne varam, spominje najčešće, što mene čini dodatno blagonaklonim prikazivačem) ali ne manjka ni onih u kojima su ostale sa- mo opominjuće i podsjećajne mrlje ili skoreni talog kojeg bi valjalo čim prije oprati. Ima i onih posve punih, koje se ispijaju nadušak u prekratkim sekundama apsolutne zaljubljenosti ili majčinske skrbi. Ima tu i čaša koje vas zavaraju na prvi pogled (“oko vara”, tako odgovaraju kućni majstori kad im oprezno kažete da su pločice, ili cijeli pregradni zid, postavili ne- kako ukoso) i tek vas u zadnjem stihu opomenu da ste slijedili sasvim po- grešan trag. Osim pokazivanja autorskih “mišića”, takav pjesnički postu- pak ima i značajan PR-potencijal: tjera čitatelja na ponovno čitanje i još

jedan osmijeh. Sandra Polić Živković rado, ali ipak s mjerom, poseže za tim poetskim alatom. U bilješke i dojmove iz ove zbirke zapisao sam dva reprezentativna naslova za plastičnu ilustraciju i potvrdu te tvrdnje, ali tek mi sad pada na pamet da ih ne smijem ovdje spominjati: pa ubio bih, budala, učinak o kojem sam vam upravo govorio i uništio autoričin *nasmijani plan*.

U istim bilješkama, odmah ovako ispod, stoji i ova: “*mnogo ironije, autoironije i gorkosti (ne 'gorčine'!!!)*”. O, da! Gorkosti ima u brojnim među Sandrinim čašama, čak i onima dopola punim. Gorčinu pak – ono kad se nemoćnom razočaranju pridruži i amok – prepoznao sam tek u jednoj, u pjesmi “Obrok”, mojem osobnom favoritu cijele zbirke, čaši punoj najljuće žestice koja već pri prvom gutljaju zaigranu refleksivnu poetesu pretvara u Hannibala Lectera bez štednjaka.

Ohrabrujuće zrela debitantska zbirka obiluje i pokaznim vježbama iz vještine mijenjanja očišta: pjesnički subjekt sposoban je, uz ostalo, useliti se i u šest tjedana stari fetus netom prije spontanog pobačaja (“Spontano”) i u običnu suzu, otrtu dlanom i ishlaplju na kažiprstu (“Suza”). Tom plemenitom vještinom Sandra Polić Živković ovladala je u zavidnoj mjeri, baš kao i hrabrošću da ne pobjegne pred humorom koji se ukazuje dominantnim sastojkom njenog izričaja i gotovo svakog emotivnog koktela u njezinim *čašama*: stalno prisutan, ali nikad prenaplašen; uvijek blagotvoran po čitatelja, pa čak i kad je u najtamnijoj nijansi sive.

Živkovićkini *fragmenti treptaja*, kao najfinijom pincetom iščupani iz minuta svagdanjeg postojanja, pa uokvireni pažljivo zaigranom intertekstualnošću (od Cesarića i Parunove, pa čak i *Hour* u prvoj pjesmi, do *Arsena* u posljednjoj) rijetko su dojmljiv pjesnički prvijenac, odlučan i ispravan prvi korak. Ukoliko mi je dopušteno – kao “uči” kreativnog pisanja i već dugo umornom stihoklepcu – sugerirati sljedeći korak, predložio bih du-

ČEKAP *Kako početi*

predstavljanje knjige

sandra polić živković

zaštitni faktor

sudjeluju:
Karmela Špoljarić, Sanja Vučković i autorica

glazbeni gost:
Frano Živković

moderira:
Željka Horvat Čeč

dobro došli u
Book caffe Dnevni boravak, Ciottina 12a, Rijeka
u subotu 22. travnja 2017. u 18h

ČEKAP

RAZIGRANA POEZIJA TRENUTKA

Pjesnički svijet Sandre Polić Živković razigran je i pun matulje, u stalnom dijalogu sa svakodnevicom.

Kad je u pjesmici koja se vješto igra s vladom i vladarima i razigranim i razigranim pjesmama, to dolikuje i kad se pjeva o ljubavi, ljubavi i nepredviđenosti, rječitoj urbanosti i običnih životnih situacija.

Autorica oti je pritom, predstava se razigrana kreativnog pjesničkog "kako početi" u svijetu suptilno i vladarima i razigranim i razigranim pjesmama, to dolikuje i kad se pjeva o ljubavi, ljubavi i nepredviđenosti, rječitoj urbanosti i običnih životnih situacija.

Ostala oti je pritom, predstava se razigrana kreativnog pjesničkog "kako početi" u svijetu suptilno i vladarima i razigranim i razigranim pjesmama, to dolikuje i kad se pjeva o ljubavi, ljubavi i nepredviđenosti, rječitoj urbanosti i običnih životnih situacija.

Kad je u pjesmici koja se vješto igra s vladom i vladarima i razigranim i razigranim pjesmama, to dolikuje i kad se pjeva o ljubavi, ljubavi i nepredviđenosti, rječitoj urbanosti i običnih životnih situacija.

Čekap 80 kn
9789539331719

Sandra Polić Živković

boki udah i što skorije skupljanje hrabrosti za zaigranost i humor unutar same pjesničke alatnice: u samom jeziku pjevanja. Autorica nesporno posjeduje (i) taj poetski potencijal, lako ga je nazrijeti, a siguran sam da u svakoj od njenih budućih čaša ima dovoljno prostora za lingvističko-ludičku malu kap. Valja samo odčepiti i tu bocu.

Izazovi modernog doba

Srednja škola za elektrotehniku
i računalstvo Rijeka

Gabrijela Mahmutović, mag. bibl.

gabrijela.mahmutovic@gmail.com

Knjižnica je oduvijek igrala važnu ulogu u životu svake škole, bila izvor informacija i mjesto na kojem su učenici dolazili do podataka potrebnih za svladavanje i upotpunjavanje nastavnih sadržaja. Međutim, u današnje doba velike informatizacije, sve jednostavnijeg pristupa većem broju informacija, u doba e-knjiga i virtualnih knjižnica, postaje pravi izazov odr-

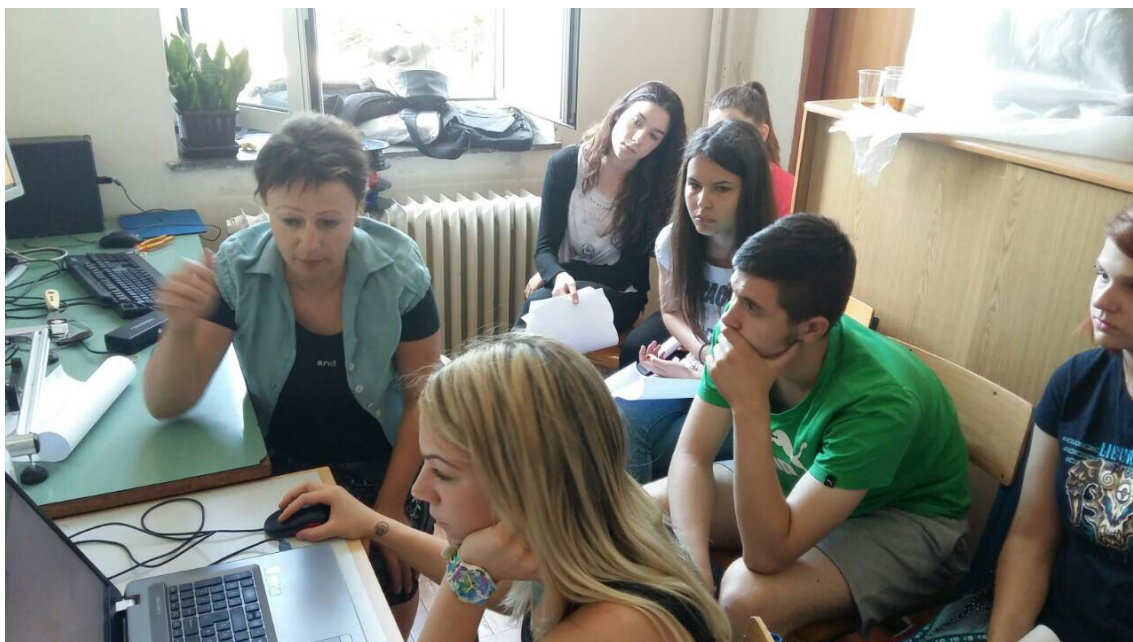
žati knjižnicu središtem školskog života, održati njezin status, važnost i zanimljivost učenicima. Čak se i osnovna djelatnost knjižnice, posuđivanje knjiga i lektire, u ovo doba virtualno dostupnih lektira i brojnih ostalih naslova, polagano gubi. U našoj smo školi odlučili proširiti djelovanje knjižnice i time je čim više modernizirati, približiti novim generacijama učenika i uloviti se u koštac s izazovom koje novo doba informatizacije nosi sa sobom. Trudimo se knjižnicu, osim prostorom u kojem učenici borave zbog učenja, pisanja zadaća ili druženja i odmora, učiniti i prostorom podrške različitim nastavnim programima u školi.

Oduvijek su se u knjižnici obilježavali različiti značajni datumi i obljetnice. Tako se i sada u našoj knjižnici održavaju večeri poezije, Dan sjećanja na pad Vukovara, Dan voda, obljetnice rođenja pisaca i slično. Sva događanja u školi na neki su način povezana upravo s knjižnicom. No, postalo

je izazovno proširiti djelovanje izvan toga kako bi knjižnica postala mjesto aktivnog sudjelovanja učenika u nastavnom procesu izvan dosadašnjeg posuđivanja lektire za potrebe nastave Hrvatskog jezika. Prostor za proširenje aktivnosti prepoznali smo upravo u novim tehnologijama, multimediji i informatizaciji. Naša knjižnica opremljena je računalima za učenike, LCD televizorom, projektorom i ostalim modernim pomagalicama. Zbog svoje opremljenosti uvijek može biti pomoć ostalim kolegama nastavnicima u održavanju nastave i korištenju tehnologija koje možda u svojim učionicama nemaju. Među prvima ih je prepoznala i u svojoj nastavi počela koristiti profesorica Hrvatskog jezika Ivana Badurina. Osim lektire koju ponekad obogati filmom snimljenim prema knjizi, a koju nabavimo i projiciramo u sklopu nastave Hrvatskog jezika, knjižnicu koristimo i u nastavi posvećenog jeziku. Kolegica Badurina i ja osmislile smo i izradile interaktivne kvizove, križaljke i mentalne mape koristeći nove web 2.0 alate. Oni pomažu učenicima u svladavanju novog gradiva te usustavljanju i provjeravanju već obrađenog. Izrađujemo kvizove koristeći alat Kahoot, u sklopu sata provjere ili ponavljanja sadržaja iz lektire ili jezika, a provodimo ih u knjižnici. Rezultati su povratna informacija kolegici iz Hrvatskoga jezika. Učenicima se ovaj način ponavljanja i provjeravanja znanja puno više dopada i čini zabavnijim od tradicionalnih metoda. Već samo korištenje njihovih pametnih telefona za upisivanje odgovora, natjecateljski duh koji se potiče ovakvom vrstom kviza, čine svakodnevnu nastavu zanimljivijom i atraktivnijom. Također nudimo podršku standardnoj nastavi izradom osmosmjerki za ponavljanje ključnih pojmova ili radom s učenicima u alatu

MindMaister u izradi mentalnih mapa kojima naučeno gradivo lakše povezuju i sistematiziraju. Na ovaj način knjižnica postaje podrška redovnoj nastavi za lakše uvođenje novih alata i multimedije, nudi podršku u izradi web materijala nastavnicima koji možda za iste nemaju iskustva ili ideja. Redovito se održavaju predavanja na temu pravilnog pisanja životopisa u modernim i danas rasprostranjenim web formama, predavanje o načinu korištenja društvene mreže LinkedIn za prezentiranje učeničkih vještina koje će moći pokazati na tržištu rada, pomaže se učenicima u izradi web portfolia te ih se podučava pravilnom pisanju poslovnih mailova i prijava za posao. Time pomažemo i razrednicima u provođenju ovih tema iz kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja.

Uključujemo se i u dio izbornih programa koji se izvode u našoj školi. Jedan od njih je 3D modeliranje koje vodi profesorica Dolores Kapović te

zajedničkom suradnjom osmišljavamo i izrađujemo brojne predmete i ukrase na našem 3D printeru.

Uspješnu suradnju ostvarili smo i sa Školom za primijenjenu umjetnost u Rijeci te Zajednicom tehničke kulture u Rijeci, s kojom sudjelujemo u projektu “Prvi koraci u 3D modeliranju” kao škola partner u školskoj godini 2016./2017.

Festival znanosti 2017. godine Vrijeme Ane Frank

Silvana Kopajtić Zurak, prof.

OŠ Kostrena

silvana.kopajtic.zurak@gmail.com

Festival znanosti je manifestacija koja se ove godine održava 15. put po redu, u organizaciji British Councila, Tehničkog muzeja Nikola Tesla iz Zagreba i hrvatskih sveučilišta, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja. Tema Festivala znanosti 2017. je bila "Vrijeme" (i kronološko i meteorološko). Festival se održavao u razdoblju od 24. do 29. travnja 2017. godine. Festival znanosti događanje je s ciljem približavanja znanosti javnosti, odnosno informiranja javnosti o aktivnostima i rezultatima iz područja znanosti, poboljšavanja javne percepcije znanstvenika te motiviranja mladih za istraživanje i stjecanje novih znanja.

Ove godine učenici osmih razreda, pod mentorstvom Silvane Kopajtić Zurak, prof., a u okviru programa Škole za škole, prezentirali su svoj projekt Vrijeme Ane Frank, 28. travnja 2017., na Filozofskom fakultetu, u Kampusu na Trsatu.

U projekt je bilo uključeno 29 učenika. Primijenivši sekvencijsku grafičku mapu (višestruku vremensku crtu), učenici su odredili su najvažnije

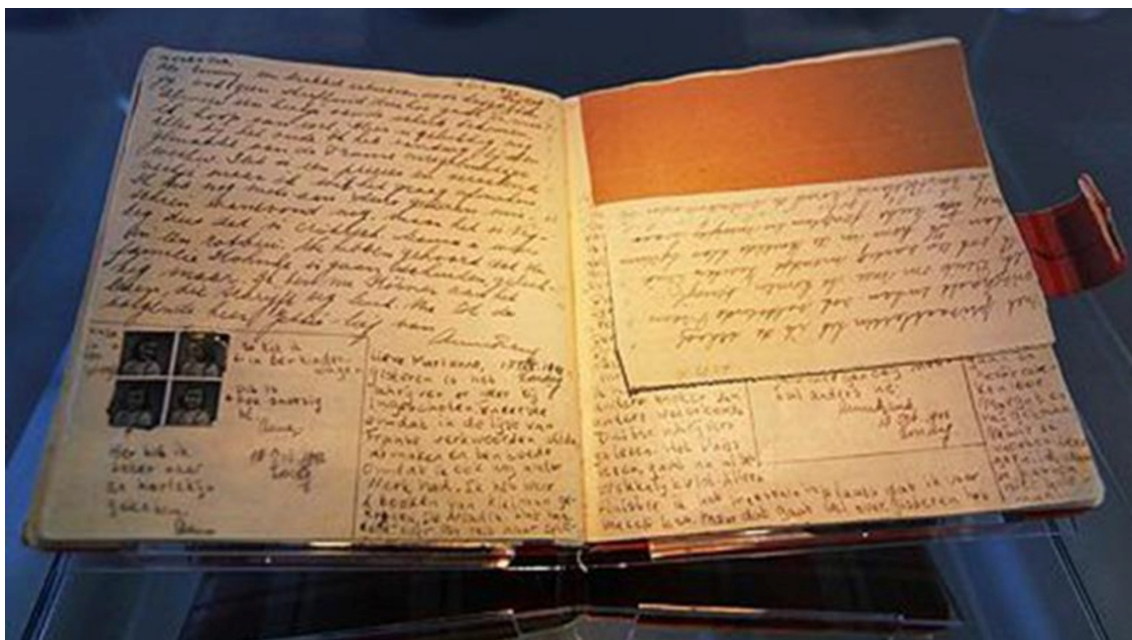
Tema:
holokaust

- 1.aspekt/pod-tema Život Ane Frank od 14.lipnja 1942. do 1.kolovoza 1944.
- 2.aspekt/pod-tema Drugi svjetski rat u Europi od 1942. do 1944.
- 3.aspekt/pod-tema Logori u Europi od 1942.do 1944.
- 4.aspekt/pod-tema Život u Americi od 1942. do 1944.

dogadaje u Europi od 1942., do 1945. godine (s naglaskom na holokaust). Sagledali su, s povijesnog aspekta, događaje u Americi od 1942. do 1945. Čitali su lektirno djelo Dnevnik Ane Frank, s akcentom na psihološko promatranje lika Ane. Učenici su bili podijeljeni u 4 grupe. Prva grupa imala je zadatak vrlo temeljito pročitati lektirno djelo i pritom raditi bilješke vezane za najznačajnije događaje za Anu Frank. Druga grupa trebala je istražiti logore u Europi od 1942. do 1945. Treća grupa trebala je zabilježiti najvažnije događaje na eurpskom kopnu od 1942. do 1945. (povijesne, političke, ratne, bitke...).

Četvrta grupa trebala je proučiti najvažnije događaje te povijesnu, ekonomsku i socijalnu situaciju u Americi od 1942. do 1945. Dobivenu građu bilježili su na vremensku crtu, izrađujući sekvencijsku grafičku mapu.

Sačuvane stranice Aninog dnevnika

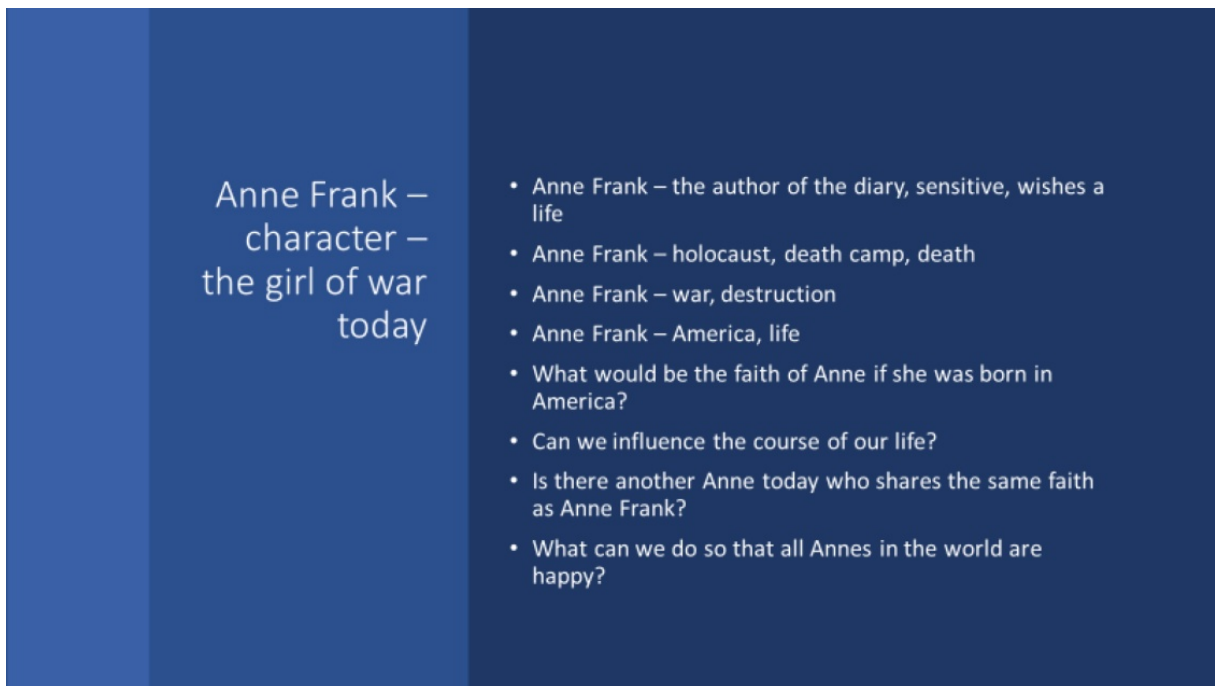
Dolazak Židova u Auschwitz

Sljedeća faza rada temeljila se na usporednoj metodi. Ovaj je faza bila faza sintetiziranja svih prikupljenih podataka (svih četiriju grupa). Učenici svih grupa sagledavali su npr. lipanj 1942. u Dnevniku Ane Frank, na ratnim bojištima u Europi, broj logora te godine u Europi i stanje u Americi u lipnju 1942.

Nakon temeljite analize učenici su donosili zaključke i pokušali odgovoriti na pitanje što bi bilo s Anom Frank da se rodila kao Amerikanka.

Neki su učenici imali poteškoće u suradničkom radu, radije su djelovali samostalno, nenavikli zajednički donositi zaključke i tek su s vremenom usvojili značaj tuđeg mišljenja za osobni razvoj razmišljanja i prihvatili tuđe razmišljanje za bogaćenje svog stava.

Anne Frank –
character –
the girl of war
today

- Anne Frank – the author of the diary, sensitive, wishes a life
- Anne Frank – holocaust, death camp, death
- Anne Frank – war, destruction
- Anne Frank – America, life
- What would be the faith of Anne if she was born in America?
- Can we influence the course of our life?
- Is there another Anne today who shares the same faith as Anne Frank?
- What can we do so that all Annes in the world are happy?

Poruka svijetu

Projektne rad uvelike pridonosi razvoju osobnosti na socijalnom i kognitivnom planu. Rad na projektu uključuje metodu znanstvenog rada na nižoj, ali ipak znanstvenoj razini i time se stvaraju temelji za stvaranje novih spoznaja. Projekt, uz pravilno vođenje, kod učenika stvara ljubav prema znanosti i pronalasku novog, pobuđuje znatiželju i istraživački duh te time obogaćuje, pozitivno, život učenika.

Prezentacija projekta na Sveučilišnoj aveniji toga travanjskog kišnog dana bila je pravo sunce, možda prva sunčeva zraka budućih znanstvenika. Učenici su vrlo sigurno, jasno i govornički vrlo vješto prezentirali svoj rad prisutnoj publici, sveučilišnim profesorima, velikom broju učenika i njihovim mentorima.

Razgovor ugodni s Olegom Mandićem

mr. sc. Maja Cvjetković, prof. i mag. kroat.

Građevinska tehnička škola Rijeka

majacvjetkovic22@gmail.com

Građevinska tehnička škola Rijeka, 10. travnja 2017. godine, ugostila je gospodina Olega Mandića, posljednjeg logoraša koji je živ napustio zloglasni logor Auschwitz. Susret s gospodinom Mandićem počeli smo pripremati početkom godine, nakon njegova inspirativnog predavanja u Knjižničarskom društvu Rijeka. Uslijedila je donacija Grada Rijeke knjižnicama Primorsko-goranske županije u vidu 5 primjeraka knjige Roberta Covaza *Oleg Mandić – posljednji dječak iz Auschwitza*. To nas je potaklo da organiziramo susret, a ideju su prihvatile kolegice Ivana Kovač i Anamarija Marković, profesorice povijesti u našoj školi, kao i ravnatelj, gospodin Boris Petrović. Profesorice su pripremale učenike na redovnoj nastavi povijesti, a učenici su izradili plakate na temu holokausta, tako da smo imali pripremljene, informirane i zainteresirane sugovornike.

Gospodin Mandić potomak je iznimne obitelji intelektualaca, sveučilišnih profesora i političara iz Kastva. O članovima njegove obitelji možete pročitati u knjizi *Kronika obitelji Mandić*, a primjerak se nalazi i u našoj knjižnici, zahvaljujući samom autoru, gospodinu Mandiću. Gospodin Mandić, novinar, publicist, pravnik i Opatijac, družio se s našim učenicima

1., 2. i 4. razreda. Prikazao im je svoj dokumentarni film i odgovarao na njihova pitanja. Pokazao im serijski broj tetoviran na podlaktici i objasnio zašto je život posvetio šireći istinu o Auschwitzu i uvijek se, hrabro, vraćao na mjesto zločina, koliko god to bilo teško i tjeskobno.

No, osim traumatične sudbine logoraša, našim učenicima se predstavio kroz život nakon logora u kojem je bio sretan i ispunjen jer je bio siguran da mu se ništa loše ne može dogoditi, nakon što je preživio strahote Auschwitzta.

Možda je to bila preteška lekcija za naše mlade učenike, danas, ali sigurni smo da će im ostati u sjećanju i koristiti u nepredvidivim životnim situacijama.

Osvrt na događanja u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka u 2017. godini

Jana Krišković Baždarić, dipl. knjižničarka

Sveučilišna knjižnica Rijeka

jkriskovic@svkri.hr

Festival znanosti u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka

**“390. godišnjica dolaska isusovaca u Rijeku
(sjećanje na prošlost – odrednica sadašnjosti)”**

U ponedjeljak, 24. travnja 2017. godine u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka održan je program pod nazivom “390. godišnjica dolaska isusovaca u Rijeku (sjećanje na prošlost – odrednica sadašnjosti)”, kojim je Sveučilišna knjižnica sudjelovala u “Festivalu znanosti” čija je ovogodišnja tema bila Vrijeme.

Dr. sc. Maja Ćutić Gorup održala je predavanje pod nazivom “St. Veit am Flaum: od kapetana zaštitnika reformacije Francesca Barba do dolaska Družbe Isusove”, koje je obuhvatilo razdoblje od protestantske djelatnosti riječkog kapetana Francesca Barba u vrijeme djelovanja tiskare u Urachu (1561.–1565.) do dolaska vjerskih redova s protureformatorskim ciljevima u Rijeku početkom 17. stoljeća.

U predavanju mr. sc. Ivica Musa SJ “Isusovci i kolegij u Rijeci: pretpovijest i dinamika nastanka isusovačkog školstva i dolaska u Rijeku” bilo je riječi o osnivaču Družbe Isusove Ignaciju Loyoli i osnivanju i djelovanju isusovačkih zavoda po Europi i svijetu, uključujući i Rijeku.

Otvorena je i izložba kiparice i slikarice Margarete Krstić pod nazivom “Odjeća Rijeke i okolice od 16. do 19. stoljeća”. Izložbom skulptura u bijeloj oslikanoj neglaziranoj keramici Margareta Krstić prikazala je odjeću Rijeke i okolice od 16. do 19. stoljeća. Izložene su također bile i radne skice, kojima se dobio uvid u nastanak izloženih radova.

Noć knjige u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka

“Sirija – zemlja na raskrižju” i prezentacija zbirke kratkih priča “Za'atar – priče s Bliskog istoka” – Hrvoje Ivančić

U petak, 21. travnja 2017. godine u dvorani izložbe Glagoljica održano je putopisno, geopolitičko, povijesno i novinarsko predavanje “Sirija – zemlja na raskrižju” i prezentacija zbirke kratkih priča “Za'atar – priče s Bliskog istoka” novinara i pisca Hrvoja Ivančića.

Kroz predavanje i prezentaciju s brojnim autorskim fotografijama, Ivančić je publici približio političku, gospodarsku i životnu situaciju u Siriji te predstavio zbirku kratkih priča inspiriranu dugogodišnjim putovanjima na Bliski istok.

Tjedan brucoša u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka

Od 2. do 6. listopada 2017. godine u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka održan je “Tjedan brucoša”.

Tijekom cijelog tjedna održavale su se “Ture za brucoše” – orijentacijski obilasci Knjižnice pod vodstvom diplomirane knjižničarke na kojima su brucoši mogli saznati sve što ih zanima o Knjižnici, njenom prostoru i uslugama.

Brojni brucoši iskoristili su i mogućnost godišnjeg upisa po povoljnijoj cijeni za vrijeme održavanja “Happy houra za brucoše” tijekom cijelog tjedna.

SVKRI

POSTANI SVKRI BRUCOŠ I SVRATI NA

TJEDAN BRUCOŠA U SVKRI

2. – 6.10.2017

Očekuje te:

- **INFO PUNKT** – saznaj sve što te zanima o Knjižnici, prostoru i uslugama
- **TURA ZA BRUCOŠE** – orijentacijski obilazak Knjižnice tijekom cijelog tjedna od 14:00 do 15:00 sati
- **HAPPY HOUR ZA BRUCOŠE** – tijekom cijelog tjedna od 15:00 do 17:00 sati godišnja članarina -- kuna

DOĐI U KNJIŽNICU JER IMAMO SVE ŠTO TI TREBA ZA LAKŠE I USPJEŠNIJE STUDIRANJE!

- ✓ ISPITNA LITERATURA
- ✓ UGODAN PROSTOR ZA UČENJE DO KASNIH NOĆNIH SATI
- ✓ RAČUNALA S PRISTUPOM INTERNETU
- ✓ DISCOVERY SERVIS – OBJEDINJENI PRETRAŽIVAČ LITERATURE UNIRI
- ✓ POMOĆ KNJIŽNIČARA PRI PRETRAŽIVANJU LITERATURE
- ✓ EDUKACIJE ZA STUDENTE
- ✓ MJESTO ZA DRUŽENJE

VESELIMO SE DRUŽENJU NA ADRESI:

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA

DOLAC 1, RIJEKA

Tel: 051/336-129; Mail: informat@svkri.hr

**Obljetnice,
skupovi,
okrugli stol**

390. obljetnica osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci

Senka Tomljanović, ravnateljica SVKRI

stomljan@svkri.hr

Srdačnu dobrodošlicu na središnju svečanost obilježavanja 390.-te obljetnice osnivanja isusovačke knjižnice u Rijeci uputila je ravnateljica Sveučilišne knjižnice u Rijeci prisutnim gostima: rektorici Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Snježani Prijić-Samaržiji, nadbiskupu mons. dr. Ivanu Devčiću, zamjeniku gradonačelnika dr. sc. Nikoli Ivanišu, zamjenici župana PGŽ Marini Medarić i izaslaniku ministrice kulture Goranu Crnkoviću, ravnateljicu Državnog arhiva u Rijeci. Prisustvovali su i brojni knjižničari iz Rijeke, Osijeka, Dubrovnika, Splita, Zadra i Zagreba.

Isusovački red 1627. godine osniva u Rijeci kolegij i gimnaziju u čijem je sastavu i knjižnica. Knjižnica je u Rijeci djelovala daljnjih 146 godina. Danas je u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka sačuvano između 1.400 i 1.500 knjiga, od ukupno 2.570 svezaka knjiga riječkog kolegija. Riječka isusovačka knjižnica je nakon 390 godina ostala u gradu u kojem je nastala i to u knjižnici visokog učilišta toga grada, što nam daje za pravo da 390. godišnjicu osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija, obilježavamo i kao 390. godišnjicu nastanka današnje Sveučilišne knjižnice Rijeka.

Osim što knjige u ovoj zbirci svjedoče o povijesti Rijeke i njezinog visokog obrazovanja, sama zbirka predstavlja ogromno kulturno i materijalno bogatstvo. **Svjetski kulturni značaj daje joj činjenica da sadrži 14 naslova inkunabula** (tiskane knjige izdane od 1455. do 1500. godine) i **145 naslova knjiga 16. stoljeća** koje su po svjetskim standardima vrlo rijetke knjige.

U drugoj polovici 2016. godine započela je u Sveučilišnoj knjižnici sustavna i cjelovita bibliografska obrada isusovačkog fonda, od čega je do danas obrađeno 620 svezaka. Hrvatske isusovačke knjižnice uglavnom nisu bibliografski obrađene i uključene u internetske baze podataka, pa informacija o njihovoj sadržaju nije dostupna niti općoj javnosti niti istraži-

vačima, što ima za posljedicu nedovoljno poznavanje bogatstva hrvatske baštine i hrvatske povijesti kod njenih vlastitih građana, ali i na međunarodnom planu gdje hrvatska kultura zaslužuje daleko bolju poziciju.

Obilježavanjem 390. godišnjice osnivanja isusovačke knjižnice u Rijeci građanima Rijeke želimo prenijeti informaciju o izuzetnom bogatstvu kulturne baštine njihovog grada, koja se čuva u okrilju Sveučilišta u Rijeci.

Isticanjem važnosti ove kulturne rijetkosti želi se postići nekoliko ciljeva: želi se ponuditi temu organizatorima programa Rijeka EPK 2020 koja može privući pozornost europske javnosti na Rijeku kao Europsku prijestolnicu kulture 2020, želi se izvijestiti znanstvenu javnost da sadržaj riječke isusovačke knjižnice može istraživačima pružiti nove podatke za njihova istraživanja i nove znanstvene spoznaje, želi se kulturne i obrazovne ustanove koje raspolažu povijesnim izvorima nekadašnje isusovačke knjižnice pozvati na suradnju, kako bi se u idućim godinama objedinile sve informacije o riječkoj isusovačkoj knjižnici na jednom virtualnom mjestu.

Ravnateljica Senka Tomljanović ukratko je uputila prisutne u izložbu originala knjiga isusovačke knjižnice postavljenu ispred i u dvorani Glagoljice. Na posebnom mjestu bila su istaknuta dva dragocjena izložka koja nisu knjige, već arhivski dokumenti koje su za ovu priliku dobili ljubaznošću njihovih imatelja, a bez kojih ova izložba ne bi bila cjelovita.

Prva je plijenila pažnju izložena **povelja cara Ferdinanda II iz 1633. godine**, koja se čuva u Pomorskom i povijesnom muzeju hrvatskog primorja u Rijeci. Dokument se današnjim rječnikom može opisati kao “akreditacija”, odnosno priznanje kvalitete riječke gimnazije, kojom vrhovni

poglavar tadašnje države sve prerogative i slobostine riječke gimnazije izjednačuje s onima koje koriste svi članovi bilo kojih sveučilišta u Europi.

Drugi arhivski dokument bio je potpuni inventar riječke isusovačke knjižnice u kojem su knjige popisane po stručnim skupinama kako su bile smještene na policama. Inventar nam je za ovu prigodu posudio Državni arhiv u Rijeci. Ukupno je popisano 1.644 naslova i 2.570 svezaka knjiga. Ovo je jedini dokument na temelju kojega se može saznati koliko je knjiga isusovačke knjižnice do danas sačuvano, a za koje do sada znamo da postoje Sveučilišnoj knjižnici, Knjižnici sušačke gimnazije i Knjižnici teologije u Rijeci.

Izložba u vitrinama je započeta sa dvije knjige: onom najranije inventariziranom iz 1627. god. iz godine osnivanja, i onom najkasnije inventarizi-

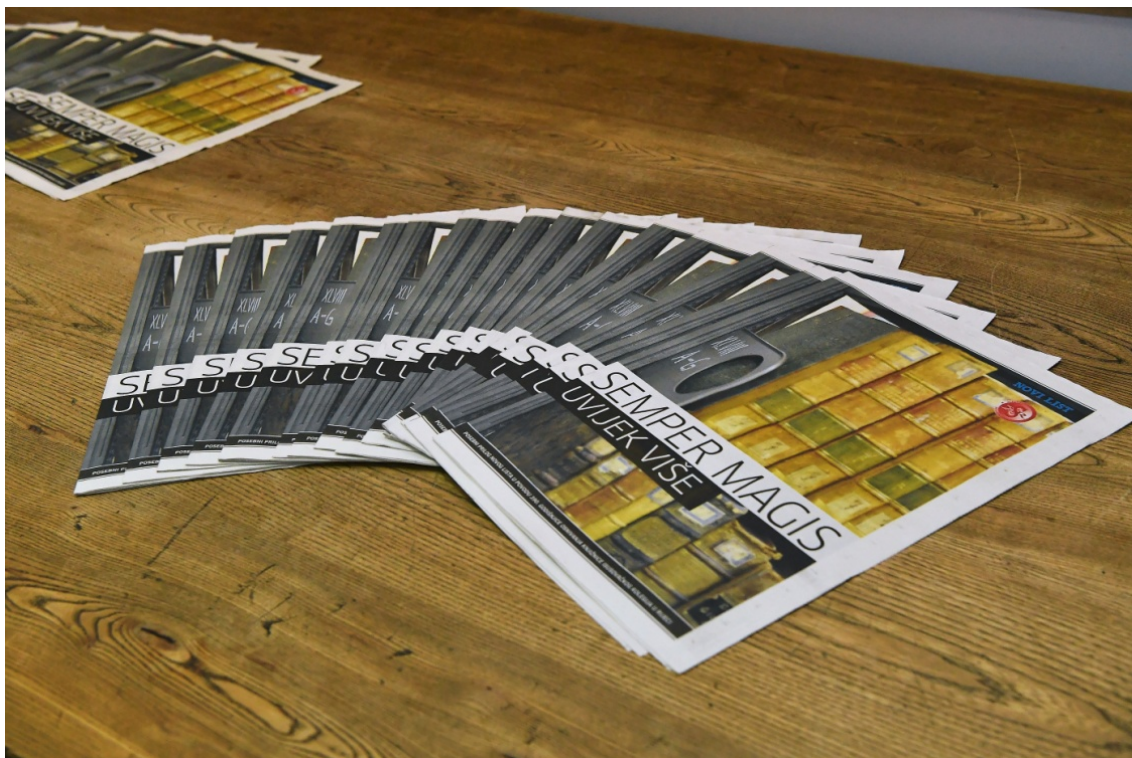
Ravnateljica Tomljanović i akademik Rukavina

ranom iz 1773., iz posljednje godine postojanja knjižnice. Slijedili su ih izabrani primjerci po stručnim skupinama iz inventara, s naglaskom na riječke i hrvatske autore. Prikazani su udžbenici za kasnije studije filozofije i teologije, te na kraju udžbenici Nautičke akademije u Rijeci, osnovane nakon ukinuća reda, koju vodi riječki isusovac Franjo Ksaver Orlando. Na kraju je izloženo nekoliko knjiga sa zanimljivim ekslibrisima tj. navodima o vlasništvu, kao poziv na daljnja istraživanja sudbine ovih knjiga.

Zbog posebnih uvjeta prema kojima se mora čuvati ova građa, dokumenti i knjige su odmah vraćeni u zaštićene sefove i spremišta. Za sve zainteresirane pripremljena je mrežna/ virtualna izložba digitaliziranih naslovnica originala koju su gosti mogli pogledati na računalu u predvorju i koja će biti stalno dostupna na mrežnoj stranici www.svkri.uniri.hr.

Posebno izdanje Novog lista SEMPER MAGIS (Uvijek više)

Od 27. studenoga 2017. izložba je za građanstvo prenesena na plakatima i na Korzo. "Semper Magis" (Uvijek više) je publikacija koja prati cjelokupno obilježavanje 390. Obljetnice, poseban prilog Novog lista na 16 stranica koji je uredio veliki prijatelj riječke kulture Bruno Lonačarić.

Obilježavanje 390. obljetnice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci

mr. sc. Orieta Lubiana

Sveučilišna knjižnica Rijeka

olubiana@svkri.hr

Sveučilišna knjižnica pripremila je bogat program prigodom obilježavanja 390. godišnjice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci (23. studenoga 1627. godine).

Isusovački red u Rijeci je 1627. godine osnovao kolegij i gimnaziju u čijem je sastavu bila i knjižnica, koja je u Rijeci djelovala daljnjih 146 godina. Knjižnica od 1633. dobiva karakter visokoškolske knjižnice, budući da isusovačka škola filozofije i moralne teologije te godine dobiva određena prava europskih sveučilišta.

Danas je u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka sačuvano oko 1.300 knjiga riječkog kolegija, što je izuzetna rijetkost, budući da su nakon ukinuća isusovačkog reda 1773. godine isusovačke knjižnice preseljavane iz mjesta u kojima su djelovale, a njihovi su se dijelovi spajali s fondovima drugih knjižnica. Riječka isusovačka knjižnica je nakon 390 godina ostala u gradu u kojem je nastala i to u knjižnici visokog učilišta toga grada.

Program obilježavanja 390. godišnjice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci odvijao se od 22. studenoga do 7. prosinca 2017. godine, a

obuhvaćao je: priređivanje svečanog otvorenja izložbe knjiga iz isusovačkog fonda 22. studenoga, priređivanje svečanosti na samu obljetnicu 23. studenoga i priređivanje izložbe primjeraka iz fonda riječke isusovačke knjižnice u tri inačice (fizička izložba knjiga, izložba na webu knjižnice i izložba plakata na Korzu).

Pokroviteljica svečanosti bila je predsjednica Republike Hrvatske, Kolumbina Grabar-Kitarović.

Programom obilježavanja 390. godišnjice osnivanja isusovačke knjižnice u Rijeci, Sveučilišna knjižnica željela je građanima grada Rijeke ukazati na izuzetno bogatstvo kulturne baštine njihovog grada, koja se čuva u okrilju Sveučilišta u Rijeci. Također, željela se organizatorima programa Riječka EPK 2020 ponuditi tema koja može svrnuti pozornost europske javnosti na Rijeku kao Europsku prijestolnicu kulture 2020., a znanstvenu javnost izvijestiti da se sadržaj riječke isusovačke knjižnice po prvi put opisuje na način da istraživačima pruža nove podatke za njihova istraživanja i mogućnost novih znanstvenih spoznaja. Na kraju, željela se potaknuti suradnja s drugim kulturnim i obrazovnim ustanovama koje raspolažu određenim brojem primjeraka nekadašnje isusovačke knjižnice odnosno arhivskom građom (Teologija u Rijeci, Sušačka gimnazija, Državni arhiv u Rijeci), kako bi u idućim godinama mogli objediniti sve informacijske izvore o riječkoj isusovačkoj knjižnici na jednom virtualnom mjestu.

Dana 22. studenoga 2017. održana je svečanost otvorenja izložbe knjiga iz riječkog isusovačkog kolegija iz fonda Sveučilišne knjižnice Rijeka. Bilo je izloženo dvadeset i sedam najatraktivnijih primjeraka knjiga iz isuso-

vačke zbirke, a svaki izložak pratio je popularno pisani tekst na hrvatskom i engleskom jeziku, koji upućuje na kontekst zbog kojega je pojedini primjerak odabran za izlaganje.

Knjige isusovačke knjižnice temelj su fonda današnje Sveučilišne knjižnice, a ujedno i jedina uglavnom sačuvana isusovačka knjižnica u Republici Hrvatskoj.

Osim što knjige u ovoj zbirci svjedoče o povijesti Rijeke i njezinog visokog obrazovanja, sama zbirka predstavlja ogromno materijalno i kulturno bogatstvo.

Kolektiv SVKRI s predsjednicom.

*Predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović
i ravnateljica Sveučilišne knjižnice Rijeka Senka Tomljanović*

Izložbu je otvorila predsjednica Republike Hrvatske, Kolinda Grabar-Kitarović, uz nazočnost članova riječke akademske, političke i crkvene zajednice te djelatnika Sveučilišne knjižnice Rijeka.

Osim knjiga iz isusovačke zbirke, mogla se vidjeti i originalna povelja tadašnjega vla-

dara, cara Ferdinanda II. kojom se privilegije i slobostine isusovačke gimnazije izjednačuju s onima koje koriste i primaju svi članovi bilo kojeg sveučilišta u Europi. Povelja se čuva u Pomorskom i povijesnom muzeju u Rijeci.

Tom prigodom ravnateljica Sveučilišne knjižnice predsjednici je uručila prigodan dar – pretisak glagoljskog “Misala hruackog” iz 1531. Godine, najljepše knjige iz riječke glagoljske tiskare Šimuna Kožičića Benje.

Okupljenima se obratila predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, a na svečanosti su govorile rektorica Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Snježana Prijic Samaržija i ravnateljica Sveučilišne knjižnice Senka Tomljanović.

Središnja svečanost obilježavanja 390. obljetnice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci održala se na sam dan obljetnice, 23. studenoga 2017. godine.

Nazočnima su se obratili zamjenik gradonačelnika Grada Rijeke dr. sc. Nikola Ivaniš, zamjenica župana Županije primorsko-goranske Marina Medarić, rektorica Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Snježana Prijic Samaržija, nadbiskup Riječke nadbiskupije mons. dr. Ivan Devčić i ravnateljica Sveučilišne knjižnice Rijeka Senka Tomljanović. U sklopu svečanosti, prisutni su razgledali izložbu dvadeset i sedam originalnih primjeraka isusovačke zbirke i virtualnu izložbu na web stranicama Knjižnice:

<http://www.svkri.uniri.hr/digitalno/exhibits/show/obljetnica>

Izložbu je popratio i posebni prilog *Novoga lista* urednika Brune Lončarića:

<http://www.svkri.uniri.hr/digitalno/exhibits/show/obljetnica/prilog-iz-novog-lista>

Svečano obilježavanje 390. obljetnice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci zaključeno je otvorenjem izložbe dvadeset plakata izrađenih na temelju digitaliziranih naslovnica virtualne izložbe “Knjižnica isusovačkog kolegija u Rijeci”. Izložba se na Korzu mogla razgledati od 27. studenoga do 6. prosinca 2017. godine.

Rijeka riječi

Književni festival povezuje srednjoškolce
i riječku literarnu scenu

Sandra Vidović, prof. i dipl. bibl.

Voditeljica ŽV srednjoškolskih knjižničara PGŽ

Prva riječka hrvatska gimnazija

sandra.vidovic2@skole.hr

Opće je poznato da okrugli rođendani zaslužuju velike proslave. Prva riječka hrvatska gimnazija primijenila je to nepisano pravilo pa je u sklopu svoje 390. obljetnice odlučila upotpuniti slavljenički program brojnim događanjima koja su prethodila velikoj svečanosti upriličenoj u Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca. Jedno od njih je i prvi Književni festival u prostorima Škole organiziran u tjednu od 13. do 16. studenog 2017., pod nazivom “Rijeka riječi”.

Ovu hvalevrijednu i nesvakidašnju manifestaciju osmislila je i organizirala školska knjižničarka Sandra Vidović uz pomoć profesorica hrvatskog jezika Nataše Kuzmar Colnar i Jasne Radoičić, a program je financiran iz Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke i dijelom iz sredstava za kreativni rad Primorsko-goranske županije. Približiti mladima lokalnu književnu scenu i potaknuti interes za čitanjem domaće literature izvan okvira školske lektire bila je namjera profesorice Vidović dok je pisala ovaj program.

Projekt je ostvaren u suradnji s neformalnom književnom skupinom RiLit, piscima povezanih s ciljem reafirmacije promocije i pojačane konzumacije književnog stvaralaštva. Tijekom ljetnih praznika učenici su dobili zadatak pročitati knjige Davora Mandića, Zorana Krušvara, Envera Krivca i Tee Tulić te su kroz druženja i razgovore sa školskom knjižničarkom i profesoricama hrvatskoga jezika tragali za smislom i biti u djelima suvremenih autora. Tijekom druženja u školskoj knjižnici dogovorili su strategiju vođenja književnih susreta. U ponedjeljak, 13. studenog 2017., Festival je otvorio Davor Mandić, riječki novinar i pisac čiji je roman “Đavolja simfonija” oduševio one koji su ga čitali, ali i zainteresirao ostatak okupljenih u školskoj knjižnici. Razgovor je bio strastven i glasan jer je učenike zanimalo glavni junak romana. Pokušavajući se poistovjetiti s njim

zaključili su da je ipak premlad za sve nevolje koje su ga snašle. Mandić je glasno zagovarao svoje viđenje tako da je profesorica morala zaustaviti debatu jer se kraj nije nazirao ni nakon sat i pol druženja. No, autor je ostao u školskoj knjižnici još cijeli školski sat u neformalnom druženju s učenicima koji su imali još bezbroj pitanja.

Upoznavanje sa svijetom znanstvene fantastike u hrvatskoj i riječkoj književnosti priuštio je Zoran Krušvar, gost drugog dana. Zoran piše knjige i druge tekstove za novce po narudžbi. Trenutno mu uloga oca oduzima svo slobodno vrijeme tako da je pisanje ostavio za neka druga vremena. Kada piše ipak najviše voli svijet znanstvene fantastike jer mu fantastika ne dozvoljava da odraste.

Srijeda je bila poseban dan. Festival je na kratko preselio svoju lokaciju u Art kino Croatia. Još jednom književnom susretu prethodila je filmska projekcija tri kratka filma mladog redatelja Marka Šantića koji živi i radi u Ljubljani, ali još uvijek ima riječku adresu. Marko je dobitnik nekoliko nagrada, a najvažnija mu je nagrada za najbolji debitantski film na Sarajevo film festivalu. Učenici su pogledali dva filma socijalne tematike i za kraj jednu komediju koja je bila pun pogodak. Nakon projekcije uslijedio je i razgovor s redateljem koji je s učenicima podijelio sjećanja na profesore i dogodovštine iz riječke gimnazije. Ispričao im je i priču o tome kako nastaju, kako se financiraju i koliki su troškovi snimanja filma kao i detalje koji se događaju iza filmskih kamera.

U poslijepodnevnim satima školsku knjižnicu posjetio je Enver Krivac, nagrađivani pisac, ali i glazbenik kojeg su učenici tog popodneva izrešetaliblic pitanjima tipa, Rijeka ili Ravna Gora?, roman ili priča???, no Krivac se nije dao smesti. Nakon početničke treme razgovor je ubrzo postao žučan. Učenička radoznalost otkrila je mnoge činjenice koje možda i nisu općepoznate. Npr. ideja za roman pod nazivom “Ulica Helen Keller” nastala je iz poruka koje je pisac, radi zafrkancije slao svom najboljem prijatelju. Stoga je i glavni lik romana ženskog roda. Na kraju je autor pozvao sve ljubitelje lijepog pisanja, ali i one koji to žele postati da se ne libe doći na radionice kreativnog pisanja koje i sam vodi.

Iako je uobičajeno da dame imaju prednost, jedina gošća festivalskih susreta, Tea Tulić, sebe i svoje stvaralaštvo predstavila je u četvrtak, posljednjeg dana Festivala. Teine knjige poetskih priča malo su zbunile gim-

nazijalce. Takav način pisanja nepoznat je učenicima koji čitajući lekturu nisu navikli na čitanje radi užitka, već su izloženi čitanju koje neprestano traži odgovore na pitanja. U Teinim poetskim pričama teško je tragati za likovima, njihovim karakterima, idejom i kronologijom. Za razliku od nekih drugih pisaca koji će prvo napraviti kostur priče, znati unaprijed radnju, Teine priče prate proces misli, razmišljanja, gledanja svijeta oko sebe i unutar sebe. Njezin je svijet uvijek u fragmentima, isprepliće prostor i vrijeme i mora se čitati otvorenog srca i uma na što učenici nisu bili spremni. Susret s Teom i njezinim poetskim pričama otvorio im je novi pogled u svijet književnosti.

Nakon ugodnog razgovora i druženja s književnicom uslijedilo je neformalno zatvaranje Festivala. Prostor knjižnice bio je premalen za Večer-

nje čitanje na kojemu su se, osim učenika i profesora Gimnazije okupili i učenici iz drugih riječkih srednjih škola. Svoje priče okupljenima su čitali književnici koji su prethodnih dana družili s učenicima, ali u pojačanom sastavu. Gostima, književnicima pridružio se ostatak ekipe RiLita: Željka Horvat Čeč, Milan Zagorac, Izet Medošević i Igor Beleš. Osim književnika hrabro su nastupili i učenici Gimnazije: Sara Huskić, Morana Mladić, Tvrtko Srdoč i Lucija Batory, a sve se odigravalo pod dirigentskom palicom osnivača Ri lita Vlade Simcicha Vave. Koliko je cjelokupni događaj bio zanimljiv i s kolikim je oduševljenjem prihvaćen govori i činjenica da je spomenuto čitanje trajalo puna dva sata nakon završetka nastave.

Predivna priča koja se tijekom tjedna kovala u školskoj knjižnici nije bila uzaludna i bilo bi šteta da ne postane dio tradicije kako u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji tako i drugim školama. Svi koji su kroz srednjoškolsko obrazovanje pod utjecajem zastarjelog sustava izgubili ljubav prema čitanju, mogu se složiti da upoznavanje s lokalnom književnom scenom neupitno može probuditi makar i tračak nade u svakome sudioniku koji će mu se možda jednoga dana s radošću i potpuno neopterećeno vratiti. Književni festival "Rijeka riječi" nedvojbeno će dobiti zeleno svjetlo za proširenje svoga korita i širenje rukavaca u raznim smjerovima.

Književnici o Festivalu

Gostovala sam u Prvoj riječkoj gimnaziji, a to je, zahvaljujući Sandri Vidović, bio već četvrti dan druženja gimnazijalaca i Rilitovaca. Bilo je tu raz-

govora, čitanja i napolitanki, jedan ljubavni par, puna knjižnica mladih, iskričavih ljudi. Imala sam veliku tremu, pomaknulo me to. Kako im reći da su divni, a da to zvuči kao nešto najnormalnije. 😊

Tea Tulić

Od susreta s učenicima, vjerujem, podjednako smo dobili mi, gosti, kao i oni, domaćini. Mi zato što smo imali prigodu sresti mlade ljude koji su PROČITALI naše knjige, što je bilo iznimno važno u kontekstu dvosmjernosti komunikacije, a oni zato što su imali prilike sresti pisce od krvi i mesa, građane u koje će se i oni sami možda jednom pretvoriti, nasuprot mitskim književnim veličinama o kojima samo (ne) čitaju. Ovo ne u zagradama je tu zato što su im ti pisci predaleki, no u tom kontekstu trebalo bi reći pokoju i

o lektiri, odnosno posve anakronom i nesuvislom programu čitanja, što bi nas odvelo u sasvim drugom, iznimno polemičnom smjeru. Jedino tužno u cijeloj ovoj priči je to što su ovakvi susreti izoliran primjer entuzijazma pojedinaca, a ne brige (školskog) sustava za sadržajnost mladih života koji su im povjereni. Dakle ako dosad nije bilo jasno, reći ću direktno: dajte im/nam još i još ovakvih programa!

Davor Mandić

Bilo je jako lijepo družiti se s gimnazijalcima. Iskreno. Učenici su bili zainteresirani (koliko mi se činilo) i pitanja koja su mi postavili bila su neka od najboljih i meni osobno najzanimljivijih pitanja koje sam ikad dobio u takvim situacijama. Oduševljen! A što se tiče programa kao cjeline – također. Sjajno je kako su nakon cijelog dana škole i obaveza toliko dugo ostali sjediti i slušati i što je najvažnije aktivno slušati i reagirati. Kombiniranje čitanja učenika i početnika sa već na neki način etabliranim autorima je također sjajno jer tako se zainteresiranim početnicima može pružiti lijepa podrška. Pozdravljam ovakav projekt punim srcem!

Enver Krivac

Veliko mi je zadovoljstvo družiti se s učenicima, ali to nije ništa novo – uvijek mi je zadovoljstvo. Smatram da je izravan kontakt između pisaca i učenika izuzetno koristan za jedne i druge, jer dolazi do razmjene informacija i boljeg upoznavanja.

Vjerujem da ovakvi programi mogu potaknuti interes mladih za knjigu i to za suvremenu hrvatsku produkciju, što je višestruko važno. Instrumen-

talno je za razvoj kulture čitanja, ali i za jačanje svijesti o korpusu suvremene hrvatske književnosti i o važnosti kulturne produkcije za razvoj nacionalnog kulturnog identiteta. Posebno je važno imati dijalog sa suvremenim piscima, zbog toga što taj dio književnosti nije prisutan u nastavnom programu pa je ovo učenicima jedina prilika da doznaju nešto više o tome.

Osobno bih volio u idućem susretu imati priliku postavljati više pitanja njima, tako da ja naučim što više o čitateljskim navikama, potrebama i preferencijama učenika, ali ne samo o tome, već i o njihovom svjetonazoru, kulturi i novim stremljenjima.

Veselim se budućim susretima i nadam se da će uslijediti brzo!

Zoran Krušvar

Učenici o Festivalu

Druženje s autorima bilo je više nego korisno i zabavno. Do tada potpuno nepoznati književnici i književnice odjednom su postali ljudi od krvi i mesa. Drago mi je da smo imali priliku sudjelovati.

Ani

Bilo je lijepo sudjelovati u drugačijem načinu poučavanja književnosti. Lijepo je čitati knjigu, ali kad imaš priliku upoznati autora i pričati s njim – to je neka druga dimenzija. U opuštenom razgovoru možeš mnogo više saznati o napisanom, nego na satovima književnosti.

Lucija

Kada bi za lektiru čitali ovakve knjige bilo bi puno zanimljivije i zabavnije i mislim da bi mnogo više učenika čitalo.

Tvrtko

Knjižničari Strojarsko brodograđevne škole za industrijska i obrtnička zanimanja

dr. sc. Karmen Delač-Petković

karmen.delac.petkovic@gmail.com

Sedamdeseta obljetnica rada Strojarsko brodograđevne škole za industrijska i obrtnička zanimanja u Rijeci prilika je da se osvrnemo i na rad školske knjižnice, ovaj put na zaposlenike koji su u tom dugom razdoblju radili u njoj.

Počeci knjižnice Strojarsko brodograđevne škole sežu u godine poslije Drugoga svjetskog rata. Škola je osnovana 1948. i smještena u secesijskoj zgradi izgrađenoj 1913. godine za potrebe financijske policije Austro-Ugarske Monarhije. Odmah nakon osnivanja škole počele su se sustavno nabavljati i knjige. U početku je to bila malena zbirka, čuvana u ormaru, a prikupljena većinom od darova. Kasnije, kad se prešlo na kabinetsku nastavu i uvela se redovita nabava novih izdanja, broj je knjiga narastao pa je svaki profesor preuzeo stručne knjige iz svojega predmeta, čuvao ih u svojem kabinetu i posuđivao učenicima. O lektirnim naslovima brinuli su se profesori hrvatskoga jezika.

Od pisane dokumentacije o radu knjižnice do 1984. godine sačuvane su samo inventarne knjige i matične knjige zaposlenika (*Evidencija o zaposlenim radnicima*). Iz njih sam, a osobito iz razgovora s nekadašnjim zaposle-

nicima škole, prikupljala podatke o smještaju knjižnice, kadrovima i fondovima. Tijekom priprema za obilježavanje 50. godišnjice rada škole i knjižnice uspjela sam prikupiti mnoštvo podataka o knjižničarima i njihove fotografije, koje sam poslije vratila vlasnicima. Obljetnicu smo obilježili velikom izložbom u knjižnici, posvećenom zaposlenicima školske knjižnice. O toj sam temi pisala i u stručnom članku objavljenom u školskom godišnjaku.¹

Istraživanje je pokazalo da su se u prvim godinama rada knjižnice o knjižnoj građi u kabinetima brinuli nastavnici Marko Frančišković, Ivan Laurenčić, Ivanka Pavletić, Milorad Šepić, Marija Šubat i Zvonimir Uremović, dok je u knjižnici radila nastavnica Kazimira Brozović. Ona je formirala knjižnicu na trećem katu školske zgrade, pored kabineta za hrvatski jezik. Zanimljivo je da je građu u tadašnje inventarne knjige upisivalo desetak ljudi, što je vidljivo iz rukopisa. Možemo stoga zaključiti da je tijekom tih godina bilo mnogo izmjena kadrova. Jesu li to bili profesori, učenici ili volonteri, danas je teško reći.

Sva knjižna građa prikupljena je na jednom mjestu tek krajem šezdesetih godina 20. stoljeća kad je knjižnica preseljena u prizemlje. Radilo se u vrlo skućenoj prostoriji od samo 24 m², bez dnevne rasvjete. Građa se korisnicima izdavala kroz prozorčić okrenut prema hodniku. Knjižnica je početkom osamdesetih godina 20. stoljeća imala otprilike 8000 svezaka knji-

---

¹ Delač-Petković, Karmen. Pedeseta obljetnica knjižnice Strojarsko brodograđevne škole za industrijska i obrtnička zanimanja u Rijeci. Godišnjak za školsku godinu 1997./98. : uz pedesetu obljetnicu škole. Strojarsko brodograđevna škola za industrijska i obrtnička zanimanja, Rijeka, 1998., str. 27-37.

žne građe. U njoj su se učestalo izmjenjivali zaposlenici tako da nitko nije radio dulje od nekoliko godina. U školi se rad u knjižnici tada smatrao usputnim poslom, a teški su radni uvjeti bili razlog što su zaposlenici nevoljko pristajali na njega. Neko su vrijeme u knjižnicu premještani isključivo stariji profesori narušenoga zdravlja. Smatralo se, naime, da je posao u knjižnici lakši od rada u razredu. Neki su od njih premještaj u knjižnicu doživjeli kao svojevrsnu kaznu pa su jedva dočekali da se vrate u nastavu ili prijeđu u drugu školu.

Radni uvjeti, a i usluga knjižnice, bitno su popravljeni 1987. njezinim preseljenjem u novi prostor od 120 m² na prvom katu školske zgrade, gdje je ostala 28 godina, do srpnja 2015. godine. Bila je to suvremeno opremljena knjižnica s čitaonicom od 50 m² i 36 radnih mjesta za učenike te spremištem od 70 m² s otprilike 15 000 knjiga, bogatom referentnom i zavičajnom zbirkom, zbirkom stare građe, 30 naslova časopisa i devet stotina primjeraka neknjižne građe. Knjižnica je imala i predvorje od dvadesetak kvadratnih metara kojim se koristila kao izložbenim prostorom. Nabavljena su suvremena učila, uključujući i računala za knjižničarku i učenike. Knjižnica je razvila bogatu nastavnu i kulturnu aktivnost koja je većinom onemogućena preseljenjem knjižnice na novu lokaciju, u ulici Jože Vlahovića 10.

Kad je škola iseljena, a njezina zgrada dodijeljena Medicinskoj školi, knjižnica je prebačena u skučen prostor (8400 knjiga u spremištu od 17 m²) u zgradi koju dijelimo s Prometnom školom i Strojarskom školom

za industrijska i obrtnička zanimanja. Radni su uvjeti znatno lošiji nego prije preseljenja, ali je utješno što se ovo rješenje smatra privremenim.

Istraživanjem popisa zaposlenika u školi došla sam do sljedećega popisa knjižničara koji su u knjižnici radili od njezina osnutka do danas:

1. Kazimira Brozović bila je nastavnica hrvatskoga jezika koja je najprije, pored nastave, volontirala u knjižnici, a poslije radila u njoj puno radno vrijeme. Umirovljena je 1971. godine.
2. Milan Jurković, nastavnik hrvatskoga jezika, radio je polovinu radnoga vremena u nastavi, a polovinu u knjižnici do umirovljenja 1975. godine.
3. Bosiljka Milenić bila je profesorica engleskoga i francuskoga jezika, a u knjižnici je radila puno radno vrijeme od 1975. do 13. 8. 1977. godine.
4. Marija Šubat, nastavnica povijesti i zemljopisa, radila je pola radnoga vremena u nastavi, a pola u knjižnici od 1. 9. 1977. do 31. 8. 1983. godine.
5. Vesna Ilić, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti, radila je u knjižnici puno radno vrijeme od 1. 9. 1983. do 14. 1. 1984. godine.
6. Marija Šikman, dipl. ekonomistica, radila je u knjižnici nekoliko sati tjedno od 14. 1. 1984. do 25. 9. 1984. godine.
7. Radmila Čabrijan, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti, bila je zaposlena u školi od 25. 9. 1984. do 30. 11. 1984., pola radnoga vremena u knjižnici, a pola u nastavi.

8. Karmen Delač, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti, radila je pola radnoga vremena u knjižnici, a pola u nastavi od 3. 12. 1984. do 15. 1. 1985. godine.
9. Nadežda Protić, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti, radila je puno radno vrijeme u knjižnici od 16. 1. 1985. do 6. 9. 1987. godine.
10. Karmen Delač-Petković, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti s položenim bibliotekarskim ispitom, radi u knjižnici od 7. 9. 1987. do danas (studeni 2017.). U međuvremenu je magistrirala (2007.) i doktorirala (2012.) iz informacijskih znanosti, smjer knjižničarstvo, na Filozofskome fakultetu u Zagrebu.

Iz podataka proizlazi da su knjižničari imali uglavnom višu (do 1983. godine) ili visoku spremu, odnosno bili su nastavnici ili profesori, većinom hrvatskoga jezika i književnosti. Samo je Marija Šikman postavljena na mjesto knjižničara s mjesta kadrovske referenta, a na to je mjesto poslije i vraćena. Pri zapošljavanju knjižničara nije se, sve do 1984. godine, raspisivao natječaj, nego se to mjesto popunjavalo unutarnjom preraspodjelom. Radno mjesto knjižničara pripadalo je, po nepisanom pravilu (nije bilo regulirano Zakonom o srednjim školama), starijim profesorima hrvatskoga jezika. O profesoru je, dakle, ovisilo koliko je bio voljan učiti novi posao, tj. osposobiti se za novo zvanje.

Uvidom u inventarne knjige i novije arhivske materijale može se zaključiti da su profesori nekad, kao i danas, bili dovoljno savjesni i predani u

obavljanju svojega posla. Čak su i sami inicirali neke nove oblike rada, poput stalne edukacije korisnika, izložbi, predavanja, suradnje s razrednicima i roditeljima, promicanja zavičajnih i baštinskih vrijednosti, humanitarnih projekata...

Tek je 1986. godine Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta Tehničkog školskog centra navedeno da stručni suradnik – bibliotekar može, osim profesora hrvatskoga jezika i komparativista, biti i osoba sa završenim studijem bibliotekarstva i položenim stručnim ispitom, odnosno s poslijediplomskim studijem bibliotekarstva. Međutim, u knjižnici Strojarsko-brodograđevne škole do 1991. godine takvih osoba nije bilo. Jedina školovana knjižničarka koja je dotad radila u školskoj knjižnici bila je prof. Ljubica Zorić, knjižničarka Elektrotehničke škole u Rijeci koja je volonterski pomagala Kazimiri Brozović sređivati knjižnicu 1971. godine.

U razdoblju od 1984. do 2017. godine u knjižnici je radila jedna djelatnica, ali je, kao višemjesečna zamjena za njezino bolovanje, bilo zaposleno još nekoliko profesora: Marica Lepir-Gajić, prof. hrvatskoga jezika i književnosti (višekratno), Ervin Grujić, prof. hrvatskoga jezika i književnosti, Anja Lebarić, dipl. knjižničarka, Sadija Hrštić, dipl. knjižničarka i Petra Čulinović, prof. hrvatskoga i engleskoga jezika. Većinom puni dobre volje i radnoga elana, ovi su mladi ljudi nastojali voditi knjižnicu na suvremen i stručan način.

Knjižničarstvo je znatno napredovalo od sredine 20. stoljeća do danas i knjižničari su uvijek pratili novosti u struci. I danas tako čine te se stalno stručno usavršavaju. Tko bi u počecima rada naše školske knjižnice mogao

predvidjeti kako će se u tom razdoblju, već i prije uvođenja računala, promijeniti nabava, obrada i posudba građe? Tko je mogao i naslutiti nove nosače informacija i nove tehnologije, suvremeni smjer razvoja školskih knjižnica i knjižničarstva ili da će radno mjesto knjižničara postati zanimljivo i traženo, kako među postarijim profesorima, tako i među mladima?

Vremena su se promijenila. Danas samo rijetki korisnici, odnosno oni kojima knjižnica uglavnom i ne treba pa rijetko i kroče u nju, još uvijek misle da je knjižnica sinekura u kojoj *teta knjižničarka* danomice plete čarape. Današnjim školskim knjižničarima njihovo zvanje pruža mogućnost bavljenja zanimljivim, dinamičnim, kreativnim i društveno korisnim i priznatim radom u kojemu se mogu potpuno ostvariti i napredovati u struci. Oni uživaju u svojem poslu, a u svojim su korisnicima našli ravnopravne i ugodne suradnike.

15. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica: kamo i kako dalje?

Sudjelovanje knjižničara Sveučilišta u Rijeci **Sanja**

Heberling Dragičević, prof. i dipl. bibl.

Sveučilišna knjižnica Rijeka

shdragicevic@svkri.hr

15. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica održani su od 17. do 20. svibnja 2017. godine u Remisens hotelu Excelsior u Lovranu. Organizator skupa je bila Sekcija za visokoškolske i specijalne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva, a suorganizatori Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Sveučilišna knjižnica Rijeka. Ravnateljica Sveučilišne knjižnice Rijeka bila je član programskog odbora.

Ove je godine stručno-znanstveni skup imao radni naziv “Povezivanje i suradnja: prilike i izazovi” te se tematski bavio s tri glavne grupe sadržaja: “Položaj knjižničarske zajednice u sustavu kulture, visokog obrazovanja i znanosti”, “Knjižnica kao posrednik znanstvenih i stručnih informacija” i “Knjižnice. Solidarnost. Društvo.”

Cjelodnevni programi su, kao i do sada, bili zanimljivi, a uključivali su izlaganja uz prezentacije, posterska izlaganja, radionice, panel-rasprave. Stručnjaci su predstavili primjere dobre prakse, informirali o aktualnosti-

ma i ukazali na probleme u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja u područja knjižničarstva.

Skupu je nazočilo oko 130 sudionika, a sa Sveučilišta u Rijeci svoj doprinos radovima i izlaganjima, dalo je i značajan broj djelatnika Sveučilišne knjižnice Rijeka te voditeljica knjižnice Pravnog fakulteta u Rijeci.

Ravnateljica Sveučilišne knjižnice Rijeka Senka Tomljanović održala je izlaganje “Standard za visokoškolske knjižnice u RH – uvjet održivosti i razvoja hrvatskog visokoškolskog knjižničarstva” i bila moderator u jednom bloku izlaganja Skupa, te je s Leom Lazzarich imala i izlaganje “EDS u funkciji objedinjenog pretraživanja različitih knjižničnih izvora”. Sandra Cuculić, Jana Krišković Baždarić i Branka Pemper imale su izlaganje “Eduka-

cijom do prevencije plagijarizma kod studenata Sveučilišta u Rijeci (doprinos knjižničara)”, a Sanja Heberling Dragičević, koja je također bila moderator u jednom bloku izlaganja Skupa, i Sanja Kosić imale su izlaganje “Sveučilišna knjižnica Rijeka: status quo ili održivi razvoj?”. Postersko izlaganje s nazivom “Pohrana doktorskih radova u Repozitorij Sveučilišne knjižnice Rijeka putem REST API sučelja” održale su Ivana Dorotić, Branka Turk i Zlata Vukelić.

Voditeljica knjižnice Pravnog fakulteta u Rijeci Dejana Golenko je aktivno je sudjelovala s dva izlaganja: u okviru panela o zakonodavnim okviru u službi kvalitete visokog obrazovanja koji je organizirala Komisija za pravne i srodne knjižnice HKD-a, održala je izlaganje pod naslovom “Zastupljenost koncepta informacijske pismenosti na formalnoj razini visokoškolskih institucija (prepreke i izazovi za visokoškolske knjižničare)” te u suradnji s Editom Bačić, voditeljicom knjižnice Pravnog fakulteta u Splitu, prezentirala je rad “SEELS Network Database (SEELSNDB) – projekt kreiranja tematskog repozitorija.”

8. Okrugli stol za školske knjižnice Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed

Mira Matan, prof. i dipl. knjižničarka

Knjižnica Ugostiteljske škole Opatija

mira.matan@skole.hr

8. okrugli stol za školske knjižnice s temom “Školska knjižnica: pogled unazad-korak unaprijed” održan je 5. listopada 2017. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica. Skup je održan u povodu obilježavanja Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica. Organizator skupa je Hrvatsko

knjižničarsko društvo, Komisija za osnovnoškolske i Komisija za srednjoškolske knjižnice u suradnji s Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Skup je sufinanciralo Ministarstvo kulture. Cilj Sekcije za školske knjižnice je bio osvrnuti se unatrag da vidimo što je napravljeno u školskom knjižničarstvu, sagledati trenutno stanje i napraviti planove za budućnost. Nakon kratkog kulturno-umjetničkog programa prvo predavanje je održala Predsjednica Hrvatskog knjižničarskog vijeća, prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić na temu **“Doprinosi školskih knjižničara provedbi Strategije hrvatskog knjižničarstva”**. Profesorica je ukazala koji su potencijali i uloga školskih knjižnica u Strategiji hrvatskog knjižničarstva, njihovu važnost i potencijal u odnosu na promjenjive uvjete učenja i podučavanja, poticanja mladih na kritičko mišljenje, inovativnost i aktivno sudjelovanje u nastavi. Profesorica je istaknula izazove i moguće doprinose školskih knjižničara u ostvarenju strateških ciljeva hrvatskog knjižničarstva, 2018.-2022. godine. U izlaganju je problematizirala potencijale i aktivnosti vezane uz svaki strateški cilj i pokazatelje rezultata. Na kraju je govorila o načinu na koji su školske knjižnice zastupljene u novom zakonu i o načinu da se u legislativnom smislu povežu sustav kulture, obrazovanja i znanosti s ciljem usklađivanja relevantnih zakonskih odredbi. Sljedeće predavačice bile su Frida Bišćan, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Mira Zovko, Ministarstvo znanosti i obrazovanja sa temom **“Školske knjižnice danas: stanje i perspektive”**. Predstavile su mrežu školskih knjižnica, njihovo značenje za odgojno-obrazovni sustav, sadašnje stanje knjižnica glede prostora i opremljenosti, Standardu, razvoju, trenutnom

stanju obzirom na prostor i opremljenost, potrebama i predviđenim planovima razvoja.

Robert Posavec iz Centra za odgoj i obrazovanje u Čakovcu i Dražrnka Stančić iz O. Š. Ivana Kukuljevića Sakcinskog – Ivanec, govorili su o temi **“Komunikacija školskog knjižničara – kako ju sami vidimo”**. ... “Rad je svojevrsna SWOT analiza unutar struke školskog knjižničara s edukativnom komponentom”, ... “Za podizanje razine vidljivosti struke, a time i uvjeta za uspješniji radprofesije u vrijeme brzih promjena i tehnološkog napretka potrebno je strateški upravljati tom vidljivošću.” ... “Također je potrebno više edukacije o komunikacijskom menadžmentu za sve školske

knjižničare: komunikacijskim vještinama, tehnikama i atima, te strateškom planiranju komunikacije.”

“**Vremeplov okruglih stolova Sekcije za školske knjižnice**” bila je tema Danice Pelko iz OŠ Donja Stubica i Zorke Renić iz Medicinske škole Bjelovar.

Đurđica Krčmar Zalar govorila je na temu “**Franjo Francev u hrvatskim temeljima knjižničarstva kao profesije i struke**”.

“**Školske knjižnice u Koprivničko –križevačkoj županiji: stanje, trendovi, perspektiva...**” bila je tema Ljiljane Vugrinec iz Knjižnice i čitaonice “Fran Galović” iz Koprivnice.

Ilija Pejić, Narodna knjižnica “Petar Preradović” iz Bjelovara održao je predavanje pod naslovom: “**Modeli sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije 2006-2016.**”.

“**Iz perspektive stručnog suradnika knjižničara kao autora i voditelja nacionalnog projekta: zašto radimo ono što ne moramo**” govorio je Denis Vincek iz OŠ Ante Kovačića, Zlatar.

Dejana Bedeković, IV OŠ Bjelovar govorila je na temu: “**Knjižničar učitelj – suradnik u nastavi**”.

“**Čitanje s ekrana/knjige**” bila je tema predavanja Mire Matan iz Ugoštiteljske škole Opatija.

Nakon predavanja održana je rasprava i doneseni su sljedeći zaključci: “Sukladno zaključcima 8. okruglog stola za školske knjižnice “Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed”, održanog 5. listopada 2017. godine u Virovitici, obraćamo se Ministarstvu znanosti i obrazovanja te osnivačima osnovnih i srednjih škola na području Republike Hrvatske s molbom za sustavno namjensko financiranje školskih knjižnica do ispunjenja Standarda za školske knjižnice (NN 34/2000) kojim bi se osiguralo jednako pravo na obrazovanje i na pristup informacijama svakom učeniku na području Republike Hrvatske.” Na spomenutom skupu naglašena je potreba sustavnog rješenja nabave u školskim knjižnicama od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja te osnivača škola na području Republike Hrvatske te se predlaže model financiranja prema sljedećim kriterijima:

- Knjižnična građa kao potpora nastavnom procesu (lektira, referentna zbirka, nastavnički fond) – **30,00 kn po učeniku, odnosno nastavniku i stručnom suradniku** (15,00 kn MZO; 15,00 kn osnivač)
- Knjige za slobodno čitanje, didaktičke igre – **1.000,00 kn** fiksno za sve škole
- AV i e-građa (CD-i, DVD-i, baze podataka, on line publikacije i dr.) – **1.000,00 kn** fiksno za sve škole (koristi se kao pomoćni nastavni materijal)

- tiskovine (časopisi, novine i sl.) – **1.000,00 kn** fiksno za sve škole (neovisno o broju učenika)

Ukoliko to mogućnosti dopuštaju, u skladu s navedenim Standardom za školske knjižnice te poslanjem školskih knjižnica i njenom važnom ulogom u promociji i poticanju čitanja, bilo bi važno financirati i kulturnu i javnu djelatnost školskih knjižnica s **1.000,00 kn godišnje** po školi, tj. njenoj knjižnici. To bi omogućilo organizaciju kvalitetnih sadržaja kao dio kulturne i javne djelatnosti školskih knjižnica i sudjelovanje svih učenika u tom važnom aspektu odgoja i obrazovanja.

Predloženi model financiranja osmišljen je u suradnji s **Hrvatskom udrugom školskih knjižničara** koja ga je razradila vodeći računa o svim aspektima knjižnične djelatnosti propisanim Standardom za školske knjižnice. Model se temelji na broju korisnika, odnosno učenika i djelatnika

određene škole i na lokalnoj se razini u više navrata pokazao vrlo uspješnim. Profesionalna zajednica školskih knjižničara procijenila ga je kvalitetnim i razvojnim. Predloženi model podržava i Centar za razvoj knjižnica i knjižničarstva Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Nabava knjižnične građe u školskim knjižnicama osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske u od 2007. godine u stalnom je padu. Prema statističkim pokazateljima u osnovnim školama manja je za 43%, a u srednjim školama za 34%.

Knjižnična građa temelj je svake školske knjižnice, a dostatno, sustavno i kontinuirano financiranje školskih knjižnica osnovni je preduvjet za zadovoljavanje obrazovnih, kulturnih, informacijskih i stručnih potreba korisnika i permanentnog obrazovanja. Od 2007. godine izostalo je financira-

nje školskih knjižnica od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, a sufinanciranje od strane osnivača, gradova i županija je nedostatno, ili uopće ne postoji, čime su u težak položaj dovedene mnoge školske knjižnice u Republici Hrvatskoj.

Vraćanjem sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja prema modelu 15 kuna po učeniku i nastavniku te njima dodanim namjenskim sredstvima za nabavu od strane osnivača škola što se ovdje predlaže, ostvarilo bi se oko 50% nabave predviđene Standardom za školske knjižnice. Iz svega navedenog, razvidno je da je 8. Okrugli stol u Virovitici bio svrsishodan, interesantan i sve se odvijalo u izuzetno vedroj i pozitivnoj atmosferi. Nadam se i očekujem da će rezultati biti “korak unaprijed” za školske knjižničare.

Iz rada
Knjižničarskog društva
Rijeka

Izvješće o radu Knjižničarskog društva Rijeka između dviju skupština

(6. srpnja 2016. – 16. studenog 2017.)

dr. sc. Korina Udina

Predsjednica KDR-a

kontakt@kdr.hr

1) Sudjelovanje u radu HKD-a

Članovi i delegati Knjižničarskog društva Rijeka sudjelovali su u izbornoj 41. skupštini HKD-a u Primoštenu od 12.-14.10. 2016. godine. Delegati KDR-a na 41. Skupštini HKD-a održanoj u Primoštenu bili su: Marija Šegota-Novak, nova predsjednica Korina Udina, Sanja Kosić, Niko Cvjetković, Ljiljana Črnjar, Dragana Vučinić, Branka Miočić.

42. Skupština HKD-a održat će se elektronički zbog nemogućnosti ostvarivanja kvoruma.

O 43. izbornoj skupštini HKD-a na svojoj 6. elektroničkoj sjednici, održanoj od 5. do 8. rujna 2017. godine Glavni odbor donio je odluku o održavanju 43. izborne skupštine HKD-a od 10. do 13. listopada 2018. godine u Opatiji, u Hotelu Ambassador.

Knjižničarsko društvo Rijeka će se aktivno uključiti u organizaciju 43. Skupštine HKD-a u suradnji sa GK Opatija. Prikupljaju se razmišljanja i prijedlozi za program otvaranja.

2) Sudjelovanje u radu Glavnog odbor HKD-a

Održana je konstituirajuća sjednica GO HKD-a u Zagrebu 4.10.2016., većina sjednica održana je elektronički. Predsjednica KDR-a sudjelovala u radu svih sjednica. 9. elektroničke sjednice Glavnoga odbora HKD-a održala se je od utorka, 12. prosinca do srijede, 13. prosinca 2017. godine.

O radu članica i članova KDR-a u Stručnom odboru i radu u Komisijama izvješće će članice i članovi pripremiti za ljetnu skupštinu KDR-a krajem lipnja 2018..

3) Rad Knjižničarskog društva Rijeka

Članstvo KDR-a od 06. 07. 2016. do kraja 2017. godine je ostalo isto, imamo 95 članova. Upućen je poziv svima za podmirivanjem obaveze prema KDR-u kao strukovnom društvu kojem pripadaju.

4) Upravni odbor KDR-a čine članovi izabrani u mandatu od 2016. do 2018.

Korina Udina, predsjednica

Maja Cvjetković, dopredsjednica

Jasminka Kovačević, tajnica

Sanja Kosić, blagajnica

Ada Prpić, Mario Šlosar, Alica Kolarić, Sanja Orešković, Dolores Paro-Mikeli (članovi)

Članovi Nadzornog odbora KDR-a u mandatu od 2016. do 2018. su Sanja Alijević, Niko Cvjetković i Branka Škibola.

Upravni odbor imao je konstituirajuću sjednicu 5. 10. 2016. i redovnu sjednicu 30.10.2017. na kojoj su prisustvovali članovi: Maja Cvjetković, Jasminka Kovačević, Sanja Kosić, Ada Prpić, Alica Kolarić, Mario Šlosar. U razdoblju od 6. srpnja 2016. do 16.11.2017. održano je 6 sjednica Upravnog odbora, od toga 4 e-sjednice, a najvažnije točke dnevnog reda su usvojeni programi za prijave na javne pozive Grada i Županije za programe u 2017. i 2018. godini. Rezultat tog rada su potpisana četiri Ugovora, posljednji 14. studenog 2017. kojima je Društvo dobilo kroz programe Javnih potreba u kulturi ukupno 18.000 kuna.

Imenovano je uredništvo časopisa 8. broja Knjižničar/Knjižničarka: Korina Udina, Maja Cvjetković, Alica Kolarić, Sanja Heberling Dragičević, Jasminka Kovačević, Ada Prpić, Mario Šlosar. Glavna urednica je Korina Udina, grafički dizajn priprema Martina Brkić, a pripremu i elektroničko objavljivanje radi Bulaja naklada d.o.o. Zagreb.

UO KDR je na jednoj od e-sjednica odlučio podržati kandidaturu Ljiljane Črnjar za člana Kulturnog vijeća Primorsko-goranske županije.

5) Realizirani programi i aktivnosti između dvije skupštine

- 7.10.2016. realiziran je susret sa slovenskim kolegicama Knjižničarskog društva Maribor na stručnom izletu u Rijeku. Organizaciju njihovog stručnog posjeta su preuzele Sveučilišna knjižnica Rijeka i Gradska knjižnica Rijeka
- 11.11.2016. obilježili smo Dan hrvatskih knjižnica stručnim skupom s nazivom “Šetnja europskim knjižnicama” kroz izlaganja naših članica: Sanje Kosić, Jasminke Kovačević i Alide Devčić Crnić
- 30.01.2017. Održan je stručni skup KDR-a na kojem je predstavljen 7. broja e-časopisa Knjižničar/Knjižničarka, organizirana su izlaganja Olega Mandića (Posljednji dječak iz Auschwitza), Franje Butorca (Naklada Kvarner) i Ivane Vladilo

Stručni skup KDR-a s Olegom Mandićem

- Travanj/svibanj 2017. – mrežna stranica Društva zbog nedovoljnog prostora kojeg nam je nudio CARNet odlukom UO prebačena je na komercijalni server tvrtke Plus Hosting.
- 27.09.2017. Organiziran je stručni skup i predavanje Dinke Juričić: “7 leća za čitanje u digitalno doba” i uključenje članica KDR-a **Sanje Kosić i Alice Kolarić** u *online* diskusiju na sastanku o IFLA-inoj inicijativi Global Vision (Inicijativa IFLA Global Vision okuplja tisuće predstavnika iz polja knjižničarstva diljem svijeta kako bi istražili načine kako ujedinjene knjižnice mogu odgovoriti na izazove budućnosti. IFLA je pokrenula i vodi ovu globalnu raspravu nizom sastanaka i radionica u različitim dijelovima svijeta.) što je potaknula također naša istaknuta članica Gorana Tuškan.
- 11.11.2017. U Mjesecu hrvatske knjige (15.10.2017. – 15.11.2017.), a za Dan hrvatskih knjižnica Knjižničarsko društvo Rijeka organiziralo je akciju **DAJEM KNJIGU**. Predaja donacije sa više od pet stotina novih knjiga i slikovnica bila je 9.11.2017. u 12 satu u Dječjoj bolnici Kantrida, u prizemlju zgrade Poliklinike na Kantridi pokraj prostora igraonice. Donaciju je preuzeo doc. dr. sc. Harry Nikolić, predstojnik klinike za Dječju kirurgiju KBC-a Rijeka, uz prisustvo glavne sestre Klinike za dječju kirurgiju Katice Peranić Šegota, bacc. med. techn. i glavne sestre Klinike za pedijatriju Tatjane Čargonje, mag. med. techn.

U ime Knjižničarskog društva Rijeka oko pet stotina knjiga i slikovnica prikupljenih akcijom *DAJEM KNJIGU* predale su dr. sc. Korina Udina, predsjednica Knjižničarskog društva Rijeka, Maja Cvjetković, dopredsjednica KDR-a, Jasminka Kovačević, tajnica KDR-a te Koraljka Mahulja Pejčić. O akciji dostupno na www.kdr.hr i u članku.

11.11.2017. Dan
hrvatskih
knjižnica
OKRENI STRANICU!

- 16.11.2017. Organizirano je predavanje Maje Cvjetković u 14.00 sati: Važnost provođenja programa informacijskog opismenjavanja unutar sustava srednjoškolskog obrazovanja (studija slučaja Građevinske tehničke škole Rijeka)
Redovna skupština KDR-a počela je 14.30, u prostoru Glagoljice, Dolac 1. Zapisnik o radu je objavljen na mrežnoj stranici KDR-a www.kdr.hr.
- 23.11.2017. sudjelovanje na svečanosti obilježavanja 390-te obljetnice osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci u dvorani Glagoljice koju je organizirala Sveučilišna knjižnica Rijeka; svečanosti obilježavanja 390-te obljetnice Prve hrvatske sušačke gimnazije u Rijeci u dvorani Sušačke gimnazije.
- 1.12.2017. stručni izlet u Pulu na 60-tu obljetnicu Gradske knjižnice i čitaonice Pula i na otvaranje 23. Sajma knjige u Puli. Organi-

ziranim prijevozom 27 članova i članica KDR-a došli su u 10 sati u GKČ Pula i donijeli **60 knjiga za 60 godina, donaciju obitelji Mandić**. Više o samoj donaciji kao daru za obilježavanja 60-te godišnjice u članku.

- Održana konstituirajuća sjednica ocjenjivačkog odbora za dodjelu Povelje Ivan Kostrenčić, članovi i članice ocjenjivačkog odbora su: Niko Cvjetković, Ljiljana Črnjar, Koraljka Mahulja pejčić, Gabrije-la Mahmutović i Ada Prpić.

6) Nagrade

- Objava javnog poziva za Povelju Ivan Kostrenčić bit će kroz obavijesti članstvu, na mrežnoj stranici KDR-a i u e-časopisu br.8.

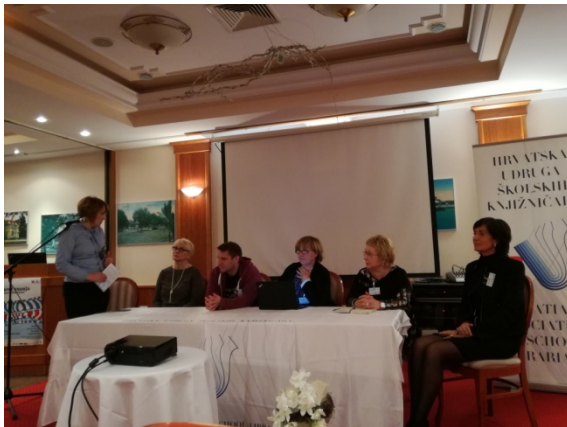
7) Sudjelovanje u radu ostalih strukovnih udruga

- 21. i 22. listopada 2016. u Rijeci održan je 6. samostalni državni stručni skup pod nazivom *Čitanje i odrastanje*. Skup je održan pod pokroviteljstvom Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije. Organizatorica skupa uz predsjednicu HUŠK-a Vanju Jurilj iz Zagreba, u Rijeci je bila dr. sc. Korina Udina, dopredsjednica HUŠK-a. Više o tome na <http://www.husk.hr/odrzan-6-samostalni-strucni-skup-citanje-i-odrastanje/> Sudjelovali su mno-

gi članovi KDR-a, Andreja Silić Švonja, Niko Cvjetković, Ljiljana Črnjar i mnogi drugi.

- 8.09.2017. u Zagrebu predsjednica KDR-a sudjelovala je na skupu Hrvatskog čitateljskog društva u Zagrebu “Digitalna pismenost našeg doba”.
- 20.10.2017. u Karlovcu predsjednica KDR-a sudjelovala je na 7. samostalnom državnom stručnom skupu Hrvatske udruge školskih knjižničara “Susret znanja na susretištu rijeka”. Više o tome na www.husk.hr.

8) Planirani programi do kraja 2017.

- Digitalizacija prva dva broja stručnog časopisa KDR-a Knjižničar/Knjižničarka dogovorena s izdavačem Bulaja naklada d.o.o.
- 23.11.2017. Svečanost obilježavanja 390-te obljetnice osnivanja isusovačke knjižnice u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka

- 1.12.2017. Stručni posjet članova KDR-a Gradskoj knjižnici i čitaonici u Puli i 23. Sa(n)jmu knjiga u Puli u Domu hrvatskih branitelja.
- 15.12.2017. sudjelovanje u radu 42. Skupštine HKD-a u Zagrebu
- Objavljivanje 8. broja časopisa Knjižničar/ka (e-izdanje) u siječnju 2018.

9) O KDR-u u medijima

Redovite najave događanja u svim loklanim medijima (radio, novine, portali).

Za stručni skup održan 30.01.2017., akciju Dajem knjigu 9.11.2017. objavljeni su članci u novinama i reportaže na Radio Rijeci, HRT Rijeka, Kanalu RI i njihovim web stranicama te portalima. Objave su pohranjene u arhivi Društva.

10) Planirana djelatnost u 2018. god.

- organiziranje stručnog obrazovanja knjižničara, organizaciju i održavanje stručnih i znanstvenih skupova te provedbu projekata namijenjenih široj zajednici
- poticanje međunarodne kulturne suradnje
- sudjelovanje u javnim raspravama za predlaganje pravilnika, standarda i drugih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja knjižničarstva.

- Sjednice i e-sjednice Upravnog odbora
- Izborna skupština
- Dodjela Povelje Ivan Kostrenčić (javni poziv – procedura izbora i dodjela)
- Sudjelovanje u radu radnih i stručnih tijela i izborne skupštine HKD
- Učlanjenje novih članova
- Suradnja s drugim regionalnim knjižničarskim društvima
- Izdavačka djelatnost
- broj časopisa Knjižničar/ka
- Mrežna stranica Društva www.kdr.hr
- Programi
- Predavanja, seminari, predstavljanje publikacija iz područja knjižničarstva
- Dan hrvatskih knjižnica i Mjesec hrvatske knjige – može se pokušati akciju DAJEM KNJIGU zadržati kao način promicanja čitanja, knjige kao izvora znanja, čina dijeljenja kao sinonima knjižničarskog djelovanja.

Djelatnost Knjižničarskog društva Rijeka financira se sredstvima Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije te članarinom.

U razdoblju između dviju skupština KDR je uspješno nastavio rad u skladu sa smjernicama za navedeno mandatno razdoblje.

DAJEM KNJIGU u Mjesecu hrvatske knjige za Dan hrvatskih knjižnica

dr. sc. Korina Udina

Predsjednica KDR-a

kontakt@kdr.hr

Knjižnice žive kroz stoljeća životima svojih korisnika koji svoj identitet prepoznaju kao osjećaj osobnosti, pripadnosti, povezanosti s kulturom kao ukupnošću načina života. Za kultiviran život može se reći da je neprekidan dijalog s vlastitim kulturnim djelovanjem. Svatko u svom okruženju čineći dobro daje pozitivan pomak životu kojeg živimo. Za trenutke prijenosa, preoblikovanja stvarnosti postoje knjižničari i knjižnice.

Knjižničarsko društvo Rijeka (www.kdr.hr), koje sudjeluje u kulturnom životu grada Rijeke i Primorsko-goranske županije već 65 godina, među svojim članovima je u Mjesecu hrvatske knjige, za Dan hrvatskih knjižnica, organiziralo akciju *DAJEM KNJIGU*.

Podsjetili smo svoje članove, a i mnoge druge da čineći dobro možemo napraviti pozitivan pomak u sredini u kojoj živimo, da knjižnice mogu preoblikovati stvarnost na bolje, da knjiga može biti sredstvo zabave, a svakako je izvor znanja. Željeli smo stvoriti kvalitetno i zabavno okruženje za naše male građane u manje lijepim životnim trenutcima.

Akcijom *DAJEM KNJIGU* doprinosimo Nacionalnoj strategiji poticanja čitanja. Željeli smo potaknuti čitanje iz zabave jer nama knjižničarima

knjige nisu hrana već poslastica, kako kaže Tin Ujević, i željeli smo tu poslasticu podijeliti sa mališanima koji borave u Dječjoj bolnici Kantrida.

Akciji *DAJEM KNJIGU* odazvali su se učenici školskih knjižnica u OŠ Kostrena, u OŠ Ivana Zajca i OŠ Jelenje Dražice, u Građevinskoj tehničkoj školi u Rijeci, te članovi ostalih knjižnica primjerice, Sveučilišna knjižnica Rijeka, knjižnica Teološkog fakulteta u Rijeci,

Gradska knjižnica Bakar. Preko 500 prikupljenih knjiga i slikovnica u Mjesecu hrvatske knjige pokazatelj su utjecaja knjižničara na osvješćivanje mladih o mogućnostima zajedništva.

U ime Knjižničarskog društva Rijeka donaciju je predala dr. sc. Korina Udina, predsjednica Knjižničarskog društva Rijeka, mr. sc. Maja Cvjetković, dopredsjednica KDR-a, Jasminka Kovačević, tajnica KDR-a te Koraljka Mahulja Pejčić, članica.

U ime učenika OŠ Kostrena koji su u školskoj knjižnici s učiteljima i roditeljima prikupili oko dvije stotine slikovnica i knjiga, na predaji donacije bila je predsjednica Učeničkog vijeća Vita Biondić kao i dvije učenice iz OŠ Ivana Zajca, predstavnice grupe od 17 učenika petih razreda obuhvaćenih edukacijom Građanskog odgoja kojima je ovo bila prva akcija građanske inicijative.

Primopredaja donacije bila je u četvrtak, 9.11. 2017. u 12 sati, u prizemlju zgrade Poliklinike na Kantridi pokraj prostora igraonice. Donaciju je preuzeo doc. dr. sc. Harry Nikolić, predstojnik klinike za Dječju kirurgiju KBC-a Rijeka, uz prisustvo glavne sestre Klinike za dječju kirurgiju Katice Peranić Šegota, bacc. med. techn. i glavne sestre Klinike za pedijatriju Tattjane Čargonje, mag. med. techn. i Sonje Đurašković koja je u ime KBC-a Rijeka organizirala predaju knjiga.

DAJEM KNJIGU – 60 knjiga za 60 godina u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula

dr. sc. Korina Udina

Predsjednica KDR-a

kontakt@kdr.hr

Akcija 1.12.2017. Knjižničarskog društva Rijeka bila je pod sloganom **60 knjiga za 60 godina!** U knjižničarskoj obitelji proslava 60-te obljetnice postojanja može se čestitati samo sa 60 knjiga. Život knjižničara i knjižnica vrlo je sličan obiteljskom životu u kojem se svi poznaju, dijele razmišljanja, ciljeve i vizije, usavršavaju se, prati se razvoj društva prilagođavajući se. Proslava jednog člana obitelji, kao što GK i čitaonica Pula koja slavi 60-tu obljetnicu značajna je svakome od nas. Za obiteljsko čestitanje pomogla

nam je donacija knjiga Olega Mandića, publicista, nagrađenog za životno djelo nagradom Primorsko-goranske županije. Nakon dva znanstvena skupa, nedavno održana u Opatiji, gdje je predstavljena knjiga *Kronika obitelji Mandić*, drugo izdanje Naklade Kvarner, važnost ukazivanja na utjecaj obitelji u društvu nastavilo je Knjižničarsko društvo Rijeka. Na obiteljsku knjižničarsku obljetnicu donijeli smo kroniku jedne domaće vrlo cijenjene obitelji iz našeg susjedstva.

Primopredaja donacije **60 knjiga za 60 godina** bila je 1.12.2017. u dvorani Gradske knjižnice i čitaonice u Puli u 10.00 sati.

60 knjiga za 60 godina GKČ Pula primila je ravnateljica GK Pula Nela Načinović, a donaciju je predala predsjednica društva dr. sc. Korina Udina u programu obilježavanja 60.-te obljetnice uz prisutne članove i članice

Knjižničarskog društva Rijeka. U programu obilježavanja prisustvovali smo prvoj hrvatskoj promociji knjige “Kanat od mora” i CD “Merika” Elis Lovrić. Nakon svečanog programa zajedno sa pulskim knjižničarima uputili smo se na svečano otvaranje 23. sa(n)jma knjige u Puli.

Glazba brazilskog okruženja dopunjena je tog dana glazbom Darka Rundeka kojeg smo imali priliku čuti na koncertu u programu otvaranja 23. sa(n)jma knjige u Puli.

Stručno usavršavanje obogaćeno je programom predavanja na Sa(n)jmu, u razgovoru s Igorom Mandićem i uz Darka Rundeka članovi i članice KDR-a otišli su zadovoljni u večernjim satima prema Rijeci. Zahvaljujemo Primorsko-goranskoj županiji koja je omogućila da se članovi i članice Knjižničarskog društva Rijeka stručno usavršavaju u Puli.

Uvijek u dobrom društvu- Igor Mandić

Zapisnik

s 1. (konstituirajuće) sjednice Ocjenjivačkog odbora za dodjelu Povelje Ivan Kostrenčić

**Knjižničarsko
Društvo
Rijeka**

<http://www.kdr.hr>

Rijeka, 4. prosinca 2017.

Datum i vrijeme: ponedjeljak, 4. prosinca 2017., 14.00-14.45 sati

Mjesto: Gradska knjižnica Rijeka, Matije Gupca 23, ured ravnatelja

Prisutni: Korina Udina, predsjednica KDR, Niko Cvjetković, Ljiljana Črnjar, Gabrijela Mahmutović, Koraljka Mahulja-Pejčić, Ada Prpić, članovi Ocjenjivačkog odbora

Dnevni red:

1. Konstituiranje Odbora, izbor predsjednika/ce i zamjenika/ce
2. Novi Pravilnik o dodjeljivanju Povelje Ivan Kostrenčić
3. Formuliranje javnog poziva za dodjelu Povelje *Ivan Kostrenčić* u 2018.

Ad 1.

Predsjednica KDR-a, Korina Udina otvorila je 1. sjednicu Ocjenjivačkog odbora.

Utvrđivanjem nazočnosti svih predloženih članova Ocjenjivačkog odbora, Odbor je konstituiran te se pristupilo izboru predsjednika/ce i zamjenika/ce.

Javnim glasovanjem, za predsjednika Ocjenjivačkog odbora izabran je Niko Cvjetković, a za zamjenicu Ljiljana Črnjar. Dogovoreno je da će na svakoj sjednici jedan od članova voditi zapisnik.

Ad 2.

Članovi Ocjenjivačkog odbora detaljno su se upoznali s odredbama novog Pravilnika o dodjeljivanju Povelje *Ivan Kostrenčić* donesenim na redovnoj skupštini KDR-a, 6. srpnja 2016. Posebna pozornost posvećena je kriterijima za dodjelu povelje.

Ad 3.

Utvrđen je tekst javnog poziva koji će početkom siječnja biti objavljen na web stranici KDR-a i poslan elektroničkom poštom na adrese redovnih članova Društva (tekst javnog poziva u prilogu).

Zabilježila:
Ljiljana Črnjar

Predsjednik Ocjenjivačkog odbora:
Niko Cvjetković

Nagrade

10. obljetnica dodjele državne nagrade “Višnja Šeta”

dr. sc. Korina Udina

Dopredsjednica HUŠK-a

Hrvatska udruga školskih knjižničara dodjeljuje Nagradu “Višnja Šeta” školskim knjižničarima i knjižničarkama kao oblik javnog priznanja za značajna ostvarenja u školskom knjižničarstvu i za predani, inovativni rad i promicanje ciljeva Udruge. Nagrada je ustanovljena 2007. godine u Šibeniku, na 5. Skupštini članova Hrvatske udruge školskih knjižničara. Tada je upravni odbor HUŠK-a, u kojem su bili Milan Josić (prvi dopredsjednik HUŠK-a), Boris Popinjač (drugi dopredsjednik) te Sanja Galic (predsjednica HUŠK-a) dao obrazloženje Nagrade i kriterije za nagrađivanje.

*Nagrada namijenjena školskim knjižničarkama i knjižničarima, u znak trajne uspomene na jednu od najpoznatijih promicateljica modernog hrvatskog školskog knjižničarstva, **Višnju Šeta** (1948.-2002.), knjižničarku Prve hrvatske sušačke gimnazije u Rijeci.*

***Višnja Šeta** idejna je začetnica Proljetne škole školskih knjižničara, osoba koja je generacije školskih knjižničara poučavala praktičnoj metodici školskog knjižničarstva, okupljala i predvodila struku na brojnim stručnim skupovima.*

Višnja Šeta jedna je od osnivačica Hrvatske udruge školskih knjižničara, te se njenim imenom želi nazvati nagrada koju će HUSK godišnje dodjeljivati školskim knjižničarkama i knjižničarima koji su se u svom radnom okružju istakli predanim, inovativnim radom uz zapažene rezultate u području školskog knjižničarstva.

Upravni odbor HUSK-a 2007. godine

(Iz zapisnika sa 5. sjednice Upravnog odbora Hrvatske udruge školskih knjižničara, održane 19. travnja 2007. u 15:00 sati u Šibeniku, Hotel Ivan.)

Prijedlog je jednoglasno prihvaćen i utvrđen je Pravilnik o nagrađivanju.

Prvi put Nagrada “Višnja Šeta” dodijeljena je u Opatiji, 2008. godine, na petu obljetnicu osnivanja Hrvatske udruge školskih knjižničara. Predsjednica Povjerenstva za dodjelu nagrade “Višnja Šeta”, Ivana Vladilo, na 6. skupštini HUSK-a održane 3. travnja 2008. u Hotelu Četiri opatijska cvijeta u Opatiji, s početkom u 17:00 sati, pročitala je kriterije i kandidate za nagradu. Simbolično, za 5. obljetnicu HUSK-a nagrađeno je 5 istaknutih članica za izuzetan doprinos školskom knjižničarstvu: prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić, prof. dr. sc. Jasmina Lovrinčević, prof. dr. sc. Dinka Kovačević, dr. sc. Korina Udina i Ruža Jozić, dipl. bibl.

Od 2014. godine Nagrada se dodjeljuje kao **nagrada za životno djelo** i kao **godišnja nagrada**.

Ove 2017. godine, 29. Proljetna škola školskih knjižničara u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje bila je u Trogiru od 5.04. do 8.04. Obzirom

da je to skup državne razine na kojem je prisutan najveći broj školskih knjižničara, u jednom od slobodnih termina, svake godine održi se godišnja Skupština članova Hrvatske udruge školskih knjižničara. U večernjem svečanom dijelu Skupštine, održala se je 10-ta dodjela nagrade “Višnja Šeta” posebno istaknutim i zaslužnim školskim knjižničarima.

Od 8.03.2017. g. do 21.03.2017. g. Povjerenstvo za dodjelu Nagrade “Višnja Šeta” 2017. godine:

1. Dr. sc. Korina Udina, OŠ Kostrena, Žuknica 1, Kostrena, predsjednica
2. Dr. sc. Jasna Milički, OŠ Marija Bistrica, Zagrebačka 15, Marija Bistrica, članica
3. Irja Jerković, OŠ Mokošica, Bartola Kašića 20, Mokošnica, Dubrovnik, članica
4. Danica Pelko, OŠ Donja Stubica, Toplička cesta 27, Donja Stubica, članica

odlučivalo je prema zadanim kriterijima o predloženim kandidatima.

Godišnjom nagradom “Višnja Šeta” za 2016. nagrađena je stručna suradnica knjižničarka Ana Sudarević iz OŠ Dubovac iz Karlovca. Predlagatelji su bili podružnica HUŠK-a Karlovačke županije i Hrvatsko čitalačko društvo.

Nagradom za životno djelo “Višnja Šeta”, za dugogodišnji predani rad u školskom knjižničarstvu i doprinos školskoj knjižničarskoj profesiji nagrađeni su:

Jerko Barišić iz OŠ “Grigor Vitez”, Sv. Ivan Žabno i Vesna Kranjec Čižmek iz Srednje škole Krapina, Krapina.

Jerko Barišić iz OŠ “Grigor Vitez” Sv. Ivan Žabno, Sveti Ivan Žabno. Nagrađen je nagradom za životno djelo, a predlagatelji su članovi podružnice HUŠK-a Koprivničko-križevačke županije i Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Koprivničko-križevačke županije.

Jedini je školski knjižničar u Hrvatskoj koji radi kao volonter. Nakon umirovljenja nastavio je raditi-volontirati u svojoj školskoj knjižnici pomažući mladim kolegama.

Vesna Kranjec Čižmek, iz Srednje škola Krapina u Krapini. Nagrađena je nagradom za životno djelo, a predlagatelji su bili podružnica HUŠK-a osnovnih i srednjih škola grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije, ŽSV knjižničara srednjih škola grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije, te Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Ana Sudarević (godišnja nagrada HUŠK-a 2017.), Jerko Barišić i Vesna Kranjec Čižmek (nagrade za životno djelo HUŠK-a 2017.)

S lijeva na desno:

Anica Tkalčević (prva dopredsjednica HUŠK-a), Irja Jerković (članica Povjerenstva), Ana Sudarević (godišnja nagrada 2017.), Jerko Barišić (nagrada za životno djelo 2017.), Vesna Kranjec Čižmek (nagrada za životno djelo 2017.), Danica Pelko (članica Povjerenstva), Vanja Jurilj (predsjednica HUŠK-a), dr. sc. Jasna Milički (članica Povjerenstva) i dr. sc. Korina Udina (predsjednica Povjerenstva i dopredsjednica HUŠK-a)

Na desetu godišnjicu okupili su se najistaknutiji školski knjižničari u Hrvatskoj, dosadašnji dobitnici državne nagrade “Višnja Šeta” od 2008. godine do 2017.:

S lijeva na desno prisutni DOBITNICI NAGRADE “VIŠNJA ŠETA” od 2007. do 2017.: Ana Sudarević, Danica Pelko, Jasna Milički, Boris Popinjač, Evica Tihomirović, Jadranka Groza, Jadranka Gabriša Perković, Draženka Stančić, Jerko Barišić, Irja Jerković, Korina Udina, Ruža Jozić, Vesna Kranjec Čizmek i Ines Krušelj Vidas.

Sa strane su bile prisutne: Vanja Jurilj i Ana Saulačić.

Zahvaljujemo nagrađenim školskim knjižničarima što nam profesiju školskog knjižničara čine kvalitetnom i prepoznatljivom upravo svojim ne-sebičnim angažiranim radom.

Javni poziv za dodjelu Povelje *Ivan Kostrenčić* 2018.

Temeljem Pravilnika o dodjeljivanju Povelje *Ivan Kostrenčić* i odluke Skupštine Knjižničarskog društva Rijeka od 16. studenoga 2017. godine, Ocjenjivački odbor za dodjelu Povelje *Ivan Kostrenčić* objavljuje javni poziv za dodjelu Povelje *Ivan Kostrenčić* u dvije kategorije:

1. Najzaslužniji knjižničar/knjižničarka u prethodne dvije godine (2016. i 2017.)

Kriteriji:

- zapaženi rezultati u praktičnom i/ili teorijskom radu u području knjižničarstva (objavljeni radovi, izlaganja, vođenje ili sudjelovanje u projektima, programima)
- značajna postignuća u segmentu knjižničarstva kojim se kandidat bavi
- doprinos razvoju lokalnog knjižničarstva i ugledu knjižnice i knjižničarstva u društvenoj zajednici
- zagovaranje knjižnica i knjižničarstva u lokalnoj i široj zajednici
- aktivnost u radu KDR-a i osobni doprinos razvoju i ugledu Društva

2. Za dugogodišnji uzoran rad u Društvu, unaprjeđivanje struke i očuvanje ugleda Društva

Kriteriji:

- dugogodišnji uzoran rad u knjižničarskoj struci
- opći i stručni/znanstveni doprinos u području knjižničarstva
- značajna postignuća i doprinos razvoju knjižnice/knjižnica u kojoj/kojima je kandidat radio
- dugogodišnja aktivnost u radu Društva i osobni doprinos razvoju i ugledu Društva

Obvezna dokumentacija za prijavu u obje kategorije:

- radna biografija kandidata
- obrazloženje prijedloga iz kojih je vidljivo zadovoljavanje kriterija u pojedinoj kategoriji
- opisane aktivnosti i osobni doprinos radu KDR-a

U svakoj od kategorija dodjeljuje se po jedna Povelja. Izuzetno u drugoj kategoriji, Povelja se može dodijeliti dvama ili više kandidata uz pravovrijedno obrazloženje.

Povelja se pojedinom knjižničaru može dodijeliti samo jedanput u svakoj od kategorija.

Pravo predlaganja kandidata imaju svi članovi KDR-a, knjižnice na području djelovanja Društva i Upravni odbor Društva.

Prijedlozi s nepotpunom dokumentacijom neće se razmatrati.

Predloženi kandidati moraju biti redovni članovi KDR-a.

Prijedlozi se primaju do **28. veljače 2018.** i nakon toga roka neće se primati.

Prijedloge sa svim priložima kojima se dokazuju činjenice iz obrazloženja upućuju se u pisanom obliku u zatvorenoj koverti poštom ili osobnim dolaskom (tajništvo SvKRi) na adresu:

Knjižničarsko društvo Rijeka
Prijedlog za Povelju Ivan Kostrenčić
c/o Sveučilišna knjižnica Rijeka
Dolac 1
51000 Rijeka

Ocjenjivački odbor objavit će rezultate na Izornoj skupštini KDR-a u lipnju 2018. godine.

